

nota

Veilig uitgaan in Helmond 2012

Onderzoek (0-meting) als basis voor de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan Helmond

Gemeente Helmond

Nota

VEILIG UITGAAN IN HELMOND 2012

**Onderzoek (O-meting) als basis voor de
Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan Helmond**

Titel : Veilig uitgaan in Helmond 2012, Onderzoek (0-meting) als basis voor de
Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan Helmond

Opdrachtgever : Gemeentebestuur Helmond

Opdrachtnemer : Afdeling Beleidscoördinatie, Onderzoek en Statistiek gemeente Helmond
(Nicole van Dam / Anne Lewis / Wilma Timmers/)

Datum : April 2013

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Samenvatting en conclusies	3
1. Inleiding	9
1.1. Aanleiding	9
1.2. Probleemstelling en doelstelling onderzoek	9
1.3. Aanpak	10
1.4. Opbouw rapport	11
2. Beschrijving gebied en zijn gebruikers	13
2.1. Kenmerken uitgaansgebied	13
2.1.1 Begrenzing uitgaansgebied	13
2.1.2 Structuur	13
2.1.3 Bereikbaarheid	14
2.1.4 Bestemming	14
2.1.5 Bestrating en straatmeubilair	14
2.1.6 Openbaar groen en beheer en onderhoud	15
2.2. Gebruikers: de horeca-ondernemers	15
2.3. Gebruikers: uitgaanspubliek	16
3. Beheersituatie van het uitgaansgebied	17
3.1. Inleiding	17
3.2. Beheer	17
3.3. Toegankelijkheid en beheer	18
3.4. Zichtbaarheid	19
3.5. Attractiviteit	19
3.6. Overige opvallende punten uit de nacht- en dagschouw	20
4. Kenmerken doelgroepen onderzoek	21
4.1. Inleiding	21
4.2. Horeca-ondernemers	21
4.3. Uitgaanspubliek	22
4.3.1. Hoe vaak op stap, waar, waarom in Helmond en met welk vervoermiddel	22
4.3.2. Indrinken	23
4.4. Beoordeling Helmonds uitgaanscentrum door uitgaanspubliek	24
5. Maatregelen om veilig uitgaan te waarborgen	25
5.1. Inleiding	25
5.2. Maatregelen om brandveiligheid te verhogen	25
5.3. Maatregelen om sociale veiligheid te verhogen	25
5.3.1. Technische maatregelen door ondernemers in en aan de panden	25
5.3.2. Organisatorische maatregelen door ondernemers in en aan de panden	26
5.4. Maatregelen door uitgaanspubliek	29
5.5. Bekendheid met/mening over ondernemersmaatregelen door publiek	29
5.5.1. Kennis over huisregels en horeca-ontzeggingen	29
5.5.2. Mening over aanwezigheid portier	30
5.5.3. Toegangsweigeringen	30
5.5.4. Maatregelen op straat	31
6. Overlast	33
6.1. Inleiding	33
6.2. Ervaren overlast ondernemers in de omgeving van hun bedrijf	33
6.3. Politiecijfers overlast (geregistreerde incidenten)	33
6.3.1. Vernielingen	34
6.3.2. Diefstal (brom-)fiets	35
6.3.3. Geluidshinder	36
6.3.4. Overige overlast	37
6.3.5. Overige uitgaansgerelateerde incidenten (mini-PV's)	37

7. Veiligheid	39
7.1. Inleiding	39
7.2. Algemene mening uitgaanspubliek over veiligheid	39
7.3. Onveiligheidsgevoel ondernemers en uitgaanspubliek	39
7.3.1. Ondernemers:	39
7.3.2. Uitgaanspubliek.....	40
7.3.3. Onveilig gevoel uitgaanspubliek vergeleken met dat van de horeca-ondernemers	41
7.4. Aanraking met onveilige situaties ondernemers en uitgaanspubliek	42
7.4.1. Aanraking met onveilige situaties : ondernemers	42
7.4.2. Aanraking met onveilige situaties op straat tijdens het uitgaan : uitgaanspubliek	42
7.5. Bij politie gemelde – uitgaansgerelateerde – persoonsgerichte en overige incidenten	43
7.5.1. Eenvoudige mishandeling	45
7.5.2. Belediging of bedreiging.....	45
7.5.3. Zware mishandeling	46
7.5.4. Overige geregistreerde incidenten	46
7.5.5. Overige, sporadisch voorkomende incidenten	47
8. Bij veilig uitgaan betrokken instanties	49
8.1. Inleiding	49
8.2. Gemeente.....	49
8.2.1. Mening ondernemers over de straatverlichting.....	49
8.2.2. Mening ondernemers over onderhoud/schoonmaak openbare ruimte	49
8.3. Brandweer	50
8.4. Hulpverleners	50
8.5. Politie	51
8.5.1. Ondernemers en politie	51
8.5.2. Uitgaanspubliek en politie	51
8.6. Aandachtspunten veiligheid volgens ondernemers	53
8.6.1. Welk probleem als eerste aanpakken.....	53
8.6.2. Behoeftte aan overleg met andere bij het uitgaan betrokken partijen	54
8.7. Aandachtspunten veiligheid van betrokken instanties	54
8.7.1. Aandachtspunten uit notulen Klein Horeca Overleg (KHO)	54
8.7.2. Aandachtspunten uit de sfeermutaties van de politie	55
9. Helmond vergeleken met andere steden	57
9.1. Inleiding	57
9.2. Kenmerken doelgroepen onderzoek	57
9.2.1. Beoordeling uitgaansgebied door publiek	58
9.3. Maatregelen om de veiligheid te waarborgen	58
9.3.1. Brandveilige maatregelen door horeca-ondernemers	58
9.3.2. Maatregelen om sociale veiligheid te waarborgen	59
9.3.3. Organisatorische maatregelen door horeca-ondernemers	59
9.3.4. Mening van uitgaanspubliek over de organisatorische maatregelen van ondernemers	60
9.3.5. Maatregelen door uitgaanspubliek	62
9.4. Overlast	62
9.5. Veiligheid	63
9.5.1. Algemene mening over veiligheid uitgaanspubliek	63
9.5.2. Onveiligheidsgevoel/onveilige situaties ondernemers	63
9.5.3. Onveilig gevoel uitgaanspubliek.....	64
9.6. Bij veiligheid betrokken instanties	66
9.6.1. Gemeente.....	66
9.6.2. Brandweer	66
9.6.3. Politie	67
9.6.4. Aandachtspunten veiligheid	67
9.6.5. Grootste probleem veilig uitgaan volgens ondernemers	68

Samenvatting en conclusies

Voor u ligt de veiligheidsrapportage Veilig uitgaan in Helmond 2012.

In deze rapportage wordt antwoord gegeven op de centrale vraag voor dit onderzoek: Hoe is het gesteld met de objectieve en subjectieve veiligheid in het centrum-uitgaansgebied van Helmond in 2012. Het doel van de rapportage is het bieden van een basis voor een Plan van Aanpak met aanbevelingen die de veiligheid en de leefbaarheid minstens op het huidige niveau houden en zo mogelijk vergroten, waardoor het uitgaansgebied van Helmond nog veiliger wordt voor de ondernemers en nog aantrekkelijker en veiliger voor zijn bezoekers.

De rapportage maakt deel uit van het instrument Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (KVVU). Deze KVVU is door het landelijk Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) in samenwerking met het Ministerie van Veiligheid en Justitie ontwikkeld en bedoeld om gemeenten te helpen uitgaansveiligheid te bevorderen. Het is een proces met een aantal stappen van intentieverklaring, veiligheidsanalyse, een plan van aanpak, een convenant tot evaluatie. Als eerste stap van de Kwaliteits-meter Veilig Uitgaan Helmond hebben alle bij het uitgaan betrokken partijen (waaronder de gemeente) in april 2012 een intentieverklaring getekend waarmee zij akkoord gingen om inspanningen te leveren om tot de Kwaliteitsmeter te komen en vervolgens hebben de partijen de Projectgroep KVVU Helmond opgericht. De projectgroep heeft vastgesteld welke informatie verzameld dient te worden om een zo helder mogelijk beeld te krijgen van de veiligheid in het uitgaansgebied van Helmond te krijgen en deze heeft aan de afdeling Beleidscoördinatie, Onderzoek en Statistiek opdracht gegeven om een onderzoek daarnaar te doen.

De informatie is verkregen uit gehouden enquêtes (onder de horeca-ondernemers en het uitgaanspubliek), deskresearch (1. databestanden van politiegegevens, 2. verslagen van bijeenkomsten van bij de horeca betrokken partijen en 3. vergelijking met soortgelijke onderzoeken in andere steden), en een gebiedsschouw.

Het onderzoek is inmiddels afgerond en de uitkomsten staan hieronder samengevat weergegeven als beantwoording van de onderzoeksvragen.

Hoe kenmerkt zich het uitgaanscentrum van Helmond anno 2012?

Het uitgaansgebied in het centrum van Helmond bestaat uit 4 deelgebieden, Steenweg, Havengebied, Markt/Wal en een restgebied (rondom het kasteel). In de deelgebieden Steenweg en Havengebied is de meeste avond-nachthoreca geconcentreerd. Deze twee gebieden worden gescheiden door de Zuid-Willemsvaart.

Het gebied is zowel met het openbaar vervoer, gemotoriseerd, met de fiets en te voet goed bereikbaar tot in de avond; 's nachts is er geen openbaar vervoer. Er is parkeergelegenheid op loopafstand van de gebieden (3 gemeentelijke betaalde en bewaakte parkeergarages, waarvan er 1 geopend is tot de sluitingsuren van de horeca in het weekend) en er zijn 2 taxistandplaatsen. Het gebied heeft diverse gratis fietsenstallingen waarvan er 2 doorlopend toegankelijk zijn van vrijdagavond tot maandagochtend en voorzien zijn van camerabewaking.

Het centrumgebied omvat 29 horecagelegenheden: 21 cafés/uitgaansgelegenheden, 4 eetgelegenheden, 1 eetgelegenheid/zalencentrum en (ten tijde van het onderzoek) 3 leegstaande panden.

De horeca-zones en een deel van het centrum zijn voorzien van toezichtcamera's. Tevens worden er (tijdelijke) mobiele urinoirs geplaatst tijdens de uitgaansuren en evenementen. Politie is elke week tijdens de uitgaansuren en direct daarna op vrijdagavond-/nacht en zaterdagavond-/nacht aanwezig in het uitgaansgebied; bij evenementen wordt de sterkte aangepast.

Hoe is de huidige beheersituatie van het uitgaansgebied?

De openbare ruimte van het centrum-uitgaansgebied kan als heel redelijk worden gezien qua onderhoud en schoonmaak: dit komt enerzijds uit de gehouden schouw en anderzijds dit is ook de mening van de ondernemers; deze laatste groep is niet onverdeeld heel enthousiast, maar het is toch een minderheid die niet tevreden is.

De kritische blik van de schouw en de mening van betrokken partijen levert voor toekomstig beleid de volgende belangrijkste aandachtspunten op:

- Beplanting en verharding van wegen, fiets- en voetpaden zijn goed onderhouden. Er is nauwelijks zwerfvuil geconstateerd (dit in tegenstelling tot de mening van de ondernemers hierover), maar er zijn wel overvolle prullenbakken gesignaleerd.
- Door het hele gebied zijn sporen van wildplassen te zien; dit probleem wordt bevestigd door de onderzoeksuitkomsten (mening ondernemers en politiecijsers).
- De verkeersveiligheid tijdens de uitgaansuren is op twee plaatsen duidelijk in het geding:
 - Confrontatie twee verkeersstromen (auto's en voetgangers) op de kruising Veestraat-brug/Kanaaldijk N.W./Steenweg.
 - Confrontatie verkeer (voetgangers of fietsers) met gebruikers (publiek en bedienend personeel) op de Havenweg, ter hoogte van de Zuid-Willemsvaart waar terrassen aan beide zijden van de weg gesitueerd zijn.
- De Zuid-Willemsvaart in het uitgaansgebied oogt vies (opeenhoping van vuil/groen) en het water stinkt.
- Begrenzing van het gebied is op papier wel duidelijk, visueel voor bezoekers niet.
- De aanwezige fietsenstallingen worden tijdens de uitgaansuren bewaakt door camera's. Er wordt relatief veel 'wild' geparkeerd buiten de stallingen. Of dit te wijten is aan een gebrek aan genoeg stallingen of dat dit ligt aan de houding van het uitgaanspubliek, kan uit het onderzoek niet worden afgeleid. Ondernemers en publiek hebben zich hierover niet beklagd.
- Bewegwijzering richting vervoersfaciliteiten is niet altijd even duidelijk (met name niet in het donker voor fietsers en voetgangers).
- In het gebied hangen 31 camera's. Op vrijdagavond/-nacht en zaterdagavond/-nacht worden deze bekeken door observanten van de Stadswacht. Uit een gehouden enquête blijkt ook dat bijna drie vierde deel van de stappers verwacht dat het veiliger wordt als er camera's hangen. Maar niet meer dan de helft van hen weet dat ze er hangen. Op enkele plekken is de functionering minder doordat er parasols voor staan of er groen voor hangt.
- Het gebied is over het algemeen goed verlicht, maar defecte lampen worden niet altijd snel vervangen; dit is de ervaring van zowel de schouwgangers als de ondernemers. Er worden echter wel enkele donkere plekken gesignaleerd zoals de doorsteek Oude Aa-Havenweg (bij Intertoys).
- Van de twee aanwezige taxistandplaatsen ligt er 1 in de directe nabijheid van het uitgaansgebied en de andere ligt verder weg, is minder goed zichtbaar en er staan weinig taxi's.

Hoe kenmerken zich de gebruikers van het uitgaansgebied, horeca-ondernemers en uitgaanspubliek?

Horeca-ondernemers

- De horeca-ondernemers beheren – op 1 na – allemaal 1 zaak; eentje heeft er 3.
- De meeste horeca-ondernemers zijn verenigd in één of meer van de bestaande ondernemersverenigingen en zij hebben vertegenwoordigers in gemeentelijke werkgroepen die zich met horeca bezig houden. Er vindt al jaren veelvuldig en gestandaardiseerd overleg plaats tussen alle bij het uitgaan betrokken instanties/partijen.
- De ondernemers hebben op zaterdagavond de meeste bezoekers in hun zaken.
- Twee op de drie streven naar een bepaalde mix van bezoekers (o.a. leeftijd; muziekstijlen) om de sfeer in de zaak te verhogen.

Uitgaanspubliek

- Het uitgaanspubliek is gemiddeld 21 jaar, betreft in meerderheid mannen en zijn hoofdzakelijk afkomstig uit Helmond. Ruim de helft gaat minimaal 1 keer in de week op stap, maar niet altijd in Helmond.
- De meesten gaan op dezelfde manier naar huis als ze gekomen zijn: ruim de helft met de fiets, bijna een vierde deel met de auto en één op de negen lopend.
- Ruim de helft van de stappers heeft al alcohol op als men op stap gaat, gemiddeld ca. 6 à 7 glazen en dit zijn in meerderheid jongeren onder de 18 jaar.
- Drie op de vier stappers vindt het uitgaan in Helmond plezierig. Te rustig uitgaanscentrum en te weinig kroegen zijn de twee meest genoemde redenen om hier niet tevreden over te zijn.

Welke maatregelen treffen de ondernemers om de brandveiligheid en de sociale veiligheid in en rond hun bedrijven te waarborgen?

- In zijn algemeenheid tonen de Helmondse horeca-ondernemers redelijk hun verantwoordelijkheid waar het gaat om de brandveiligheid en de sociale veiligheid in en om hun bedrijven: Alle ondernemers hebben 1 of meer maatregelen in hun gebouwen in het kader van brandpreventie. Overigens zijn een aantal van deze brandpreventiemaatregelen ook verplicht in het kader van het huidige Bouwbesluit. Zij hebben ook allemaal minimaal 1 keer per jaar contact met de brandweer. Ook blijkt dat een meerderheid van het horeca-personeel wel instructies krijgt, maar geen van allen volgt specifieke cursussen.
- Op 1 na heeft iedere horeca-ondernemer beveiligingsinstallaties in zijn pand; 3 van de 4 hebben camerabewaking en inbraakalarmsystemen en zorgen ervoor geen gevaarlijke voorwerpen in hun zaak te hebben waarmee gegooid of geslagen kan worden. In iedere zaak heeft het personeel zicht op het publiek (uitgezonderd de toiletten). En circa 2 van de 3 ondernemers maken gebruik van de horecatelefoon.
- De meesten zorgen voor deskundig personeel (EHBO-diploma; BHV-diploma); het personeel van 6 ondernemers heeft dit echter niet.
- De helft heeft regulier een portier in dienst en daarnaast hebben anderen deze bij evenementen; 1 op de 6 heeft nooit een portier.
- Drie vierde deel heeft huisregels opgesteld, waaraan bezoekers zich moeten houden, regels over gedrag, drank-/drugsgebruik en minimale toegangsleeftijd.
- 2 Van de 3 ondernemers hanteren het zogenaamd deurbeleid: een vorm van toelatingsbeleid tijdens de uitgaansuren. Mensen die zich niet aan de opgestelde criteria houden, wordt de toegang ontegensprekend en op 2 na heeft iedereen dit ook in het afgelopen jaar toegepast. Soms krijgt iemand niet alleen een individuele ontzegging (bij 1 café niet welkom) maar ook een collectief verbod (bij alle cafés die lid zijn van de horecavereniging, niet meer welkom).
- De meeste horeca-ondernemers houden zich aan de collectieve verboden en degenen die dit nog niet doen, willen hier wel aan gaan meedoen. Maar in de praktijk werkt het nog niet optimaal: een meerderheid van de horeca-ondernemers weet niet wie er allemaal een collectief verbod heeft.
- Het opstellen van regels en een deurbeleid wordt ook in de praktijk toegepast: 1 op de 6 stappers maakte afgelopen jaar ook de gevolgen mee van het niet voldoen aan de regels: men werd de toegang geweigerd. De redenen betroffen vooral leeftijd en legitimatie. Opmerkelijk genoeg vond meer dan de helft van hen de weigering ook terecht.

Kent het uitgaanspubliek de maatregelen van de horeca-ondernemers en hoe denkt men daarover?

- Als stappers in Helmond te maken krijgen met een weigering of een horeca-ontzegging (individueel of collectief), dan komt dit voor een deel als een verrassing: een derde is niet op de hoogte van de huisregels en bijna de helft kent het begrip ontzegging niet.
- De aanwezigheid van een portier wordt door de meeste stappers wel belangrijk gevonden. Toch heeft 1 op de 6 ondernemers geen portier in dienst.
De meeste stappers zijn tevreden over het gedrag van de portiers, circa 1 op de 6 is dit niet.

Neemt het uitgaanspubliek ook maatregelen om de eigen veiligheid te waarborgen?

Ook bij het uitgaanspubliek leeft de verantwoordelijkheid om zelf de eigen veiligheid te waarborgen: een deel van hen neemt geen extra maatregelen om de eigen (sociale) veiligheid te waarborgen, maar ruim de helft (53%) doet dit wel. Men let goed op, gaat niet alleen maar met anderen op stap, gaat agressie uit de weg en vermijdt donkere en enge plekken; dit zijn wel de meest voorkomende maatregelen die men neemt.

Ervaren ondernemers en publiek vormen van overlast die samenhangen met het uitgaan?

Ondernemers ervaren de meeste overlast van wildplassen, fietsendiefstal en vernielingen/vandalisme. Deze mening wordt ondersteund door de politiecijfers: wildplassen, geluidshinder, vernielingen/vandalisme en diefstal (brom-)fietsen zijn de meest voorkomende overlastincidenten die zich hebben voorgedaan in de periode januari 2010-juni 2012 tijdens het uitgaan in Helmond-centrum.

De geluidshinder, veroorzaakt door horeca, is het meest voorkomende overlastincident, maar deze heeft in geen enkel geval geleid tot het doen van een aangifte, dit in tegenstelling tot de vernielingen/vandalisme en diefstal (brom-/fietsen) waarbij in de meerderheid van de gevallen wel aangifte is gedaan. Bij de twee laatstgenoemde zal in dit veel gevallen ook nodig zijn om aanspraak te kunnen maken op een eventuele vergoeding als men verzekerd is tegen diefstal of schade.

De meldingen geluidshinder zijn vanaf begin 2011 duidelijk afgenomen (als gevolg van door gemeente en horeca hiertegen genomen maatregelen), bij de overige is geen echte toe-/of afname zichtbaar.

De meeste geluidshindermeldingen hebben betrekking op de Markt/Wal en het Havengebied. De geregistreerde incidenten wildplassen doen zich voor in het Havengebied, Markt/Wal en het gebied Steenweg.

Hoe veilig voelen ondernemers en publiek zich tijdens de uitgaansuren en hoe verhoudt hun mening zich tot de feitelijke (politie)cijfers?

Horeca-ondernemers:

- Voelen zich niet allemaal veilig. De helft van hen/hun personeel voelde zich in het afgelopen jaar wel eens onveilig binnen hun bedrijf of in de directe omgeving ervan. En dit gevoel komt niet uit de lucht vallen: 2 van de 3 kregen in de afgelopen 12 maanden te maken met misdrijven in hun zaak; de meeste betroffen vernielingen/bekladdingen en vechtpartijen. En een kleiner deel van hen (6 van de 24) werd gewelddadig benaderd; daarbij ging het in de meeste gevallen om verbaal geweld, maar ook fysiek geweld is enkele keren voorgekomen.

Uitgaanspubliek:

- Blijkt gemiddeld ruim tevreden over de veiligheid van het uitgaan in Helmond; zij beoordelen deze met een gemiddelde score van 7,2 (op een schaal van 1=niet veilig tot 10=heel veilig). 12% Geeft hieraan een onvoldoende en de redenen daarvoor betreffen te weinig controle en veel zinloos geweld.
- Veruit de meeste stappers voelen zich dan ook nooit onveilig: 82% voelt zich nooit onveilig op straat en (opmerkelijk genoeg) een net iets kleiner percentage, 79%, voelt zich nooit onveilig binnen in de uitgaansgelegenheden; 11% voelt zich zowel binnen als buiten ooit onveilig.
- Het onveilig gevoel op straat hebben de stappers met name in de omgeving Steenweg en binnen in de gelegenheden betreft dit vooral bij de deur en op de dansvloer.
- Het onveilig voelen van stappers heeft te maken met onaangename ervaringen: circa 1 op de 3 stappers werd in het afgelopen jaar mondeling bedreigd, 1 op de 5 hinderlijk gevolgd/gestalkt en circa 1 op de 6 werd mishandeld (zonder lichamelijk letsel).

De informatie die de ondernemers en uitgaanspubliek over het niet veilig voelen en de aanraking met bedreigende situaties hebben gegeven, komt geheel overeen met de betreffende politiecijfers: dreiging/belediging maar vooral (eenvoudige) mishandeling zijn de twee vaakst voorkomende incidenten in de uitgaansuren in Helmond. En ook de incidenten die dan volgen (als meest voorkomend), hebben indirect te maken met geweld en misdragingen van het publiek: ruzie/twist, verzet tegen bevel en openlijke geweldpleging tegen personen/goederen. Deze incidenten hebben zich in hoofdzaak in de gebieden Steenweg en Havengebied afgespeeld. Er is geen duidelijke toe- of afname in de aantallen incidenten. De cijfers laten in de gemeten periode (1 januari 2010-30 juni 2012) een diffuus beeld zien (uitgezonderd het tweede halfjaar van 2011, dat bij enkele incidenten pieken vertoont; dit is met name het gevolg van een tumultueuze avond in juli van dat jaar).

Gemiddeld voelen ondernemers zich meer onveilig dan hun uitgaanspubliek. Dit heeft wellicht te maken met de verantwoordelijkheid die ondernemers hebben: die betreft niet alleen henzelf, maar ook hun personeel en hun zaak. Het uitgaanspubliek heeft in feite alleen de verantwoordelijkheid over zichzelf.

Wat is de mening van de ondernemers en publiek over de bij het uitgaan betrokken instanties?

In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat zowel de horeca-ondernemers als het uitgaanspubliek gemiddeld redelijk tot goed tevreden zijn over de bij het uitgaan betrokken instanties. Bij elk aspect is echter wel een (kleiner deel) niet tevreden; dit verdient dan aandacht.

- Gemeente: Gemiddeld zijn ondernemers matig/voldoende tevreden over de uitvoering van de taak die de gemeente heeft in het beheer van de openbare ruimte, het onderhoud en schoonmaak. Circa een zesde deel vindt het onvoldoende. In feite onderstrepen zij wat de schouwgangers constateerden: over het algemeen niet slecht, maar enkele zaken vragen aandacht, zoals zwerfvuil, overvolle prullenbakken en niet-werkende verlichting.
- Brandweer: Over het algemeen zijn ondernemers tevreden over hoe de brandweer de taken uitvoert rond het uitgaan.
- Politie:
 - De meeste ondernemers hebben frequent contact met de politie en zij zijn over het algemeen tevreden over het optreden van de politie en over de bezettingsgraad op de uitgaansavonden. Enkele ondernemers zijn hierover niet tevreden.
 - Ook het uitgaanspubliek is gemiddeld tevreden: ruim drie vierde deel vindt het optreden voldoende. De mening over het optreden bij ontstane incidenten wordt echter minder positief beoordeeld door hen. Van degenen die in aanraking kwamen met de politie, vond de helft het optreden niet helemaal correct. 'Onjuist', 'overdreven', 'niet serieus genomen' en 'ten onrechte aangehouden' zijn daarbij de meest genoemde ontevredenheidsredenen. De mening zal wellicht samenhangen met het gegeven of men overtreder, omstander of slachtoffer was, maar ook bij de twee laatstgenoemde groepen was een substantieel deel niet tevreden.

Wat is volgens de Helmondse horeca-ondernemers en uitgaanspubliek het grootste probleem van het veilig uitgaan?

Ondernemers en uitgaanspubliek hebben groepen jongeren /allochtone jongeren het meest genoemd als veroorzakers van de problemen rond het veilig uitgaan.

Ondernemers hebben dit echter zeker niet als hét probleem genoemd dat als eerste moet worden aangepakt. In hun ogen is er geen eenduidige oplossing voor uitgaansproblemen, maar moeten er meer zaken tegelijkertijd worden aangepakt. Dan gaat het – naast de jongeren - ook om verkeersveiligheid en handhaving. Overleg met elkaar en met alle bij het uitgaan betrokken partijen hierover voeren wordt door de meesten van hen wel onderschreven.

Hoe verhouden de mening van de Helmondse ondernemers en het uitgaanspubliek zich tot die in andere Nederlandse steden?

Het beeld van het uitgaan in Helmond met al zijn facetten, zoals dat uit de diverse onderzoeken naar voren is gekomen, is niet uniek. Een vergelijking met vijf andere Nederlandse steden laat zien, dat zowel de positieve als de negatieve punten in grote lijnen dezelfde zijn.

Op enkele punten springt Helmond eruit:

- Het uitgaanspubliek is gemiddeld jonger en het aandeel stappers van buiten is relatief kleiner.
- De Helmondse ondernemers hebben gemiddeld vaker goede brandveilige maatregelen genomen en hebben vaker een portier in dienst. In Helmond zijn de horeca-ondernemers gemiddeld wat meer ontevreden over de straatverlichting in het uitgaansgebied.
- Het uitgaansgebied heeft meer camerabewaking.
- Stappers zijn gemiddeld beter tevreden over het optreden van de politie dan in de andere vergeleken steden.
- Stappers die geweigerd worden vinden dat gemiddeld vaker terecht dan stappers in andere steden.
- Er zijn gemiddeld wat meer ondernemers die zich wel eens onveilig voelen in/rond hun bedrijf dan die in de andere vergeleken steden.

Daarentegen voelen de stappers in Helmond zich gemiddeld veiliger op straat: ruim 80% voelt zich daar nooit onveilig en dat percentage is 10% tot 40% hoger dan in de andere vergeleken steden. Een bijna even groot aandeel voelt zich nooit onveilig in de Helmondse uitgaansgelegenheden (terwijl in de andere steden dit aandeel juist wat hoger ligt).

Wat zijn volgens de bij het uitgaan betrokken partijen aandachtspunten voor toekomstig beleid?

Uit de overlegsituaties die de betrokken partijen in de meetperiode van het onderzoek (1 januari 2010-30 juni 2012) hebben gevoerd zijn aandachtspunten voor toekomstig beleid naar voren gekomen, die in grote lijnen aansluiten bij de uitkomsten van de andere onderzoeken:

- verbeteringen in de openbare ruimte aanbrengen
- verbeteringen in de handhaving
- afspraken tussen betrokken instanties over openbare orde, toelatingsbeleid, collectieve ontzeggingsen.

TOT SLOT

Hiervoor is in hoofdlijnen de 0-meting Veilig Uitgaan in Helmond 2012 gepresenteerd, de uitkomsten van diverse onderzoeken naar de situatie van het uitgaan in Helmond anno 2012.

Uit al die onderzoeken komt één ding duidelijk naar voren: de meeste van de gesignaleerde problemen liggen hoofdzakelijk bij het gedrag van een deel van het uitgaanspubliek. Er zijn zaken in de openbare ruimte en bij de betrokken instanties, die ook op het gebied van de veiligheid verbetering behoeven en waarvoor ook zeker oplossingen gezocht moeten worden. Maar nagenoeg alle onveilige situaties en incidenten worden niet zozeer veroorzaakt door het ontbreken van of mankementen aan technische installaties of apparaten of door een gebrek aan onderhoud of schoonmaak, maar door het gebrek aan verantwoordelijkheid en het niet (voldoende) hebben van een normbesef van (een deel van de) stappers.

Maar het is niet allemaal problematisch wat uit de onderzoeken komt. Integendeel.

In zijn algemeenheid kan gesteld worden, dat het onderzoek naar het Helmondse uitgaan veel positieve punten oplevert:

- Het uitgaanspubliek is redelijk tot goed tevreden over het uitgaan in Helmond.
- Een zeer grote meerderheid van de stappers voelt zich ook nooit onveilig.
- Ondernemers waarborgen die veiligheid door in technisch en organisatorisch opzicht allerlei maatregelen te nemen.
- Er vindt veelvuldig overleg plaats tussen alle bij het uitgaan betrokken partijen om het uitgaan in het Helmondse centrum zo veilig en zo plezierig mogelijk te houden.
- De onderhoudssituatie en verkeersveiligheid van de openbare ruimte in het centrale uitgaansgebied worden over het algemeen redelijk goed beoordeeld.
- In de vergelijking met andere steden scoort Helmond relatief goed.

Uiteraard kan het altijd beter. Uit de onderzoeken zijn, naast de hiervoor geschetste problematiek die te maken heeft met het gedrag van stappers, punten naar voren gekomen die aandacht behoeven: o.a. de veiligheid van de ondernemers/hun personeel, de vernielingen/ mishandelingen door stappers, de verkeersveiligheid op enkele locaties in de openbare ruimte en het wildplassen.

In het streven naar een zo prettig en veilig mogelijke uitgaansgaanssituatie zal dan ook een combinatie van maatregelen die de openbare ruimte veiliger maken én die ervoor zorgen dat een deel van de stappers zich socialer gaat gedragen tijdens het uitgaan, leiden tot de beste resultaten.

Het is aan bestuurders en alle betrokken partijen zaak om hier nota van te nemen.

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

In Helmond wordt veel gedaan om de sfeer, veiligheid en leefbaarheid in het uitgaansgebied te waarborgen en waar mogelijk te verhogen. Er zijn diverse overlegvormen en samenwerkingsverbanden met verschillende partners (horeca, gemeente, politie, beveiliging) waarbij aspecten van (veilig) uitgaan in Helmond worden besproken, zoals het Klein- en Groot Horeca-overleg. Ook zijn er in het verleden op een breed terrein afspraken gemaakt en convenanten gesloten over het uitgaan in Helmond zoals over sluitingstijden, horeca-ontzeggingen, taxi-inzet, horeca-inzet politie, beveiliging, evenementen en toelatingsbeleid. Vanuit alle betrokken partijen is de wens geuit om het hele uitgaansgebeuren te evalueren.

De Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan (KVVU) werd een goed instrument geacht om duidelijk in beeld te krijgen waar de gemeente Helmond en haar partners staan als het gaat om veilig uitgaan en waar verbetering gewenst is. De KVVU is een instrument van het landelijk Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV), mede ontwikkeld met het Ministerie van Veiligheid en Justitie en bedoeld om gemeenten te helpen uitgaansveiligheid te bevorderen. Immers, uitgaan moet vooral leuk en gezellig zijn. Een uitgaansgebied is het visitekaartje van de stad. Als daar een prettige en veilige sfeer heersen, heeft dat een positieve uitstraling op de stad als geheel.

De Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan is een proces met een aantal stappen van intentieverklaring, veiligheidsanalyse, een plan van aanpak, een convenant tot evaluatie. Als eerste stap van de Kwaliteitsmeter Veilig Uitgaan Helmond hebben alle betrokken partijen in april 2012 een intentieverklaring getekend waarmee zij akkoord zijn gegaan inspanningen te leveren om tot de Kwaliteitsmeter te komen. Vervolgens is ten behoeve van de veiligheidsanalyse, voorafgaand aan het Plan van Aanpak, de Projectgroep KVVU Helmond opgericht, bestaande uit de verschillende betrokken partijen. Deze partijen hebben vervolgens vastgesteld welke informatie verzameld dient te worden om een zo helder mogelijk beeld te krijgen van de veiligheid in het uitgaansgebied van Helmond. Vervolgens is aan de afdeling BOS opdracht gegeven om een onderzoek daarnaar te doen.

Het onderzoek heeft geleid tot de veiligheidsrapportage die nu voor u ligt.

1.2. Probleemstelling en doelstelling onderzoek

De probleemstelling van dit onderzoek is:

Hoe is het gesteld met de objectieve en subjectieve veiligheid in het centrum-uitgaansgebied van Helmond in 2012?

Vanuit de probleemstelling zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

- Hoe kenmerkt zich het uitgaanscentrum van Helmond anno 2012?
- Hoe is de huidige beheersituatie?
- Hoe kenmerken zich de gebruikers van het uitgaansgebied, horeca-ondernemers en uitgaanspubliek zich?
- Welke maatregelen treffen de ondernemers om de brandveiligheid en de sociale veiligheid in en rond hun bedrijven te waarborgen?
- Kent het uitgaanspubliek de maatregelen van de horeca-ondernemers en hoe denkt men daarover?
- Neemt het uitgaanspubliek ook maatregelen om de eigen veiligheid te waarborgen?
- Ervaren ondernemers en publiek vormen van overlast die samenhangen met het uitgaan?
- Hoe veilig voelen ondernemers en publiek zich tijdens de uitgaansuren en hoe verhoudt hun mening zich tot de feitelijke (politie)cijfers?
- Wat is de mening van de ondernemers en publiek over de bij het uitgaan betrokken instanties?
- Wat is volgens de Helmondse horeca-ondernemers en uitgaanspubliek het grootste probleem van het veilig uitgaan?

- Hoe verhouden de mening van de Helmondse ondernemers en het uitgaanspubliek zich tot die in andere Nederlandse steden?
- Wat zijn volgens de bij het uitgaan betrokken partijen aandachtspunten voor toekomstig beleid?

De doelstelling van het onderzoek luidt als volgt:

Deze nulmeting dient als basis voor een Plan van Aanpak met doelstellingen en aanbevelingen die de veiligheid en de leefbaarheid minstens op het huidige niveau houden en zo mogelijk vergroten, waardoor het uitgaansgebied van Helmond nog veiliger wordt voor de ondernemers en nog aantrekkelijker en veiliger voor zijn bezoekers.

1.3. Aanpak

De informatie is op diverse manieren verzameld en komt uit meerdere bronnen.

1. Enquêtes:

Er zijn drie enquêtes gehouden, twee onder het uitgaanspubliek in Helmond en één onder de horeca-ondernemers:

- a) De eerste mondelinge enquête onder het uitgaanspubliek vond plaats in het laatste weekend van april 2012. Op zaterdagavond/-nacht is in het uitgaansgebied van Helmond het publiek geënuquêteerd met een beknopte vragenlijst. Zowel de enquêteurs als de geënuquêteerden waren van diverse leeftijden en het betroffen zowel autochtone als allochtone jongeren. Helmond telt gemiddeld ongeveer 1.200 horecabezoekers op de zaterdagavond en deze avond zijn in totaal 195 bezoekers geënuquêteerd. De vragen betroffen het veiligheidsgevoel van het uitgaanspubliek, toegespitst op cameratoezicht.
- b) De tweede mondelinge enquête onder het uitgaanspubliek vond plaats tijdens de eerste twee weekenden van september 2012. Op de zaterdagavond/-nacht is in het uitgaansgebied van Helmond het publiek opnieuw geënuquêteerd, dit keer met een uitgebreide vragenlijst. Zowel de enquêteurs als de geënuquêteerden waren weer van diverse leeftijden en het betroffen zowel autochtone als allochtone jongeren. Tijdens deze twee avonden zijn in totaal 162 bezoekers geënuquêteerd. De vragen betroffen verschillende aspecten van het veiligheidsgevoel (breed) van het uitgaanspubliek.
- c) De eigenaars van 25 horecaondernemingen in het uitgaansgebied hebben in september 2012 een schriftelijke enquête ontvangen. Daarvan hebben 24 ondernemers de enquête ingevuld waarmee de respons op 96% ligt.

2. Politiecijfers:

Er heeft een analyse plaatsgevonden van alle door de politie geregistreerde uitgaansgerelateerde incidenten, die tijdens het uitgaan in de periode vanaf januari 2010 tot en met juli 2012 plaatsvonden in het uitgaansgebied van Helmond. De politiecijfers zijn aangevuld met de sfeermutaties die de politie bijhoudt, waardoor er een algemeen beeld kan worden weergegeven over stappen in Helmond. Bij de politiecijfers dient te worden opgemerkt dat om vertekening van de beelden te voorkomen er is gekeken of er zich uitschieters voordoen in de dataset. Dat wil zeggen dat gekeken is wanneer er zich meer dan 10 incidenten op een bepaalde dag hebben voorgedaan. Dit was op 5 dagen het geval. In één van deze gevallen blijkt dat er zich op die betreffende avond één gebeurtenis heeft voorgedaan waar meerdere incidenten aan gerelateerd zijn. Er hebben zich de betreffende avond 17 incidenten voorgedaan waarvan 8 van deze incidenten zijn terug te herleiden naar één gebeurtenis. We zien in de cijfers dan ook terug dat de maand juli 2011 de meeste incidenten laat zien wat mede veroorzaakt kan worden door deze ene gebeurtenis. Wanneer deze incidenten weglaten zouden worden zou de maand juli 2011 geen uitschieter meer zijn en 'passen' binnen de andere maanden. Gekozen is om de incidenten niet uit de database te halen omdat het allemaal uitgaansgerelateerde incidenten zijn die voor kunnen komen in het uitgaansgebied van Helmond.

3. Schouw uitgaansgebied Helmond:

Vertegenwoordigers van gemeente, politie, ondernemers, portiers, brandweer en het CCV hebben twee keer een schouw uitgevoerd in het uitgaansgebied van Helmond: een nachtschouw op zondag 9 september 2012 van 01.30 tot 3.15 uur en een dagschouw op donderdag 20 september 2012 van 15.00 tot 17.00 uur. Zij hebben hun bevindingen schriftelijk vastgelegd.

4. Deskresearch notulen Klein Horeca Overleg:

Gemeente, horeca-ondernemers, politie en beveiliging hebben een regulier overleg over incidenten openbare orde en veiligheid in het uitgaansgebied, het zogenaamde Klein Horeca Overleg. Hierin bespreken zij incidenten die zijn voorgevallen tijdens de uitgaansavonden en tijdens evenementen en maken daarover afspraken. De notulen van alle bijeenkomsten van de afgelopen 2 ½ jaar (periode 1-1-2010 tot 1-7-2012) zijn geanalyseerd en hieruit zijn gemaakte (algemene) afspraken en aandachtspunten gedestilleerd.

5. Onderzoeken andere steden:

Verschillende andere Nederlandse steden hebben inmiddels soortgelijke onderzoeken naar veilig uitgaan gedaan. Om de relatieve positie van Helmond inzichtelijk te krijgen, worden Helmondse uitkomsten - voor zover mogelijk en relevant – vergeleken met de uitkomsten van een aantal steden, die qua inwonertallen niet te veel van Helmond afwijken en die recentelijk soortgelijke onderzoeken hebben gedaan.

Het betreft de volgende steden:

Onderzoek	Onderzoek onder uitgaanspubliek	Onderzoek onder horeca-ondernemers	Politiecijfers	Onderzoek naar inrichting uitgaansgebied (schouw)
Harderwijk 2011*	----	45=56%	Nee	Nee
Hoorn 2011	524 respondenten	Te weinig respondenten (11)	Nee	Nee
Kampen 2011	521 respondenten	26=74%	Nee	Nee
Roosendaal 2011	300 respondenten	46 = 55%	Ja, niet vergelijkbaar	Ja
Venlo 2011	-----	42=93%	Nee	Nee

* Het uitgaansgebied van Harderwijk bestaat uit 2 locaties: stadscentrum en een locatie aan de rand van de stad aan een uitvalsweg. Om die reden is het onderzoek onder uitgaanspubliek hier niet gepresenteerd, wel delen van het onderzoek onder de ondernemers, voor zover hier met Helmond vergelijkbaar

1.4. Opbouw rapport

Na de inhoudsopgave en de samenvatting en conclusies voor dit hoofdstuk wordt na deze Inleiding in hoofdstuk 2 een beschrijving van het uitgaansgebied gegeven. Bij de presentatie van de uitkomsten van de onderzoeken – in de hoofdstukken 3 tot en met 9 - is gekozen voor een thematische beschrijving omdat verschillende onderwerpen in meerdere onderzoeken voorkomen. Met deze manier van beschrijven kunnen uitkomsten uit de diverse onderzoeken met elkaar worden vergeleken.

Hoofdstuk 3 geeft inzicht in de huidige beheersituatie van het uitgaansgebied. Hoofdstuk 4 beschrijft de kenmerken van de doelgroepen van het onderzoek. Hoofdstuk 5 gaat in op maatregelen om het veilig uitgaan te waarborgen, hoofdstuk 6 geeft inzicht in de uitgaansgerelateerde overlast, hoofdstuk 7 in de veiligheid en hoofdstuk 8 in de bij het veilig uitgaan betrokken instanties. In hoofdstuk 9 wordt ten slotte de relatieve positie van Helmond in beeld gebracht door een vergelijking met soortgelijke onderzoeken in de hiervoor genoemde andere steden.

In de beschrijving worden de belangrijkste cijfers weergegeven. Alle cijfers en uitgebreidere gegevens van overlegsituaties zijn samengebundeld in een Bijlagenboek dat als separaat rapport bij het onderhavige wordt uitgebracht.

2. Beschrijving gebied en zijn gebruikers

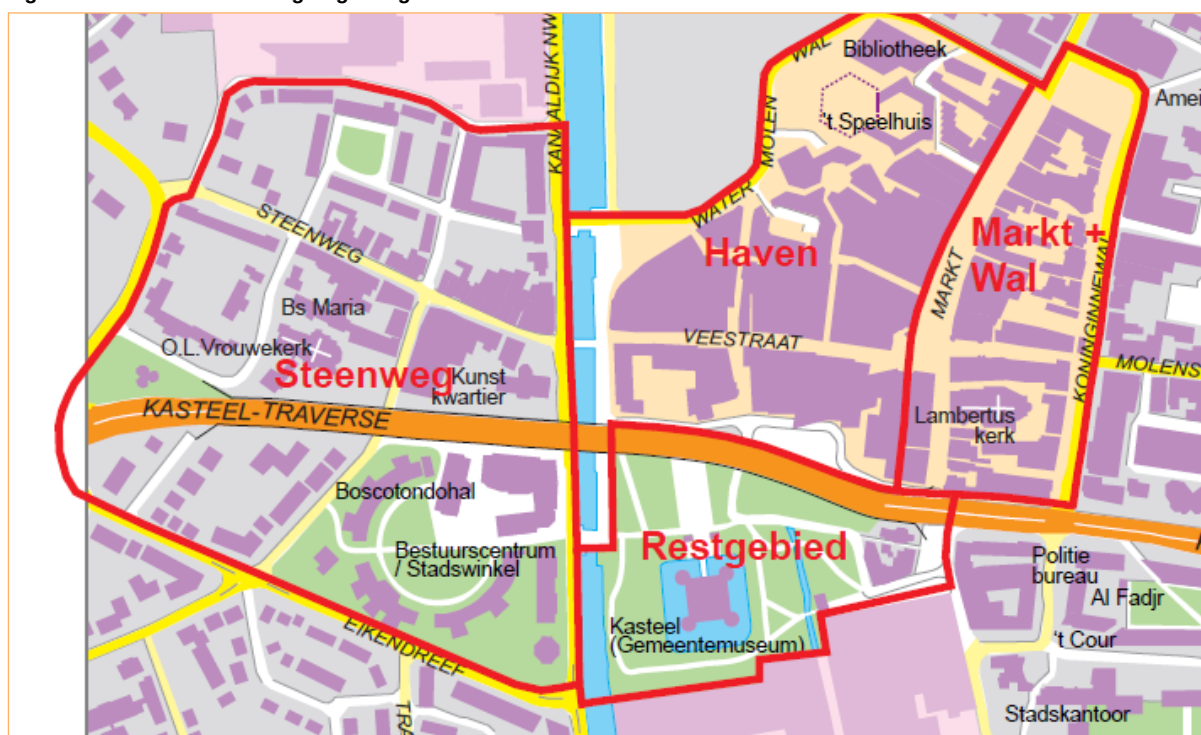
In dit hoofdstuk wordt het extern kader van het onderzoek uiteengezet middels een beknopte beschrijving van het uitgaansgebied en zijn gebruikers: de horecaondernemingen en het uitgaanspubliek

2.1. Kenmerken uitgaansgebied

2.1.1 Begrenzing uitgaansgebied

Het uitgaansgebied van Helmond kent als het ware vier verschillende gebieden die in figuur 2.1.1. worden weergegeven. De buitengrenzen van het totale gebied worden gevormd door de straten: Eikendreef, Prins Hendriklaan, Beatrixlaan, Kanaaldijk N.W., Havenbrug, Havenweg, Watermolenwal, Ameidewal, Koninginnewal, De Wiel en de Kasteeltuinen.

Figuur 2.1.1: Gebiedsindeling uitgaansgebied Helmond

2.1.2 Structuur

Het gebied kent twee hoofdwinkelassen: in oost-west-richting de Ameidestraat-Veestraat-Steenweg en in noord-zuid-richting de Markt-Kerkstraat. Deze stratenstructuur stamt nog uit de Middeleeuwen. Tussen deze straten in ligt de overdekte Elzas-winkelpassage, deels op de locatie van de voormalige Heilig Hartkerk, die aan de Veestraat lag.

In noord-zuid-richting doorsnijdt de Zuid-Willemsvaart het centrum. Aan de Kanaaldijk liggen in het centrumgebied zowel aan oost- als westzijde van het kanaal nog enkele grote fabriekscomplexen uit de 19e eeuw (Vlisco, Hatéma en Nedschroef). Het grootste uitgaansgebied 'Kanaalzone' bevindt zich aan beide zijden van het kanaal: aan de oostzijde de zone Havenweg-Kasteellaan en aan de westzijde de Steenweg en omgeving.

In oost-westrichting doorsnijdt sinds eind jaren zestig van de 20e eeuw de Kasteel-Traversal het gebied, waardoor het middeleeuwse kasteel los van de rest van het centrum kwam te liggen.

2.1.3 Bereikbaarheid

Openbaar vervoer: Het gebied is overdag en 's avonds goed bereikbaar met het openbaar vervoer vanaf Station NS en het hoofdbusstation Helmond (5-10 minuten lopen). 's Nachts na 0.30 uur is het gebied niet meer bereikbaar met het openbaar vervoer. Helmond is niet aangesloten op het nachtnet van de NS. De laatste treinen vertrekken rond 0.30 uur uit Helmond richting Deurne-Venlo en Eindhoven en de laatste bussen al eerder.

Auto: Met de auto is het gebied vanuit Eindhoven via de Europaweg (A270), vanuit Deurne/Venray via de Deurneseweg (N270), vanuit Den Bosch/Veghel via N266 of N279 en vanuit Weert-Asten/Someren via de N266 of N279 te bereiken.

Parkeren: In het gebied geldt betaald parkeren op openbare parkeerplaatsen en parkeerterreinen van maandag tot en met zaterdag tot 19.00 uur, op koopavond (vrijdag) tot 22:00 uur en op koopzondagen van 12.00 tot 17:00 uur.

Voorts zijn er drie gemeentelijke parkeergarages. Deze zijn betaald en met toezichthouders en camera's bewaakt en bevinden zich aan de rand van het gebied: Doorneind (oostzijde), City-Parkeergarage (noordzijde) en Boscotondoparkeergarage (westzijde). Deze drie garages zijn deels tot 18.00 uur, 21.00 uur, 22.00 uur, 01.00 uur of tot 03.30 uur geopend (Boscotondogarage is de enige die op vrijdag en zaterdag tot 03.30 uur is geopend), afhankelijk van de dagen van de week. Alle drie zijn ook variabel open tijdens bijzondere gelegenheden. De met toezichthouders bewaakte Elzasparkeergarage onder de Winkelpassage in het hart van het gebied is van een particuliere eigenaar en alleen tijdens winkeltijden geopend.

Fietsenstallingen: Er zijn twee gratis toegankelijke fietsenstallingen: Kasteel Traverse (onder het Traverseviaduct bij de Kasteeltuin) en Steenwegkwartier (onder het Traverseviaduct achter hotel West Ende). Deze zijn met camera's bewaakt. De eerste heeft tijdens winkeluren en bijzondere gelegenheden ook toezichthouders en is van maandag tot donderdag alleen overdag tot in de avond geopend en vrijdagochtend tot maandagochtend doorlopend open, de tweede is altijd open. Ook zijn er twee door toezichthouders bewaakte gratis toegankelijke fietsenstallingen die alleen tijdens winkeluren geopend zijn: Speelhuisplein, onder het Speelhuisplein, en Doorneind, in de parkeergarage. Op diverse plaatsen aan de rand van het voetgangers- en uitgaansgebied staan robuuste fietsenrekken met ringen om kettingen aan te bevestigen. Dit alles staat overzichtelijk op de website van de gemeente Helmond onder het kopje Bezoekers -> winkels en parkeren (auto's) en onder Bewoners -> verkeer en parkeren (fietsen) beschreven.

Taxistandplaatsen: Er zijn twee taxistandplaatsen in het gebied: op de hoek Havenweg/Kanaaldijk Noord-Oost en op de Steenweg, nabij hoek Kromme Steenweg.

2.1.4 Bestemming

Het merendeel van de horecapanden heeft een centrumbestemming. In panden met een centrumbestemming zijn toegestaan horeca, winkels of dienstverlening en/of wonen. Boven veel winkels (en soms boven horecabedrijven) wonen mensen en ook staan er diverse appartementencomplexen in het gebied zoals aan de Noord- en Zuid Koninginnewal, de Watermolenwal en bij het Boscotondo-complex.

2.1.5 Bestrating en straatmeubilair

In een groot deel van het Centrum wordt vanaf 2006 de Kwaliteitsimpuls uitgevoerd. In dat kader is een groot deel van de openbare ruimte opnieuw ingericht met kwalitatief hoogwaardige bestrating en meubilair (veel Engelse houten banken) en is met ondernemers en eigenaren overeen gekomen dat op veel plekken gevels zijn of nog worden verbeterd. Resterende delen van het centrum volgen. Tamelijk strenge eisen gelden voor uitstallingen en andere uitingen zoals reclame, luifels en terrasrichting (parasols en terrasmeubilair). Er zijn voorgeschreven kleurenpaletten en afmetingen. Het principe geldt dat er een strook vrij is voor puien om publiek erlangs te kunnen laten lopen en dit komt terug in de bestrating met onder meer natuurstenen vlakken voor terrassen die ook uit de gevel liggen.

In de horeca-ontwikkelingsgebieden liggen de terrassen wel tegen de gevel (Havenweg-Kasteellaan en Oostzijde Markt [deze laatste als proef tot 1 juni 2013]).

Als extra versiering is er veel kunst in de openbare ruimte geplaatst en zijn in voorheen wat saaie tussen- en aanloopstraten openlucht galeriën met foto's uit de Helmondse geschiedenis aangebracht.

De Kasteel-Traversebrug is in 2010-2011 aan een totale facelift onderworpen om hem mooier uit te laten komen en minder een barrière en zwarte doos van onderen te laten zijn. De onderkant is open en transparant gemaakt en helder wit geverfd zodat er een visuele verbinding met kasteel en kasteeltuin ontstond en het geen verborgen zone is. Ook bovenop is hij opnieuw bestraat en verfraaid met gedichten, banken, kunstlicht masten, sier-windmolens, trapopgangen en voorzien van gedichten en openbaar groen.

De Kasteeltuin is aan de Kasteel-Traversezijde opnieuw ontworpen met als doelen transparantie en ook voor sociale veiligheid, zodat er doorgaande lijnen onder de Kasteel-Traversebrug richting centrum vice-versa lopen en ook is er een plein voor evenementen voor de kasteelingang aangelegd.

2.1.6 Openbaar groen en beheer en onderhoud

In het kader van die kwaliteitsimpuls zijn in de hoofdwinkelstraten nieuwe dakplatanen geplaatst. Daarnaast staan in het gebied in de zomerperiode vele piramidevormige bloembakken met geraniums. Groenstroken zijn met lage robuuste struiken met extensief onderhoud beplant die geen verborgen plekken creëren. Op de Kasteel-Traversebrug staan moderne kegelvormige haagbeuken in reuzenpotten. De kasteeltuin is bij de herinrichting voorzien van laag blijvende duurzame vaste perkbeplanting die bijdraagt aan transparantie en daarmee ook aan sociale veiligheid.

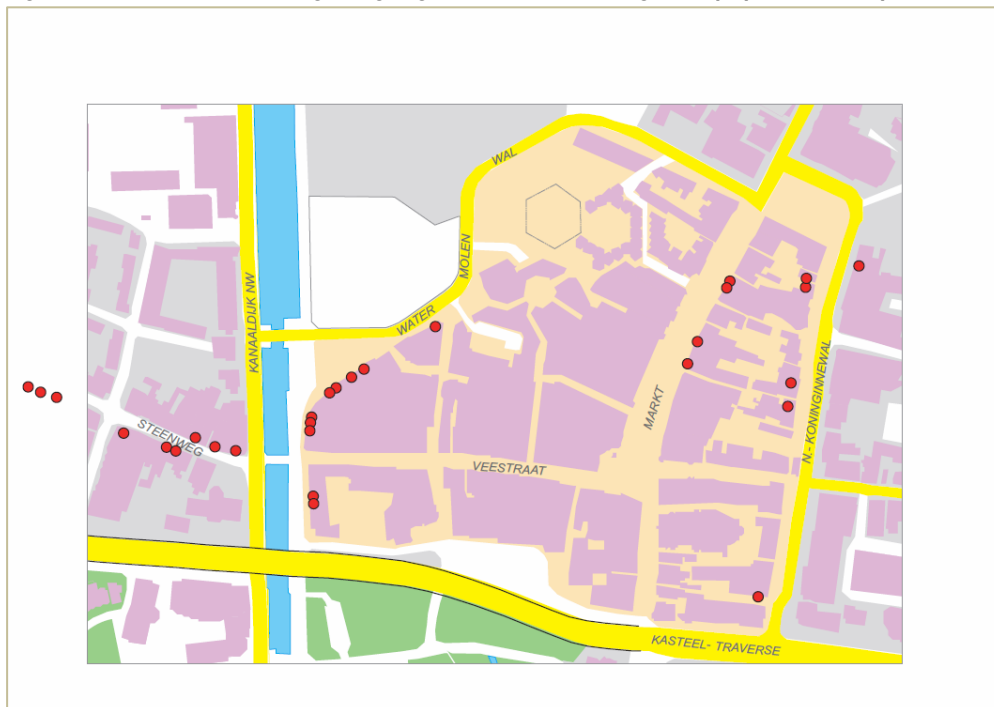
Vandalisme in de openbare ruimte wordt met hulp van stadswachten zoveel mogelijk voorkomen en wordt geregistreerd en snel gerepareerd. Cameratoezicht helpt ook bij het opsporen van de daders van vandalisme. Voor bijvoorbeeld kunstvoorwerpen lopen onderhouds- en vandalisme-abonnementen. Zo nodig wordt het Anti-Graffiti team ingeschakeld om bekladdingen te verwijderen. De bestrating van het stadserf, met name de hardstenen vlakken, wordt naast regulier ook een aantal keer per jaar speciaal onderhouden.

2.2. Gebruikers: de horeca-ondernemers

Het uitgaanscentrum van Helmond kent medio 2012 29 locaties waar zich uitgaanshoreca mag vestigen in het uitgaansgebied. In figuur 2.2. worden de locaties van de verschillende gelegenheden in het centrum van Helmond weergegeven.

Het centrumgebied omvat 29 horecagelegenheden die doorgaans in het weekend tot 03.00 open zijn en daarom tot de doelgroep van het onderzoek worden gerekend. Deze gelegenheden omvatten 21 cafés/uitgaansgelegenheden, 4 eetgelegenheden en 1 eetgelegenheid/zalencentrum. Ten tijde van het onderzoek stonden er 3 leeg.

Het centrum bevat daarnaast nog meer horecagelegenheden, maar deze hebben over het algemeen een dag-/avondfunctie en sluiten eerder op de avond. Ze zijn daarom niet in het onderzoek meegenomen.

Figuur 2.2: Locaties van de uitgaansgelegenheden in het KVV-gebied (september 2012)

Bron: Afdeling Onderzoek en Statistiek gemeente Helmond

Een concentratie van horeca bevindt zich op de Markt en specifiek aan de Oostzijde, dat in ruimtelijke zin ook horecaontwikkelingsgebied is. De andere concentratie is in de kanaalzone: Havenweg-Kasteellaan-Parkweg (ook horecaontwikkelingsgebied in ruimtelijke zin) en de Steenweg e.o.

De bedrijfsgrootte varieert van maximaal 50 bezoekers tot maximaal bezoekers 500 (Het zalencentrum Zaal Traverse buiten beschouwing gelaten). Het bezoekersaantal van Zaal Traverse is hierbij niet meegenomen om vertekening van de cijfers te voorkomen. Op een drukke zaterdagavond zijn er in het uitgaansgebied ongeveer 1200 bezoekers (het zalencentrum buiten beschouwing gelaten).

Alle horeca dient volgens de huidige Algemene Plaatselijke Verordening om 03.00 uur gesloten te zijn. De openingstijden van de horecagelegenheden zijn verschillend. Op vrijdag en zaterdag gaan De Borrelbar en Plaza om 22:00 uur open en gaat Club Tien om 23:00 uur open; de rest van de week zijn ze gesloten. De overige horecagelegenheden gaan dagelijks op verschillende tijden vanaf het middaguur open.

2.3. Gebruikers: uitgaanspubliek

In het horecagebied kanaalzone, ter hoogte van de Steenweg, is één uitgaansgelegenheid waar de jeugd 16+ komt. Ook is er een poolcafé waar vanaf 16+ gepoold/gebiljart kan worden. Verder is er een café waar 18-plussers komen, een urbanclub waar 18+ publiek komt en een café waar overwegend 21+ publiek komt. Aan de Kasteellaan is één café waar veel 30+ publiek komt en daarnaast een café voor 18+, met een gevarieerd publiek qua leeftijd. Er is een tweetal kleine cafés aan de Havenweg waar publiek vanaf circa 30 jaar komt. Op het Havenplein zit een café waar vooral Hollandse muziek gedraaid wordt. Daarnaast een café voor 30+ publiek. Het café midden op het Havenweg-plein is tevens een jeugdcafé voor 16+. Op het Havenplein en een stukje verder richting Oude Aa zit nog een klein café met 30+ publiek. Op de Markt is er een (eet)café dat onder meer een ontmoetingsplek is voor kunstenaars en muzikanten. Dit komt door de muziek en andere activiteiten. Ook zijn er twee cafés voor 30+ publiek. Op de Noord- en Zuid Koninginnewal is er een Muziekcafé en zijn er nog twee kleine cafeetjes voor de bewoners uit de buurt. Daarnaast zijn er nog diverse eetgelegenheden met een gevarieerd publiek.

3. Beheersituatie van het uitgaansgebied

3.1. Inleiding

In het vorige hoofdstuk is een algemene beschrijving gegeven van het uitgaansgebied. In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de huidige beheersituatie. De informatie komt uit de in de inleiding al beschreven schouw die vertegenwoordigers van gemeente, politie, portiers, ondernemers, brandweer en CCV twee keer hebben uitgevoerd in het uitgaansgebied van Helmond. De bevindingen zijn daarmee een momentopname.

Tijdens de schouw is het gebied getoetst op vier criteria:

- Beheer: een schoon, heel en veilig gebied dat goed wordt onderhouden.
- Toegankelijkheid en beheer: Een veilige verkeerssituatie en een duidelijke routing.
- Zichtbaarheid: een overzichtelijk gebied, met goede verlichting en zichtlijnen.
- Attractiviteit: Een aantrekkelijk gebied, kleurig en prettig verlicht.

In bijlage 3 van het Bijlagenboek staat een totaaloverzicht van de uitkomsten van de schouw. Hieronder worden de belangrijkste bevindingen daaruit samengevat.

3.2. Beheer

Het is van belang dat het uitgaansgebied van Helmond schoon, heel en veilig gehouden wordt. Daarbij moet het gebied goed onderhouden worden waar regelmatig schoonmaken en snel schadeherstel aan bijdragen. Het beheer van de individuele kavels en gevels draagt bij aan een veiliger gevoel. Tijdens de schouw is ook gekeken of het gebied aan eisen van brandveiligheid en verkeersveiligheid voldoet.

Uit de schouw komt naar voren:

- De beplanting en verharding van wegen, fiets- en voetpaden in het gebied worden goed onderhouden. Het straatmeubilair is schoon en heel, mede doordat de materialen vandalismebestendig zijn. Er zijn geen tekenen van diefstal of vernielingen van of aan auto's zichtbaar. Ook zijn er geen tekenen van graffiti of wildplakken. Zowel tijdens de nacht- als de dagschouw bleek dat de opslag van brandbare objecten en afval op het eigen terrein (brand)- veilig gebeurt.
- Door het gehele uitgaansgebied zijn er duidelijke sporen van wildplassen. Vooral bij veel bloembakken of bomen is dit te zien. Gekeken naar de locatie van de twee (tijdelijke [ieder weekend en bij evenementen geplaatste]) mobiele urinoirs, blijkt dat deze redelijk ver van het uitgaansgebied staan en dat er één van de twee nauwelijks zichtbaar is vanuit het uitgaansgebied.
- Gekeken naar zwerfvuil in het centrum, is hier nauwelijks sprake van. Het gebied ziet er schoon uit. Wel valt tijdens de nachtschouw op dat er veel prullenbakken vol zitten. Ook is er veel zwerfvuil te vinden op het Speelhuisplein.
- Gekeken naar de verkeersveiligheid zijn er twee locaties in het uitgaansgebied waar zich verkeersonveilige situaties voordoen:
 - Op het kruispunt van de Veestraatbrug met de Kanaaldijk N.W. en de Steenweg staan na sluitingstijd veel stappers op straat (zie foto).

Kruispunt Kanaaldijk N.W.-Steenweg-Veestraatbrug rond sluitingstijd cafés

Daarnaast loopt het uitgaanspubliek daar 's nachts de straat over om van het ene deelgebied naar het andere deelgebied te komen. De stoplichten worden daarbij genegeerd door het overstekende uitgaanspubliek terwijl er wel auto's en fietsers over de Kanaaldijk N.W. en fietsers door de Steenweg en op de Veestraatbrug rijden.

- De tweede situatie doet zich voor op de Havenweg, ter hoogte van het kanaal. Daarbij bevinden zich terrassen aan de gevelkant en terrassen aan de kant van het water. Daartussen loopt een fietspad. Fietsers, soms snorfietsers, gaan hier vrij snel doorheen terwijl er ook veel stappers lopen, omdat het een voetgangerszone lijkt en het als zodanig functioneert. Het is onduidelijk en gevaarlijk, ook voor bedienend personeel. Vooral deze laatste situatie in combinatie met de terrassen draagt er aan bij dat het zicht wordt beperkt en de routes voor de hulpdiensten enigszins worden belemmerd.
- Gekeken naar de individuele kavels en gevels kan gesteld worden dat deze er allemaal goed en goed onderhouden uitzien. Wel valt overdag op dat sommige gevels wat rottigheid vertonen.
- Het laatste dat opvalt, gekeken naar het beheer van het gebied, is dat het kanaal er vies uitziet. Het water staat stil met als gevolg een ophoping van vuiligheid, bladeren en alg, waardoor het ook niet fris ruikt.

3.3. Toegankelijkheid en beheer

Een duidelijke routing met goede oriëntatiemogelijkheden is belangrijk voor een positieve beleving. Het gebied en individuele kavels moeten voor hun gebruikers goed toegankelijk zijn, terwijl het waar nodig afgesloten kan worden. De routing richting fietsenstallingen, parkeerplaatsen, taxistandplaatsen, bushaltes etc. dient veilig te zijn evenals de plek zelf. Zowel voor gebruikers, bezoekers als voor beheerders dient duidelijk te zijn welke status een gebied heeft (privé, semi-privé, semi-openbaar of openbaar) en welke functie.

Ook deze criteria zijn tijdens de schouw getoetst.

- Het gehele gebied is goed bereikbaar voor de hulpdiensten. De terrassen die zich aan het kanaal bevinden zorgen ervoor dat dit krap is, maar voldoende.
- Gekeken naar de begrenzing van het 'uitgaansgebied' is dit op papier duidelijk. Voor de bezoeker is niet geheel duidelijk wat de grenzen zijn van het uitgaansgebied. De reden hiervoor is dat het centrum meerdere functies heeft zoals, winkelen, wonen, terrassen, uitgaan en er verkeer door het centrum rijdt.
- Gekeken naar het stratenverloop en de routing zijn deze niet voldoende zoals al benoemd is bij het onderdeel Beheer (3.2.2). Er doen zich twee onveilige situaties voor doordat het stratenverloop niet helder en veilig is. Dit komt doordat fietsers en scooters op plekken komen waar dit hinderlijk is, maar volgens de regels mogen ze er wel komen.
- Gekeken naar de routing richting vervoersfaciliteiten blijkt dat deze niet optimaal is. Vooral in het donker is het onduidelijk waar het station NS is en waar de bussen en/of de taxi's zich bevinden (de ANWB-bordjes voor fietsers/voetgangers staan tamelijk hoog met kleine lettertjes op zwarte ondergrond). De locaties van de fietsenstallingen, gezien vanuit het uitgaansgebied, staan ook slecht aangegeven en de speciale bordjes zijn vooral in het donker slecht zichtbaar/vindbaar.
- Gekeken naar de bewegwijzering voor langzaam verkeer is deze niet altijd in één opslag duidelijk en nog minder in het donker, want soms hangen borden ook (te) hoog vanuit voetgangers of fietsers gezien (zie de foto).

Borden toegang
Veestraat-hoek Kasteellaan

Er bevinden zich verschillende steegjes in het gebied. Deze zijn bijna alle prima verlicht en zorgen niet voor onveilige situaties. Alleen de doorsteek naar het Speelhuisplein is slecht verlicht. Na de herinrichting van het Speelhuisplein zou dit opgelost moeten zijn. Daarnaast bevinden zich in het gebied een aantal donkere locaties die ongewenst gedrag uit kunnen lokken en voor een onveiligheidsgevoel kunnen zorgen waaronder de doorgang naar Oude Aa ter hoogte van Intertoys, omgeving en route naar de pinautomaat op de Markt in het donker/'s nachts, Hotel West-Ende en achterkant Elzaspassage links van Multivlaai (laadlosgebied winkels).

3.4. Zichtbaarheid

Gebruikers van een gebied of gebouw moeten een gebied of gebouw goed kunnen overzien en het gevoel hebben dat anderen hen ook kunnen zien. Goede verlichting en lange zichtlijnen zijn dus noodzakelijk.

Het toetsen aan deze criteria leverde onderstaande constatering op.

- In het uitgaansgebied is voldoende sociale controle aanwezig vanuit de terrassen, de woningen, het personeel en de bezoekers van het uitgaansgebied. Naast de sociale controle is er ook formeel toezicht in het gebied aanwezig. Dit is deels door de aanwezigheid van politie en portiers en deels door de aanwezigheid van camera's. Dit cameratoezicht staat ook aangegeven met borden, behalve ter hoogte van de Kasteellaan/hoek Parkweg, een toegang tot het uitgaansgebied. Wel wordt ten tijde van de schouw het beeld van een aantal camera's beperkt door parasols of bladeren van bomen en is er geen cameratoezicht op het stuk Kanaaldijk Noord-West tussen Steenweg en Kasteel-Traversal.
- De verlichting in het openbaar gebied is in het algemeen ruim voldoende. Wel bleek tijdens de schouw dat een aantal lampen al enige tijd defect waren. Deze zijn inmiddels gerepareerd. Er zijn wel enkele donkere plekken, zoals al beschreven in paragraaf 3.3. Het gehele uitgaansgebied is overzichtelijk en goed surveilleerbaar voor de politie.
- De zichtlijnen in de kern van het uitgaansgebied zijn goed en duidelijk. Iets daarbuiten, bij de toegen afvoerroutes laat dit op sommige plaatsen te wensen over.
- Gekeken naar de taxistandplaats nabij hoek Havenweg/Kanaaldijk N.O., blijkt dat deze vrij ver uit het gebied ligt, er vaak geen taxi's staan en dat de locatie vrij donker is. De taxistandplaats hoek Steenweg/Kromme Steenweg is wel dicht bij het gebied en niet donker maar ook daar staan meestal weinig taxi's tijdens uitgaansuren. Routes naar de taxistandplaatsen worden niet aangegeven.
- Gekeken naar de locaties van de fietsenstallingen is hier voor het overgrote deel toezicht door middel van camera's. Ook houden politie en portiers voor een deel toezicht op de fietsenstallingen. Er worden echter veel 'wild' geparkeerde fietsen gesignaleerd, zowel tijdens de dag- als nachtschouw. Redenen zijn wellicht dat het (uitgaans-)publiek de stallingsmogelijkheden als onvoldoende ervaart, deze wellicht te ver weg zijn en/ of de route ernaar toe wellicht te donker is (fietsenstalling Kasteel-Traversal) en/of de verwijzingen niet goed zijn zoals hierboven opgemerkt of ze op drukke avonden te vol zijn. Parkeerplaatsen voor auto's zijn er wel voldoende; "wildparkeer" van auto's is niet geconstateerd

3.5. Attractiviteit

Een ruimte, waar plezierige materialen gebruikt zijn, kleurig en prettig verlicht waar bovendien alles heel en schoon is, draagt bij aan een veilig gevoel van de gebruikers.

Tot slot zijn ook deze criteria tijdens de schouw getoetst.

- Gekeken naar de attractiviteit van het gebied blijkt dat de materialen die gebruikt zijn mooi en duurzaam zijn en dat de gevels goed verlicht en onderhouden zijn. Ook de privéterreinen zien er goed uit.

- Tijdens de schouw is er geen geluidshinder waargenomen; wel was het terras van één van de cafés op de markt te lang 's nachts nog open met buiten hoorbare muziek doordat deuren open stonden en met stemgeluid van gasten, wat voor geluidsoverlast kan zorgen voor de omwonenden.

3.6. Overige opvallende punten uit de nacht- en dagschouw

- Gedurende de hele avond is er een groep die 'hangt' bij Club 10 of stukjes verderop op de Steenweg of richting Veestraatbrug. Die zorgt voor overlast, maar leden ervan begeven zich iedere keer net op het randje, waardoor de politie ze niet weg kan sturen.
- De dichtstbijzijnde pinautomaat zit op de Markt. Uitgaanspubliek van zowel de Markt, Havenplein als Steenweg moet daar naar toe lopen. De routes ernaar toe en de plek zelf zijn vooral 's avonds en 's nachts tamelijk stil met weinig sociale controle en dit geeft een niet zo veilig gevoel.
- De grote tijdelijke houten wand tegenover de horecagelegenheden aan het Havenplein (voormalig Obragascomplex) is erg onaantrekkelijk en erg ongezellig.
- Een brommerstalling: brommers nemen nu veel ruimte in op de weg en op de stoep waar vaak niet geparkeerd mag worden.
- Het is jammer dat de gratis fietsenstalling Speelhuisplein (= onder Speelhuisplein naast auto-ingang Elzasparkeergarage en dicht bij het Havenplein) alleen overdag tijdens winkelopeningsuren geopend is en niet 's nachts tijdens het uitgaan.

4. Kenmerken doelgroepen onderzoek

4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk brengen we de twee doelgroepen binnen dit onderzoek, de horeca-ondernemer en het uitgaanspubliek nader in beeld.

4.2. Horeca-ondernemers

Zoals beschreven in hoofdstuk 2 bevinden zich in het centrum van Helmond in totaal 29 locaties van uitgaans-/eetgelegenheden. Van deze locaties zijn er drie leegstaand (september 2012). Van de 29 hebben 25 bestaande gelegenheden een enquête ontvangen, waarvan 24 ondernemers deze hebben ingevuld. Eén is niet meegenomen in de enquêtering vanwege een (zo later bleek) foutieve berichtgeving over een mogelijke aanstaande functiewijziging.

Anno 2012 zijn er twee horecaverenigingen in het gebied: Horecabelangenvereniging Kanaalzone (Havenweg/plein-Kasteellaan en Steenweg en omgeving) en Horecavereniging Centrum (voor de Markt en Noord- en Zuid Koninginnewal). Begin 2013 zijn deze twee samen gegaan in één horecavereniging: Horecabelangenvereniging Centrum Helmond. Horecabedrijven kunnen ook lid zijn van de Koninklijke Horeca Nederland (K.H.N).

Tabel 4.2: Lidmaatschap ondernemersverenigingen horecagelegenheden KVVU-gebied

	Aantal ondernemingen
Alleen lid van de Koninklijke Horeca Nederland	4
Lid van de Koninklijke Horeca Nederland + Horecavereniging-Centrum (Markt/de Wal)	5
Lid van de Koninklijke Horeca Nederland + Horecabelangenvereniging Kanaalzone	10
Lid van de Koninklijke Horeca Nederland + Horecavereniging-Centrum (Markt/de Wal) + Horecabelangenvereniging Kanaalzone	1
Geen lid van een vereniging	4
Absolute respons	24

Bron: Enquête horeca-ondernemers Veilig uitgaan in Helmond 2012

De besturen van beide verenigingen bespreken iedere twee weken met gemeente, politie, beveiliging en horeca-ondernemers de incidenten en openbare orde tijdens de uitgaansavonden en evenementen (Klein Horeca Overleg). Tevens zijn ze vertegenwoordigd in een beleidsoverleg met de gemeente en andere instanties (Kerngroep Horecabeleid) en in een uitgebreid gebiedsoverleg (Groot Horecaoverleg). Al deze overlegvormen en het lid zijn van één of meerdere verenigingen zorgen voor korte lijntjes tussen de ondernemers en de betrokken instanties.

De ondernemers hebben op zaterdagavonden de meeste bezoekers; tien van de uitgaansgelegenheden hebben dan gemiddeld meer dan 100 bezoekers. Gekeken naar de maximale capaciteit bezoekers van de horecagelegenheden zouden er in theorie ca. 5.000 bezoekers in het uitgaansgebied aanwezig kunnen zijn.

Twee van de drie ondernemers streven naar een bepaalde mix van bezoekers om de sfeer in hun zaak te verhogen. Qua samenstelling streeft men dan naar een mix van jong en oud en naar een gemêleerd gezelschap. Dit hangt ook samen met de muziekstijlen die in de diverse gelegenheden worden gepresenteerd.

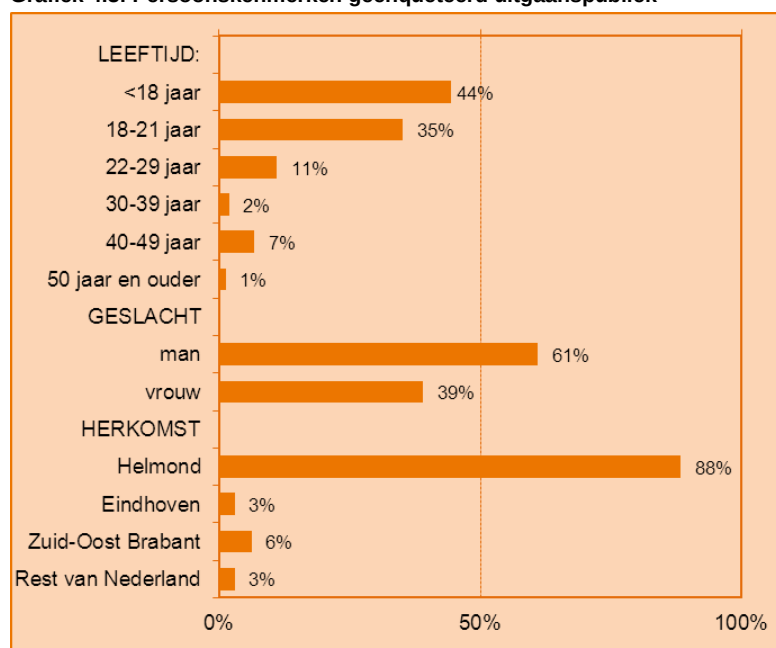
4.3. Uitgaanspubliek

Het Helmondse uitgaansgebied trekt op een reguliere zaterdagavond gemiddeld ca. 1.200 bezoekers (schatting van de horeca-ondernemers en politie). Aan de gehouden enquête onder het uitgaanspubliek hebben 162 uitgaanspersonen meegedaan. Er is door de enquêteurs geen onderscheid gemaakt naar leeftijd, geslacht of herkomst. De groep respondenten is willekeurig tot stand gekomen. De groep geënquêteerden wordt hier als representatief voor het uitgaanspubliek beschouwd.

Kenmerken respondenten

Het grootste deel van de respondenten is jonger dan 22 jaar, in meerderheid betreft het mannen. De stappers zijn hoofdzakelijk afkomstig uit Helmond.

Grafiek 4.3: Persoonskenmerken geënquêteerd uitgaanspubliek

Bron: Enquête uitgaanspubliek Veilig uitgaan in Helmond 2012

4.3.1. Hoe vaak op stap, waar, waarom in Helmond en met welk vervoermiddel

Van de ondervraagden gaat ruim de helft (58%) minimaal 1 keer per week uit en één op de vijf 1 keer per maand of minder. Uit het eerder gehouden (cameratoezicht-)onderzoek kwamen soortgelijke cijfers naar voren (53% minimaal 1 keer per week en 23% 1 keer per maand of minder).

Men gaat niet altijd in Helmond uit: circa 60% van de uitgaanders kiest voor Eindhoven als alternatief voor Helmond als uitgaansstad. Eén op de vijf ondervraagden heeft aangegeven nooit naar een andere gemeente/stad te gaan. Van de 18-21-jarigen gaat een relatief groter percentage naar Eindhoven, de stappers onder de 18 jaar blijven gemiddeld vaker in Helmond of elders in de regio Zuidoost-Brabant (niet Eindhoven).

Gevraagd naar de redenen waarom men in Helmond uitgaat, blijken de aspecten 'leuk en gezellig' (44%), 'dichtbij' (23%) en 'vrienden' (21%) de drie meest genoemden te zijn.

Stappers die buiten Helmond ook Eindhoven als uitgaansstad gebruiken, geven als de twee meest genoemde redenen 'gezelliger' en 'groter/drukker'. Degenen die de andere gebieden buiten Helmond hebben genoemd, geven als twee meest genoemde redenen 'zit daar op school/op kamers' en 'vrienden/familie'.

Bijna alle stappers gaan op stap en weer naar huis met hetzelfde vervoermiddel; slechts 4% gaat met een ander vervoermiddel naar huis dan waarmee men naar het uitgaansgebied is gekomen. Ruim de helft gaat op stap met de fiets en gaat ook weer met de fiets naar huis, bijna een vierde deel gaat heen en terug met de auto en één op de negen doet dit lopend.

4.3.2. Indrinken

Ruim de helft van het uitgaanspubliek heeft aangegeven, dat men 'indrinkt', voordat men gaat stappen. Mannen doen dit gemiddeld meer dan vrouwen en bij de stappers onder de 18 jaar komt dit vaker voor dan bij de 18-plussers.

Tabel 4.3.2.a: Uitgaanspubliek naar wel/niet ingedronken voor het uitgaan, in %

	Nee	Ja	Totaal
Leeftijd:			
<18 jaar	26%	74%	100%
18 jaar en ouder	56%	44%	100%
Totaal	43%	57%	100%
Geslacht:			
man	39%	61%	100%
vrouw	48%	52%	100%

Bron: Enquête uitgaanspubliek Veilig uitgaan in Helmond 2012

Hoeveel drinkt men in en waar?

Bijna twee derde deel (62%) van degenen die voor het uitgaan indrinken, gaat met meer dan zes glazen alcohol achter de kiezen op stap.

Van alle 162 respondenten heeft 9% meer dan tien glazen gedronken voordat men gaat stappen.

Gemiddeld drinkt men acht à negen glazen in.

Onder de respondenten zijn er drie die een extreem hoog aantal glazen noemden (>15). Indien deze buiten de tellingen worden gelaten, dan is het gemiddelde aantal glazen dat men indrinkt zes à zeven. Dit getal is voor alle drie de leeftijdscategorieën gelijk.

Als degenen die meer dan tien glazen hebben genoemd, buiten beschouwing worden gelaten, is het gemiddeld aantal glazen vijf à zes.

Het indrinken gebeurt hoofdzakelijk op twee plaatsen: 54% drinkt bij vrienden in en 40% geeft aan thuis ingedronken te hebben. Als 'bij vrienden' betekent ergens bij iemand thuis, dan kan worden gesteld, dat indrinken voornamelijk in de privésector geschiedt.

Tabel 4.3.2.b: Hoeveel wordt ingedronken?

	In % van totaal van degenen die indrinken	In % van alle respondenten
1-2 glazen	13%	5%
3-5 glazen	25%	11%
6-10 glazen	41%	18%
Meer dan 10 glazen	21%	9%
Totaal	100%	43%

Bron: Enquête uitgaanspubliek Veilig uitgaan in Helmond 2012

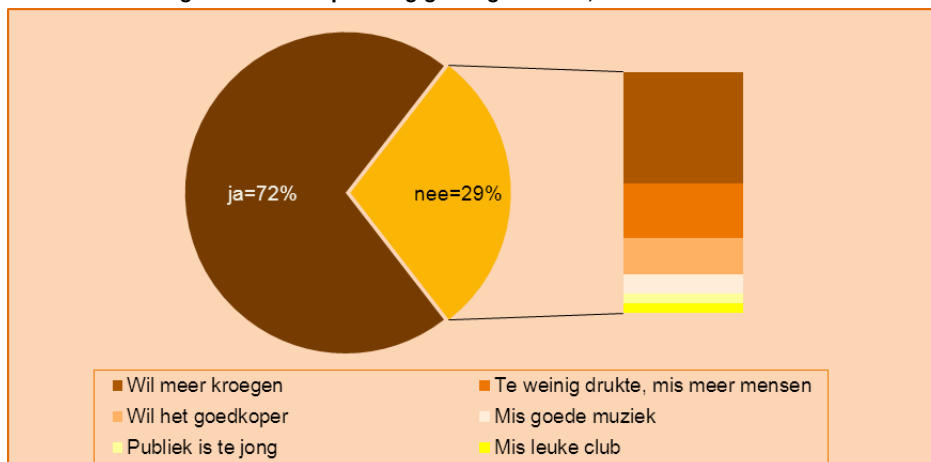
Het kan zijn dat de uitkomsten over het indrinken beïnvloed zijn door de manier van enquêteren (mondeling, op straat, vaak te midden van medestappers): misschien stoer doen of opscheppen. Dit is de mening van medewerkers van de GGD en Novadic-Kentron (verslavingspreventie) in de Projectgroep KVVU en in de gemeentelijke Werkgroep Alcohol en Jongeren. Deze instanties hebben ervaring met enquêteren onder de jeugd over risicogedrag. Schriftelijk en individueel enquêteren zou volgens hen daarom een meer betrouwbare uitkomst opleveren. Daar valt echter ook tegenin te brengen, dat juist de groep zorgt voor correctie: als iemand (teveel) overdrijft. Als vrienden bij het indrinken aanwezig zijn, kunnen die een corrigerende invloed uitoefenen.

Het lijkt aannemelijk om uit te gaan van het gemiddelde aantal van zes/zeven zoals dat hiervoor naar voren kwam (uitkomsten excl. cijfers van enkele jongeren die extreem hoge – bijna onrealistische – aantallen hebben opgegeven). Uit een onderzoek van Novadic-Kentron (Onderzoeksrapportage Veldonderzoek, Alcohol- en drugsgebruik onder het uitgaanspubliek in Asten en Someren, 2012) kwam namelijk naar voren, dat ook hier gemiddeld zeven glazen alcohol werden ingedronken.

4.4. Beoordeling Helmonds uitgaanscentrum door uitgaanspubliek

Een grote meerderheid (bijna drie vierde deel) van de stappers beoordeelt het Helmondse uitgaanscentrum positief: men vindt het leuk en plezierig.

Grafiek 4.4: Is uitgaanscentrum plezierig genoeg? Zo nee, wat mist men dan?

Bron: Enquête uitgaanspubliek Veilig uitgaan in Helmond 2012

De bijna 30% die 'nee' heeft geantwoord, gaf als twee meest genoemde redenen voor hun negatieve mening een te rustig uitgaanscentrum met niet genoeg kroegen: men wil meer drukte, meer mensen en meer kroegen.

Ruim de helft vindt dat de uitgaansgelegenheden te vroeg dicht gaan; 36% is tevreden over de sluitingstijden en voor 4% mogen ze eerder sluiten; 5% had daarover geen mening.

5. Maatregelen om veilig uitgaan te waarborgen

5.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in maatregelen die genomen worden om de sociale veiligheid en de brandveiligheid te waarborgen: enerzijds door ondernemers en anderzijds door het uitgaanspubliek. De uitkomsten zijn afkomstig uit beide enquêtes.

5.2. Maatregelen om brandveiligheid te verhogen

Alle 24 in het onderzoek betrokken ondernemers hebben één of meer maatregelen genomen in het kader van de brandpreventie: Op één na hebben ze allemaal een of andere vorm van brandwerend materiaal in hun pand en ze hebben allemaal organisatorische maatregelen genomen: Drie van de vier hebben brandveilige inrichtingsmaterialen, blusmiddelen en/of een brandblusinstallatie.

De meesten zorgen ervoor dat de nooduitgangen worden vrijgehouden, dat de prullenbakken en asbakken worden leeggemaakt en/of hebben een jaarlijkse controle van de brandveiligheidsinstallatie.

Er is geen getraind personeel dat een cursus heeft gevolgd hoe om te gaan met brand.

Opmerkelijk genoeg zijn niet alle wettelijk verplichte maatregelen door de ondernemers opgegeven. Toch zijn er zes (van de hieronder in de tabel genoemde maatregelen) die hier onder vallen.

Tabel 5.2: Maatregelen door ondernemers ter verhoging van de veiligheid in/aan hun pand

	Absoluut aantal
Maatregelen in of aan het pand:	
Brandveilige inrichtingsmaterialen*	16
Brandblusinstallatie	16
Kleine blusmiddelen*	16
Rookmelders	13
Brandwerend meubilair	11
Organisatorische maatregelen:	
Vrijhouden van nooduitgangen*	21
Legen van prullenbakken en asbakken	19
Jaarlijkse controle brandveiligheid-installatie*	18
Test brandalarmsignaal / ontruimingsinstallatie*	12
Instructie van het personeel (regels en handelwijze)*	15
Training van het personeel (cursus gevolgd)	0
Absolute respons	24

Bron: Enquête horeca-ondernemers Veilig uitgaan in Helmond 2012

* Op basis van Bouwbesluit 2012 (afdelingen 7.2 en 7.3) verplichte maatregelen

5.3. Maatregelen om sociale veiligheid te verhogen

5.3.1. Technische maatregelen door ondernemers in en aan de panden

Aan de ondernemers is van een aantal zaken gevraagd of zij daar in hun bedrijf rekening mee houden.

Uit de enquête blijkt, dat op één na iedere ondernemer één of meer beveiligingsinstallaties in zijn pand heeft: drie van de vier hebben camerabewaking en een inbraakalarmsysteem. Overvalknoppen zijn in beperkte mate aanwezig en paniekmelders naar ander horecabedrijven komen in de Helmondse horeca op dit moment niet voor.

Ook nagenoeg iedere horeca-ondernemer heeft één of meer van de hierna opgesomde overige maatregelen genomen: drie van de vier zorgen ervoor, dat er geen gevaarlijke voorwerpen binnen handbereik van het publiek in de zaak zijn waarmee gegooid of geslagen kan worden en ca. de helft heeft brandwerend meubilair, cameratoezicht bij de toiletten en heeft geen donkere hoeken in zijn of haar zaak.

Tabel 5.3.1: Waarmee is binnen het bedrijf rekening gehouden met sociale veiligheid van personeel/bezoekers?

	Absoluut aantal
BEVEILIGINGSINSTALLATIES:	
Inbraakalarmsysteem	17
Camerabewaking in het gebouw	17
Camerabewaking bij de toegang	12
Knop om vol licht te geven	8
Interne paniekmelder	6
Overvalknop	5
Paniekmelding naar een ander horecabedrijf	0
OVERIGE MAATREGELEN:	
Geen gevaarlijke voorwerpen binnen handbereik om mee te gooien/te slaan	18
Horecatelefoonnummer van de politie bellen	15
Geen donkere hoeken in de zaak	12
Toezicht bij de toiletten door cameratoezicht	11
Toezicht bij de toiletten door personeel	9
Bewaakte garderobe	5
Anders (camera's in heel bedrijf)	4
Geluidssignaal (Alarm)	4
Afspraken met andere horecabedrijven elkaar te helpen	3
Knuppels/ander slagwapen	2
Muren zijn graffiti-werend	0
Absolute respons	24

Bron: Enquête horeca-ondernemers Veilig uitgaan in Helmond 2012

5.3.2. Organisatorische maatregelen door ondernemers in en aan de panden

Naast materialistische maatregelen bestaan er ook organisatorische maatregelen om de sociale veiligheid in de horecabedrijven te waarborgen. In het onderzoek zijn de volgende betrokken:

1. Aanwezigheid van portier(s)
2. Deskundigheid personeel met betrekking tot veiligheid
3. Huisregels voor bezoekers
4. Deurbeleid
5. Ontzeggingen
6. Overige maatregelen

1. Aanwezigheid portiers

Bijna de helft van de 24 in het onderzoek betrokken ondernemers heeft regulier een portier in dienst; deze persoon is meestal zaterdagavond-/nacht aanwezig; één op de zes heeft geen portier en enkele ondernemers hebben niet ieder weekend een portier, maar wel bij evenementen. De meest reguliere portiers worden betrokken van het bedrijf Network Protection en drie ondernemers organiseren er zelf een.

2. Deskundigheid horeca-personeel met betrekking tot veiligheid:

De meeste horeca-ondernemers zorgen voor deskundig personeel op het gebied van de sociale veiligheid: 19 hebben personeel met een BedrijfsHulpVerlening-diploma en bij 10 van hen heeft

het personeel ook een EHBO-diploma. Toch zijn er nog vijf ondernemers, waar het personeel geen cursus heeft gevolgd om zo nodig eerste hulp te kunnen verlenen.

Een minderheid (zeven ondernemers) heeft personeel dat getraind is in zelfverdediging: zes ondernemers lieten hun personeel een agressietraining volgen en twee een cursus zelfverdediging. Ondernemers die hun personeelsleden deze twee verdedigingscursussen niet hebben laten volgen, hebben aangegeven daar ook geen behoefte aan te hebben.

3. Huisregels voor bezoekers:

De meeste ondernemers (3 van de 4) hebben huisregels opgesteld waar bezoekers zich aan moeten houden. In de vragenlijst konden zij zelf aangeven welke regels zij hebben opgesteld:

Tabel 5.3.2: Genoemde huisregels van Helmondse horeca-ondernemers:

Beperkte uitleg wat wel en niet kan en wat er gebeurt als het niet goed gaat
Geen geweld, drugs, agressie, seksuele intimidatie
Normen en waarden respecteren
Orde/netheid. Acceptatie van normen en waarden van bedrijf
Iedereen dient zich naar behoren te gedragen
Geen sterke drank onder de 18
Minimum leeftijd 18 jaar
Verboden gebruik van drugs. Geen overlast aan klanten
Geen petjes/sportschoenen.
Geen dronkenschap
Toelatingsbeleid, zogenaamd deurbeleid

Bron: Enquête horeca-ondernemers Veilig uitgaan in Helmond 2012

4. Deurbeleid:

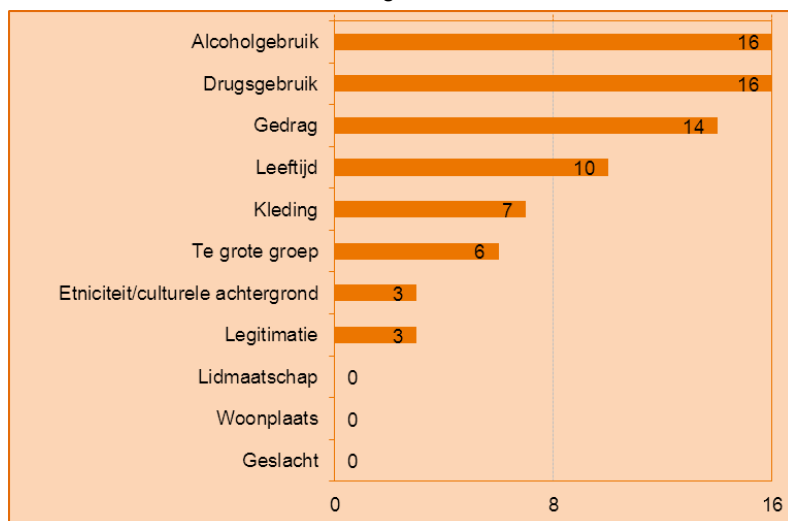
Zoals hierboven aangegeven, heeft een aantal horeca-ondernemers een vorm van toelatingsbeleid tijdens de uitgaansuren. Dit wordt het deurbeleid genoemd; twee van de drie hanteren dit.

De selectie vindt plaats op door de ondernemers zelf vastgestelde regels. In de enquête zijn 12 regels voorgelegd en gevraagd of zij die hanteren. Daarnaast kon men zelf nog andere regels opgeven.

Iedere horeca-ondernemer met een deurbeleid selecteert op alcohol- en drugsgebruik en bijna iedereen op gedrag; ook leeftijd is voor 10 van de 16 ondernemers (met een deurbeleid) een toelatingscriterium.

De meeste ondernemers die een deurbeleid hanteren, hebben meer selectiecriteria: dit varieert van 3 tot 9. Lidmaatschap, woonplaats of geslacht blijken geen redenen te zijn waarom men niet binnengelaten wordt.

Grafiek 5.3.2: Selectiecriteria toelatingsbeleid van de 16 ondernemers die een deurbeleid hanteren

Bron: Enquête horeca-ondernemers Veilig uitgaan in Helmond 2012

5. Ontzeggingen:

Het kan voorkomen, dat iemand de toegang tot een horeca-onderneming wordt ontzegd.

Van de 24 horeca-ondernemers zijn er 2 die hebben aangegeven, dat ze dit beleid niet hanteren, maar de meesten, 22, hebben in de afgelopen 12 maanden wel eens iemand de toegang tot hun zaak ontzegd. De meest genoemde redenen betreffen agressief gedrag, overmatig drankgebruik, drugsgebruik en bedreiging/intimidatie.

Individuele en collectieve verboden worden wel toegepast, maar niet op grote schaal: bij 12 ondernemers leidde dit niet tot een verbod en bij de andere wel. Bijna elke ondernemer van deze laatste groep heeft dit mondeling aan de persoon die de toegang werd geweigerd, meegedeeld. Bij zeven ondernemers leidde dit tevens tot een individueel en een collectief verbod.

Van de ondernemers die te maken hebben met een verbod tot ontzegging, sturen de meesten een kopie van het verbod naar de politie en de overtreder.

Een meerderheid van de horeca-ondernemers, drie van de vier, houdt zich altijd aan de collectieve verboden die er gelden in het uitgaansgebied. Er zijn vier ondernemers die zich hierin neutraal willen opstellen en zich niet automatisch conformeren aan opgelegde collectieve verboden. Uit de enquête blijkt verder een sterke wil om lastposten collectief aan te pakken: 2 van de 3 ondernemers doen al mee met de collectieve horeca-ontzeggingen en van de negen die er nog niet aan meedoen, denken zes hier positief over, drie nemen een neutrale houding in en geen enkele ondernemer is hier negatief over.

Opmerkelijk genoeg is de meerderheid van hen niet op de hoogte wie er een collectief verbod hebben; 9 ondernemers weten dit wel. Desgevraagd hebben véruit de meesten aangegeven, dat zij – als zij hiervan wel op de hoogte zijn - zich ook aan het verbod zullen houden. Ook over een mogelijke gebiedsontzegging (ontzegging van de toegang tot het totale uitgaansgebied) zijn de meeste ondernemers positief. Er is geen enkele horeca-ondernemer die zich hierover negatief heeft uitgelaten.

6. Overige organisatorische maatregelen door ondernemers:

Naast alle hierboven genoemde maatregelen zijn er nog enkele die worden toegepast door de horeca-ondernemers: zo zorgen ze er allemaal voor, dat het aanwezige publiek altijd zichtbaar is voor het personeel en 15 van de 24 hanteren het zogenaamde horeca-telefoonnummer (= een rechtstreeks 06-nummer van de politie in het gebied, dat bekend is bij horeca-ondernemers en hun personeel en politie) en ook enkele hebben afspraken gemaakt om elkaar zo nodig elkaar te helpen.

Tabel 5.3.2: Overige organisatorische maatregelen

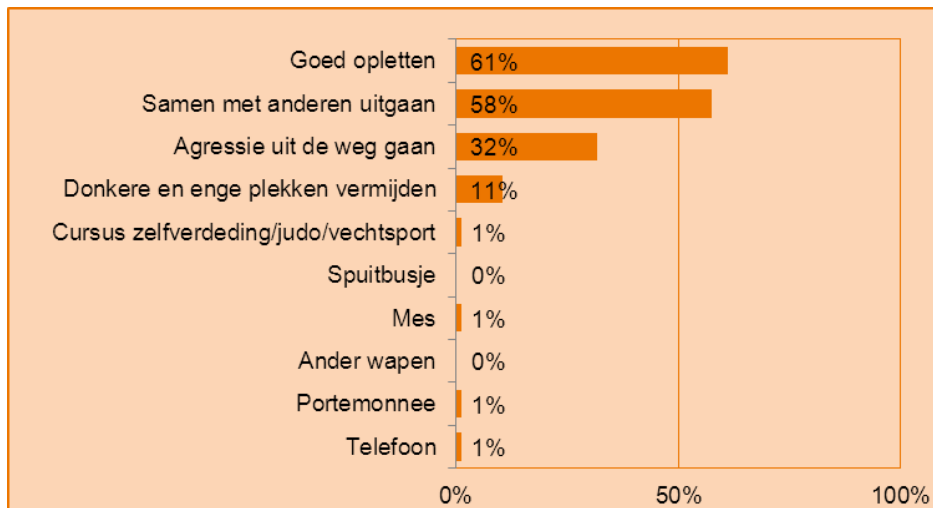
	Absoluut aantal
Zicht op het publiek door personeel (uitgezonderd de toiletten)	24
Horecatelefoonnummer van de politie bellen	15
Afspraken met andere horecabedrijven elkaar te helpen	3
Absolute respons	24

Bron: Enquête horeca-ondernemers Veilig uitgaan in Helmond 2012

5.4. Maatregelen door uitgaanspubliek

Niet alleen de horeca-ondernemers zijn actief in het nemen van maatregelen om de veiligheid van henzelf, hun personeel en hun bezoekers te waarborgen, ook het uitgaanspubliek doet dit.

Grafiek 5.4. De door de 53% stappers genomen maatregelen

Bron: Enquête uitgaanspubliek Veilig uitgaan in Helmond 2012

Van alle stappers heeft 53% aangegeven, dat men maatregelen neemt als men op stap gaat om de eigen veiligheid te vergroten; 47% doet dit niet. Ruim de helft van degenen die wel maatregelen nemen, gaat altijd met anderen uit, 61% let goed op en één op de drie gaat agressie uit de weg. Er blijken nauwelijks stappers te zijn die een wapen meenemen om hun veiligheid te waarborgen.

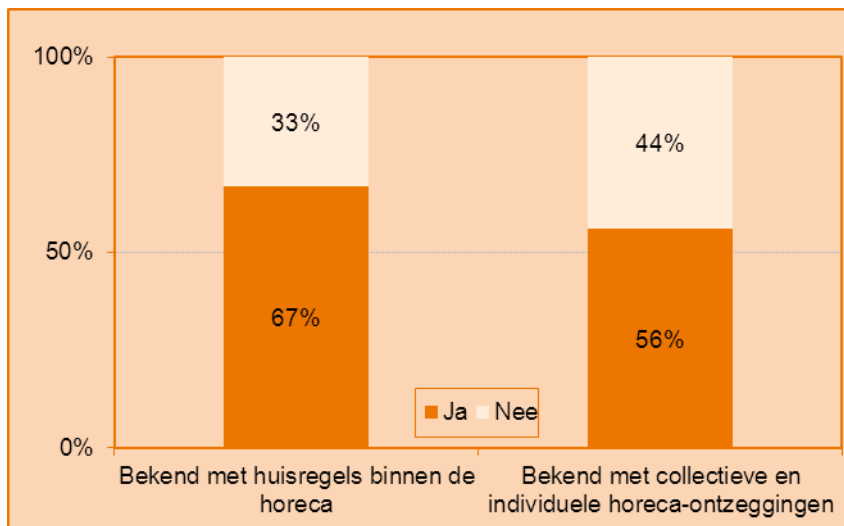
5.5. Bekendheid met/mening over ondernemersmaatregelen door publiek

Het uitgaanspubliek is gevraagd naar de kennis van en mening over de hiervoor door de ondernemers gehanteerde organisatorische maatregelen en hun eventuele ervaringen daarmee.

5.5.1. Kennis over huisregels en horeca-ontzeggingen

Als stappers in Helmond te maken krijgen met huisregels en ontzeggingen, komt dit voor een aantal van hen als een verrassing: één op de drie weet niet, dat er huisregels binnen de Helmondse horeca worden gehanteerd en bijna de helft (44%) is niet bekend met collectieve- en individuele ontzeggingen. Van alle ondervraagde uitgaanders wist 40% wel dat er huisregels en ontzeggingen bestaan, 20% kende geen van beide.

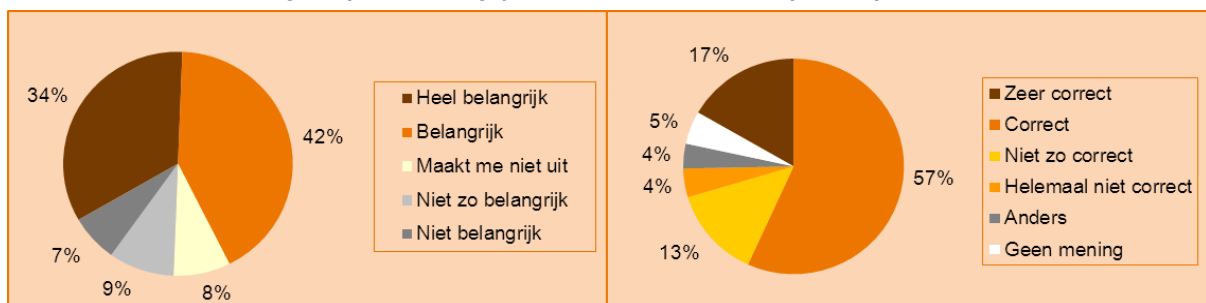
Uitgaanspubliek onder de 18 jaar is gemiddeld minder op de hoogte van de huisregels, maar daarentegen wat beter met de ontzeggingen.

Grafiek 5.5.1: Bekendheid met huisregels/ontzeggingen

Bron: Enquête uitgaanspubliek Veilig uitgaan in Helmond 2012

5.5.2. Mening over aanwezigheid portier

Het hebben van een portier in een horecagelegenheid is voor uitgaanders een pré: drie van de vier vinden het belangrijk dat deze aanwezig is; één op de 6 vindt dit onbelangrijk. 18-Plussers vinden dit gemiddeld wat meer van belang dan de jongere stappers.

Grafieken 5.5.2: Is aanwezigheid portier belangrijk?

Bron: Enquête uitgaanspubliek Veilig uitgaan in Helmond 2012

Toch heeft niet meer dan de helft van de horeca-ondernemers regulier een portier in dienst. De meeste stappers zijn tevreden over hun ervaring met de portiers tijdens het uitgaan in Helmond: ruim 70% vindt dat ze correct behandeld zijn. Toch is ook 17% niet tevreden over het optreden van de portier. Jongere stappers onder de 18 jaar zijn gemiddeld wat positiever en bij de vrouwen is het percentage dat 'niet correct' heeft geantwoord, relatief wat groter.

5.5.3. Toegangsweigeringen

Eén op de 6 personen (17%) is in de afgelopen 12 maanden de toegang geweigerd tot een Helmondse uitgaansgelegenheid. Dit betrof veelal mannen; de helft van deze groep was jonger dan 18 jaar. Een deel van deze groep wist dat hen de toegang geweigerd kon worden: zij waren bekend met de huisregels en de ontzeggingen. Het percentage dat dit wist, is verhoudingsgewijs even groot als dat van alle stappers.

De stappers hebben de reden van de toegangsweigering door de portier genoemd, waarbij leeftijd en legitimatie de twee meest genoemde blijken te zijn.

Tabel 5.5.3.a: Reden van toegangsweigering door de portier volgens de stappers

	In % van alle respondenten
Leeftijd: te jong	5%
Geen legitimatie	4%
Kleding	2%
Huidskleur / discriminatie	2%
Leeftijd: te oud	1%
Luidruchtig of onbeleefd gedrag	1%
Alcohol / drugsgebruik	1%
Viel niet binnen doelgroep	1%
Was ruzie binnen	1%
Oorbel	1%

Bron: Enquête uitgaanspubliek Veilig uitgaan in Helmond 2012

Toch hebben de meesten de weigering niet als onrechtvaardig opgevat: 17 van de 28 geweigerde personen vonden, dat ze ook terecht geweigerd waren. De 11 personen die dit niet terecht vonden, gaven hiervoor diverse redenen die deels de leeftijd en de kleding betroffen.

De redenen die de horeca-ondernemers hebben genoemd om stappers de toegang te weigeren, komen wat betreft legitimatie en leeftijd wel overeen. Ondernemers noemden ook drugs- en alcoholgebruik en gedrag. Die komen in het bovenstaand rijtje minder voor.

Tabel 5.5.3.b: Vond de stapper de reden van de weigering terecht?

	Absoluut aantal
Ja	17
Nee, want:	
Je mag stappen wanneer je wilt	1
Ze mogen niet op leeftijd selecteren	2
Onzin	4
Ik was normaal gekleed	3
Er is nooit wat gebeurd	1
Totaal (absoluut)	28

Bron: Enquête uitgaanspubliek Veilig uitgaan in Helmond 2012

5.5.4. Maatregelen op straat

Cameratoezicht in het uitgaansgebied van Helmond

In het centrum van Helmond wordt sinds 2004 gewerkt met cameratoezicht om de veiligheid te waarborgen en te verhogen. Sinds 2011 hangen er 31 camera's in het centrum die op de vrijdagavond/ nacht en zaterdagavond/ nacht live worden uitgekeken door observanten van de Stichting Stadwacht. De beelden worden uitgekeken in de Regionale Toezichtruimte in Eindhoven. Wanneer de observanten een verdachte situatie waarnemen op de camera's bellen zij naar de politie die aanwezig is in het uitgaansgebied om hen naar de juiste locatie te begeleiden.

Begin 2012 is het uitgaanspubliek ondervraagd naar de bekendheid die men heeft met de camera's in het centrum en de mate waarin men zich veiliger voelt door de aanwezigheid van camera's.

De gemeente Helmond verwachtte dat het uitgaanspubliek van Helmond zich veiliger zou voelen door camera's omdat het publiek dan weet, dat de kwaadwillenden in de gaten worden gehouden. Vanuit de literatuur bleek echter dat het uitgaanspubliek zich pas veiliger voelt wanneer men weet dat er camera's hangen, ongeacht of deze de kwaadwillenden in de gaten houden. Beide verwachtingen zijn door middel van een enquête onder 200 respondenten in het uitgaansgebied onderzocht.

Resultaten enquête veilig uitgaan in Helmond 2012 - cameratoezicht

Uit het onderzoek blijkt dat hoe ouder het uitgaanspubliek van Helmond is, des te veiliger men zich voelt in het horecaconcentratiegebied, ongeacht de aanwezigheid van camera's en dat de kwaadwillenden daardoor in de gaten worden gehouden.

Tabel 5.5.4. Mening over cameratoezicht (aan de hand van de volgende stellingen):

	Helemaal mee eens	Mee eens	Niet mee eens	Helemaal niet mee eens	Totaal
Camera's maken uitgaan veiliger	16%	54%	21%	9%	100%
Door bordjes voel ik me veiliger	12%	32%	41%	15%	100%
Door camera's voel ik me veiliger	23%	36%	33%	8%	100%
Ik gedraag me anders	4%	8%	42%	46%	100%
Kwaadwillenden gedragen zich anders	23%	42%	18%	17%	100%

Bron: Enquête veilig uitgaan in Helmond 2012 - cameratoezicht

Ook bleek uit de enquête dat 70% van de respondenten verwachtte dat het uitgaansgebied veiliger zou worden door middel van camera's, maar dat maar 50% van de respondenten op de hoogte is van de aanwezigheid van camera's.

6. Overlast

6.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de ervaring met overlast van de horeca-ondernemers. Dit beeld van de ondernemers wordt vervolgens aangevuld met de meldingen/aangiften bij de politie van uitgaansgerelateerde overlast.

6.2. Ervaren overlast ondernemers in de omgeving van hun bedrijf

Ondernemers hadden in het jaar (voorafgaand aan de enquête) gemiddeld de meeste overlast van wildplassen, fietsendiefstal en vernieling van straatmeubilair.

Tabel 6.2: Aandeel ondernemers dat overlast heeft ervaren in de omgeving van hun bedrijf in 1 jaar

	Aandeel ondernemers
Wildplassen	16
Fietsendiefstal	12
Vernieling van straatmeubilair	11
Vervuiling	8
Vernieling van auto's	7
Bekladding van muren en gebouwen	6
Absolute respons	24

Bron: Enquête horeca-ondernemers Veilig uitgaan in Helmond 2012

Of deze bovenstaande vormen van overlast het gevolg zijn van drank- en/of drugsgebruik kan uit de enquête niet worden afgeleid. Wel komt uit de enquête, dat de ondernemers in 1 jaar gezamenlijk 275 keer overlast door drankgebruik hebben ervaren en 36 door drugsgebruik. Gemiddeld bedroeg dit per ondernemer 28 keer overlast door drankgebruik en 3 keer door drugsgebruik.

6.3. Politiecijfers overlast (geregistreerde incidenten)

Van de uitgaansgerelateerde overlast die gemeld is bij de politie zijn vijf verschillende vormen van overlast te onderscheiden. Deze komen alle vijf afzonderlijk aan bod, waarbij gekeken wordt hoe vaak deze overlastvormen zijn voorgekomen, in welk gedeelte van het uitgaansgebied deze het meeste zijn voorkomen en of er bepaalde avonden en/of nachten uitspringen. In de volgende paragrafen worden de grafieken gepresenteerd per incident. Voor de vergelijking in de tijd worden vijf tijdsperiodes gepresenteerd: periode 1 = eerste helft 2010, periode 2 = tweede helft 2010, periode 3 = eerste helft 2011, periode 4 = tweede helft 2011 en periode 5 = eerste helft 2012.

Overallbeeld

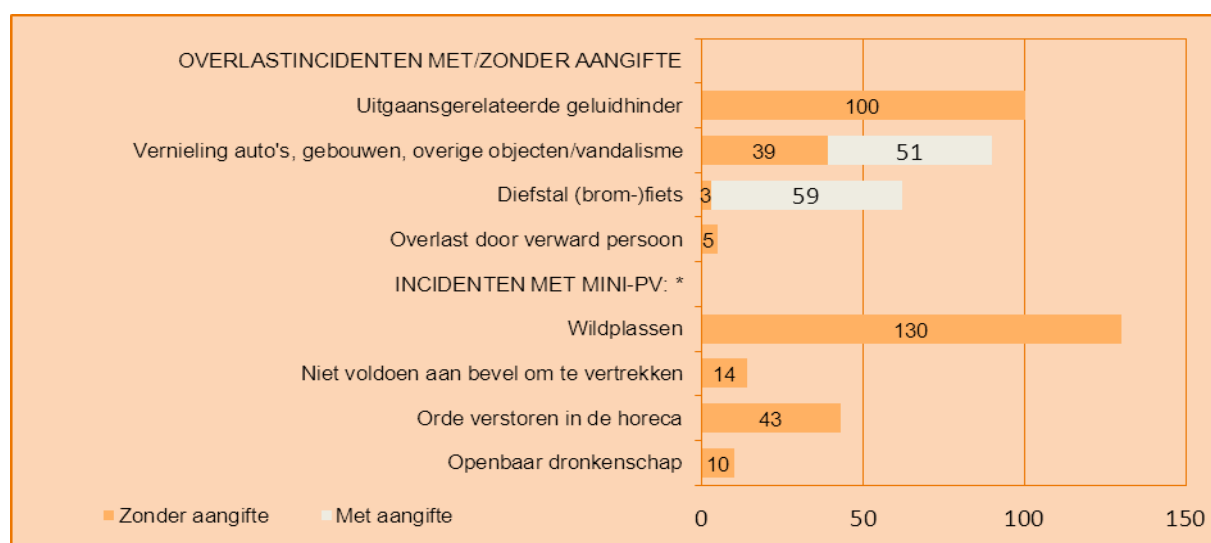
Om een beeld te krijgen van welke overlastincidenten minder en welke meer voorkomen en in welke mate er aangifte wordt gedaan, wordt allereerst een totaalplaatje gepresenteerd, dat de gehele periode beslaat, van 1 januari 2010-30 juni 2012.

Wildplassen, geluidshinder, vernielingen/vandalisme en diefstal (brom-)-fietsen zijn de meest voorkomende overlastincidenten die zich hebben voorgedaan in de periode 1 januari 2010-30 juni 2012 tijdens het uitgaan in Helmond-centrum.

De geluidshinder is het meest voorkomende overlastincident. Van deze incidenten worden bij de politie geen aangiften gedaan. Ze worden als meldingen geregistreerd.

Van vernielingen/vandalisme en diefstal (brom-/fietsen) is in de meeste gevallen wel aangifte gedaan. Dit zal in veel gevallen ook nodig zijn om aanspraak te kunnen maken op een eventuele vergoeding als men verzekerd is. De impact van deze twee laatstgenoemde incidenten op de slachtoffers is – naar mag worden aangenomen – ook groter dan bij de ‘slachtoffers’ van de geluidshinder.

Grafiek 6.3: Uitgaansgerelateerde overlastincidenten, uitsplitsing in wel/niet aangifte gedaan bij de politie in de periode 1 januari 2010- 30 juni 2012

* Incidenten met mini-pv worden niet in het GIDS-politiesysteem, maar afzonderlijk geregistreerd. Alle gemelde geluidsoverlast wordt niet als aangifte, maar als melding geregistreerd.

Bron: Politiecijfers

Het beeld dat de horeca-ondernemers in de enquête hebben gegeven van de ondervonden overlast, strookt met het hierboven gepresenteerde beeld van de incidenten: de drie meest genoemde soorten (wildplassen, vernieling, diefstal) zijn ook de drie die bovenaan in de lijst van de bij de politie bekende incidenten staan vermeld.

6.3.1. Vernielingen

1. Vernielingen naar plaats en tijdstip:

Vanaf 1 januari 2010 tot 1 juli 2012 hebben zich de meeste vernielingen voorgedaan in het Havengebied (46 incidenten), gevolgd door het gebied Steenweg (27 incidenten). In het gebied Markt/Wal zijn er 15 incidenten geregistreerd van vernielingen, in het Restgebied zijn er twee vernielingen voorgekomen.

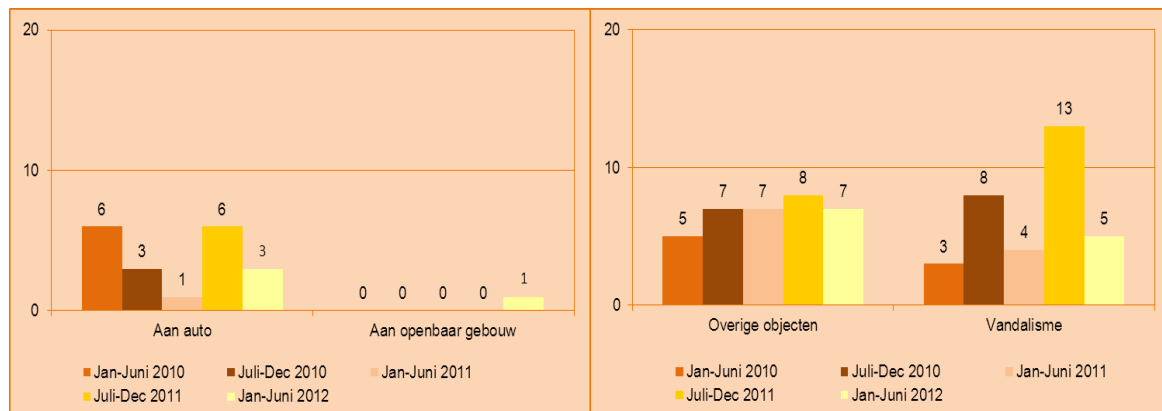
In het Havengebied hebben de meeste vernielingen zich voorgedaan op zaterdagnacht na 0.00 uur/vroege zondagmorgen (17 incidenten) en op vrijdagnacht na 0.00 uur/vroege zaterdagmorgen (12 incidenten). In het gebied Steenweg heeft het merendeel van de vernielingen zich op zaterdagnacht na 24.00 uur ofwel op de vroege zondagmorgen voorgedaan (16 incidenten).

Van het totaal aantal vernielingen is er in 51 gevallen aangifte gedaan en in 39 gevallen geen aangifte.

2. Vernielingen naar soort:

Het beeld dat uit de ondernemersenquête naar voren komt over overlast door vernielingen sluit in grote lijnen aan bij de politiecijfers: bij beide zijn vandalisme (vernieling straatmeubilair en auto's) genoemd.

Grafieken 6.3.1: Bij politie gemelde incidenten van vernielingen

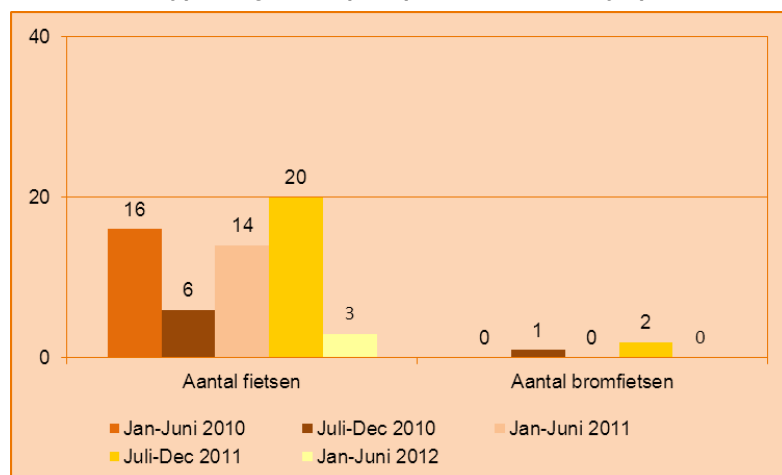
Bron: Politiecijfers

Van de ondernemers noemden er 7 vernieling van auto's en 17 vandalisme (vernieling straatmeubilair en bekladding muren/gebouwen). De politiecijfers in ongeveer dezelfde meetperiode (juli 2011-juni 2012) zijn: 9 vernielingen van auto's en 18 keer vandalisme. Subjectieve en objectieve cijfers sluiten hier bij elkaar aan.

6.3.2. Diefstal (brom-)fiets

De afgelopen twee en half jaar zijn er in het uitgaansgebied van Helmond 59 meldingen van fietsdiefstal en 3 van bromfietsdiefstal gedaan. Over de tijd levert dit een wisselend beeld op van de aantallen meldingen van fietsdiefstal.

Grafiek 6.3.2: Bij politie gemelde (brom-)fietsdiefstal naar tijdperiode

Bron: Politiecijfers

Indien vervolgens dag en uur van de diefstallen worden gezien, dan blijken verreweg de meeste diefstallen op zaterdag- en zondagavond-/nacht te hebben plaatsgevonden en het grootste deel werd in het Havengebied/op de Steenweg gestolen. Dit is geen onlogische uitkomst; immers de meeste uit-

gaansgelegenheden bevinden zich in deze gebieden en de hiervoor genoemde tijdstippen zijn de uitgaanstijdstippen bij uitstek.

Hiervóór gaf de helft van de ondernemers ook aan in het afgelopen jaar overlast te hebben ondervonden van fietsendiefstal. Aantallen hebben zij niet kunnen aangeven, omdat niet ieder stapper die een (brom)fiets kwijtraakt door diefstal dit zal gaan melden bij de uitgaansgelegenheid waar men geweest is. Het beeld dat de uit de ondernemersenquête naar voren komt over overlast, sluit in grote lijnen aan bij deze politiecijfers: ook daar staan vandalisme (vernietiging straatmeubilair en auto's) en fietsendiefstal genoemd.

Tabel 6.3.2: (Brom)-fietsdiefstal naar gebied en tijdsperiode

	Vrijdag 22:00-00:00	Zaterdag 00:00- 05:00	Zaterdag 22:00- 00:00	Zondag 00:00-05:00	Zondag 20:00-00:00	Maandag 00:00-03:30	Totaal
Havengebied	7	2	5 fietsen + 1 bromfiets	7	4	2	28
Gebied Steenweg	7	1	9	6	4 fietsen + 1 bromfiets		28
Gebied Markt/Wal		1 fiets + 1 bromfiets	2		2		6
Totaal	14	5	17	13	11	2	62

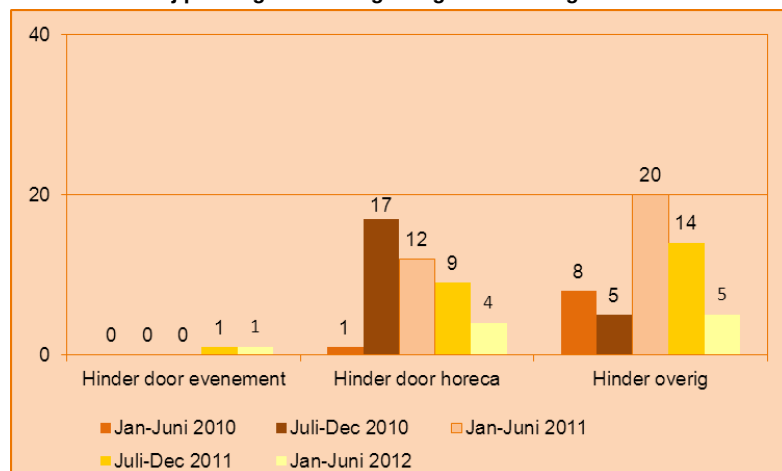
Bron: Politiecijfers

6.3.3. Geluidshinder

Het aantal meldingen "geluidshinder door horeca" was absoluut maximaal 17 per half jaar, zoals te zien in de grafiek Geluidshinder, en dit was in de tweede helft van 2010. Duidelijk is te zien dat het aantal sindsdien verder is afgenomen: van 17 meldingen tussen 1 juli 2010 en 1 januari 2011 tot nog slechts 4 tussen 1 januari en 1 juli 2012. Daarmee lijkt de aanpak – door de gemeente in samenwerking met de horeca - om geluidshinder, veroorzaakt door de horeca vanaf 2010-2011 te doen verminderen, vruchten af te gaan werpen.

Er worden nauwelijks meldingen geluidshinder door evenementen geregistreerd, ondanks het toenemende aantal ervan in het Helmondse centrum. Het kan zijn dat mensen tijdens deze tijdstippen geen overlast melden omdat het grote stadsevenementen zijn en dat ze denken dat het geen zin heeft, en/of dat ze hun eventuele melding elders doen bij de gemeente of bij de milieudienst van het SRE en/of dat ze weten dat de meeste toch om uiterlijk 01.00 uur eindigen of omdat ze deels onder overig of horeca worden geregistreerd.

Grafiek 6.3.3: Bij politie gemelde uitgaansgerelateerde geluidshinder

Bron: Politiecijfers

In de periode 1 januari 2010-30 juni 2012 zijn de meeste meldingen van geluidshinder afkomstig uit het gebied Markt/Wal (50), gevolgd door het Havengebied (33). Vanuit het restgebied zijn 12 meldingen van geluidsoverlast binnengekomen en vanuit het gebied Steenweg 5.

Bij het gebied Markt/Wal zijn de meeste meldingen gemaakt op zaterdagochtend (14) en zondagmorgen (16). Bij het Havengebied zijn de meeste meldingen op zondagmorgen gemaakt (13). Zowel het Restgebied als het gebied Steenweg laat een spreiding zien van tijdstippen waarop hier de meldingen zijn gedaan. Gemelde geluidsoverlast wordt niet als aangifte geregistreerd maar als melding.

6.3.4. Overige overlast

Naast overlast door vernielingen en geluidsoverlast kan er nog overlast voorkomen door een verward of overspannen persoon of door drugs of door jeugd.

In de periode 1 januari 2010 tot 1 juli 2012 is 12 keer een melding van overlast jeugd gedaan, voornamelijk zaterdagnacht na 00.00 uur/de vroege zondagmorgen in het Havengebied of het gebied Steenweg. Overlast door een verward persoon is 5 keer gemeld, waarbij dit iedere keer op een ander tijdstip in een ander gebied was. Meldingen met betrekking tot overlast van drugs zijn geen enkele keer voorgekomen.

6.3.5. Overige uitgaansgerelateerde incidenten (mini-PV's)

Verschillende incidenten die zich in het uitgaansgebied van Helmond hebben voorgedaan worden niet expliciet genoteerd in de verwerkingssystemen van de politie, omdat deze vaak ter plaatste al kunnen worden afgehandeld. Dit zijn zaken zoals wildplassen of openbaar dronkenschap. Voor deze incidenten schrijft de politie een zogenaamd 'mini proces verbaal' uit, ook wel mini PV genoemd. Dit wordt wel geregistreerd door de politie, maar minder gedetailleerd dan de andere incidenten die voor deze veiligheidsrapportage zijn opgevraagd bij de politie. Deze cijfers zijn ook niet op te vragen op tijdstip, maar alleen op de dag dat een dergelijk incident heeft plaatsgevonden. Gekeken naar deze cijfers is een aantal incidenten van toegevoegde waarde binnen het kader van de uitgaansgerelateerde problematiek. In tegenstelling tot de andere politiecijfers die zijn opgevraagd gaan de cijfers in deze paragraaf over de periode 1 januari 2010-31 december 2012, een periode van drie jaar. De analyse is dan ook per jaar verwerkt in plaats van per half jaar. Wederom zijn alleen de cijfers meegenomen van de incidenten die geregistreerd zijn op vrijdag, zaterdag en/of zondag, de uitgaansdagen. Daarbij dient opgemerkt te worden dat de zondagen in de meeste gevallen de hoogste cijfers laten zien. Dit komt omdat hierbij ook de zondagochtenden (na zaterdag 24.00 uur) zijn meegenomen.

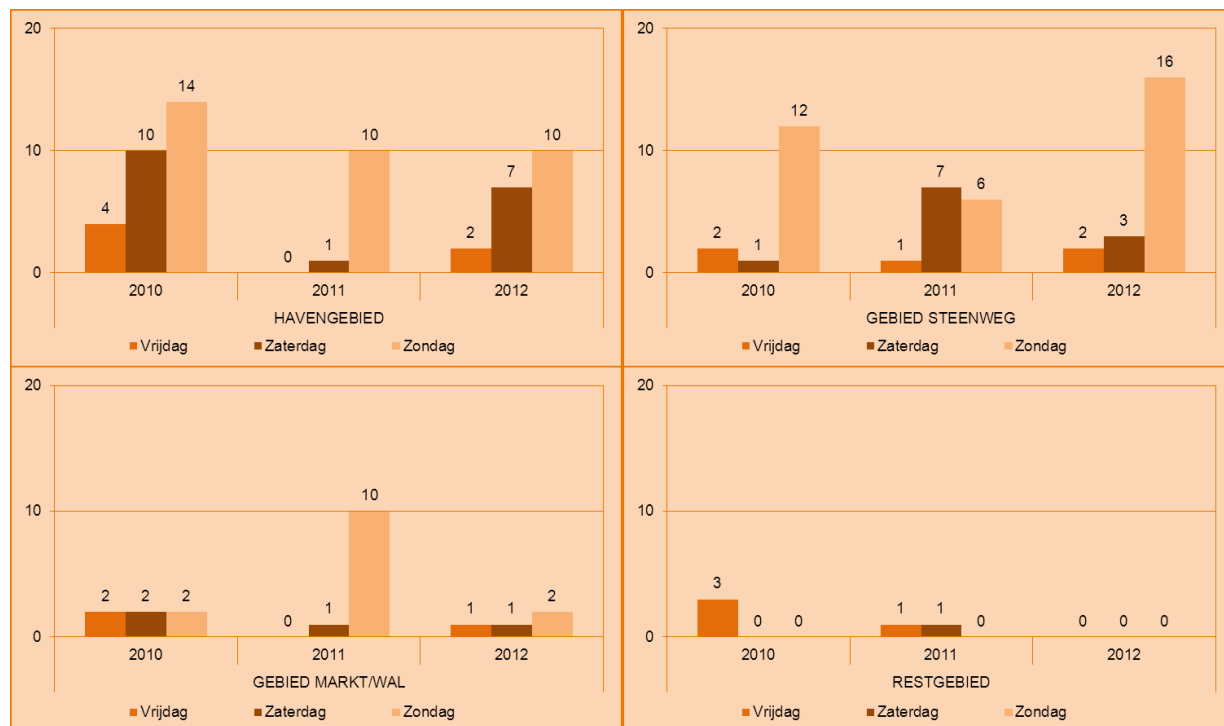
Wildplassen

Eén van de meest voorkomende incidenten is het wildplassen.

Uit de schouwresultaten is al naar voren gekomen dat hiervan sporen te zien zijn in het uitgaansgebied, de horeca-ondernemers gaven dit in de enquête aan en ook in de politiecijfers komt dit weer terug.

De meeste incidenten van wildplassen doen zich voor op de zondagen in het Havengebied en het Gebied Steenweg. De zondag (lees zaterdagnacht) is ook wel de meest drukke uitgaansavond-/nacht van het weekend en de twee hiervoor genoemde gebieden zijn de meest bezochte. Opgemerkt dient te worden dat de cijfers vrij laag zijn als hierbij het aantal sporen van wildplassen wordt betrokken dat tijdens het lopen van de schouw op één avond/nacht te zien was in het uitgaansgebied.

Grafieken 6.3.5a: Bij politie gemelde voorvallen van wildplassen in uitgaansgebied*

* Zondag = gerekend vanaf zondagochtend 00.01 uur

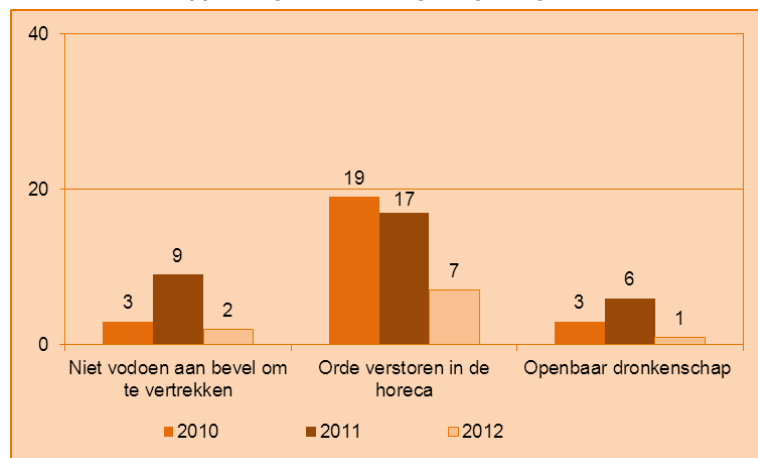
Bron: politiecijfers

Overige incidenten

Naast de gegevens over wildplassen zijn ook de gegevens opgevraagd met betrekking tot openbaar dronkenschap, orde verstoren in de horeca en het niet voldoen aan bevel om te vertrekken. De gepresenteerde cijfers zijn ook niet per half jaar, maar over een jaarperiode gepresenteerd.

De meest voorkomende van deze drie betreft het 'orde verstoren in de horeca', maar de aantallen meldingen hierover bij de politie lopen vanaf 2010 wel terug. De andere twee hebben wat lagere aantallen en in 2012 zijn hierover slechts enkele meldingen gedaan.

Grafiek 6.3.5.b: Bij politie gemelde overige uitgaansgerelateerde incidenten op basis van mini-pv's

Bron: Politiecijfers

7. Veiligheid

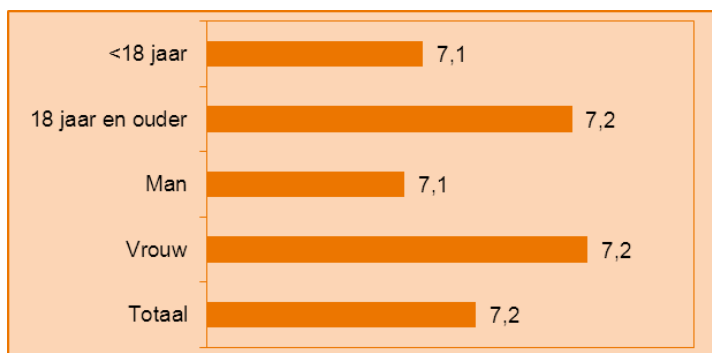
7.1. Inleiding

In dit hoofdstuk komt de veiligheid van het uitgaan aan bod. Inzicht wordt gegeven over de mate waarin ondernemers, hun personeel en uitgaand publiek zich al dan niet veilig voelen op straat en in de horeca-gelegenheden en wat zij daar als oorzaken van zien. Tevens wordt een beeld geschetst van onveilige situaties waar ondernemers en/of publiek mee te maken krijgen en worden de politiecijfers hiervan gepresenteerd; dit laatste om te bezien in hoeverre mening van publiek en ondernemers ook worden gestaafd door de objectieve cijfers.

7.2. Algemene mening uitgaanspubliek over veiligheid

Het uitgaanspubliek is – in een 10-puntschaal (1=niet veilig tot 10 = heel veilig) uitgedrukt – redelijk tevreden over de veiligheid van het uitgaan in Helmond. Men gaf hieraan het cijfer 7,2. Dit cijfer komt overeen met het veiligheidscijfer dat gegeven werd door het uitgaanspubliek bij de enquête die in april 2012 werd gehouden (Veilig uitgaan in Helmond – cameratoezicht). Er is hier niet veel verschil tussen de verschillende leeftijden en ook mannen en vrouwen hebben dezelfde mening hierover.

Grafiek 7.2: Beoordeling veiligheid door uitgaanspubliek, score op een 10-puntsschaal (1=niet veilig tot 10=heel veilig)

Bron: Enquête uitgaanspubliek Veilig uitgaan in Helmond 2012

Van alle ondervraagde stappers heeft 12% een onvoldoende gegeven; 19 personen in getal. Als redenen gaven zij hiervoor onder meer aan te weinig controle en veel zinloos geweld.

7.3. Onveiligheidsgevoel ondernemers en uitgaanspubliek

7.3.1. Ondernemers:

De helft van de ondernemers/personeelsleden voelde zich in de voorafgaande twaalf maanden wel eens onveilig in hun bedrijf of in de directe omgeving ervan; acht van de 24 ondernemers/personeelsleden overkwam dit zowel in de omgeving als binnen in hun eigen bedrijf.

Bij drie ondernemers komt het gemiddeld één keer per maand voor, dat men zich in het bedrijf onveilig voelt en ook bij drie ondernemers gemiddeld één keer per twee maanden. Het komt voornamelijk voor in de nachtelijke uitgaansuren, tussen 0.00 en 06.00 uur.

Het onveiligheidsgevoel wordt beïnvloed door aanrakingen met onveilige situaties of de kans daarop in de toekomst. De kans om zelf slachtoffer te worden is volgens de helft van de ondernemers wel gelijk gebleven, vier ondernemers denken daar negatiever over en dat dit dus is toegenomen.

Ook het beeld dat de ondernemers over criminele activiteiten tijdens het uitgaan hebben beïnvloedt het onveiligheidsgevoel. Desgevraagd of deze zich voordoen, hebben de ondernemers van de zeven meest voorkomende vormen aangegeven of en hoe vaak ze denken dat deze zich in het uitgaansgebied in Helmond voordoen.

Het beeld dat ondernemers hebben over het zich voordoen van onveilige situaties, toont grote verschillen. Volgens de ene komen sommige voorvallen niet of nauwelijks voor, een ander heeft aantallen opgegeven die neerkomen op gemiddeld 10 of meer per week. Daarom is hieronder een overzicht gegeven van het gemiddelde per ondernemer. Volgens de Helmondse horeca-ondernemers komen bedreiging/intimidatie en vechtpartijen het vaakst voor en steekpartijen het minst vaak.

Tabel 7.3.1: Aantal keren dat onveilige situaties in voorafgaande 12 maanden voorkwam (mening ondernemers)

	Gemiddeld genoemd aantal keren per ondernemer
Bedreiging/Intimidatie	47
Vechtpartij	31
Mishandeling	21
Discriminatie	20
Seksueel Geweld	14
Diefstal Beroving	12
Steekpartij	4

Bron: Enquête horeca-ondernemers Veilig uitgaan in Helmond 2012

7.3.2. Uitgaanspubliek

Onveilig gevoel op straat in het uitgaansgebied

De meeste stappers (82%) in Helmond voelen zich nooit onveilig op straat in het uitgaansgebied; 3% echter altijd/meestal wel. Mannen en vrouwen wijken niet veel van elkaar af in hun mening hierover; bij de jongere stappers is het percentage dat zich wel ooit onveilig voelt relatief wat groter dan bij de 18-plussers.

Degenen die zich wel ooit onveilig voelen, hebben locaties benoemd waar dit van toepassing is, waarbij de Steenweg het vaakst werd genoemd.

Tabel 7.3.2.a: Genoemde locaties waar men zich onveilig voelt

	Absoluut aantal
Omgeving Steenweg	12
Omgeving havenplein	4
Buitengebied	2
Na sluitingstijd	2
Buiten op straat	8
Stalling Traverse	1
Steegjes	1
Absoluut totaal	30

Bron: Enquête uitgaanspubliek Veilig uitgaan in Helmond 2012

Oorzaak van onveilig voelen

Stappers voelen zich relatief het vaakst onveilig door groepen (deels allochtone) jongeren. Van de 30 opgesomde oorzaken werd dit 19 keer genoemd. Alle andere soorten werden 1, 2 of 3 keer genoemd. Deze mening van het uitgaanspubliek sluit aan bij wat in de schouw hierover is geconstateerd: tijdens de avond-/nachtschouw werd een groep hangjongeren gesignaleerd.

Onveilig gevoel in de uitgaansgelegenheden

Ook in de uitgaansgelegenheden zelf voelen de meeste stappers zich gemiddeld goed veilig; 79% heeft zich in het afgelopen jaar binnen tijdens het uitgaan nooit onveilig gevoeld in de uitgaansgelegenheden. Een kleine groep, 2% voelt zich daar altijd/meestal wel onveilig. Opvallend genoeg voelt het uitgaanspubliek zich in de uitgaansgelegenheden gemiddeld niet veiliger dan op straat (79% t.o.v. 81%).

De toegangsdeur, de dansvloer en de bar zijn de drie meest genoemde plekken waar men zich binnen in de horeca wel ooit onveilig voelt; met de nadruk op de deur.

En ook hier wordt – net als bij het onveilig voelen buiten op straat tijdens het uitgaan - het onveiligheidsgevoel bij de deur het meest veroorzaakt door groepen jongeren; hier aangevuld met drugsgebruikers. De redenen van het niet veilig voelen op de dansvloer betreft diverse redenen (o.a. agressieve sfeer en handtastelijkheden).

Binnen is relatief vaker 'drugsgebruik' genoemd als reden om zich onveilig te voelen dan buiten.

Tabel 7.3.2.b: Genoemde plekken binnen de uitgaansgelegenheden waar men zich onveilig voelt

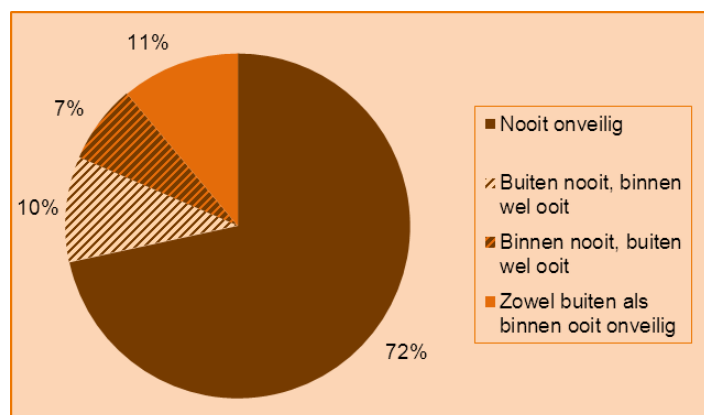
	Absoluut aantal
Bij de deur	17
Op de dansvloer	9
Aan de bar	5
Op het toilet	2
Anders	1
Absoluut totaal	34

Bron: Enquête uitgaanspubliek Veilig uitgaan in Helmond 2012

Totaalplaatje van het onveilig voelen door het uitgaanspubliek

De koppeling van het onveilig gevoel op straat en in de uitgaansgelegenheden levert op, dat de meesten hetzelfde gevoel hebben binnen als buiten: in totaal 72% voelt zich in beide situaties nooit onveilig en 11% daarentegen voelt zich zowel binnen als buiten wel ooit onveilig.

Grafiek 7.3.2: Onveilig voelen tijdens uitgaan in Helmond, binnen/buiten

Bron: Enquête uitgaanspubliek Veilig uitgaan in Helmond 2012

7.3.3. Onveilig gevoel uitgaanspubliek vergeleken met dat van de horeca-ondernemers

De mening van de stappers vergeleken met die van de ondernemers blijkt het uitgaanspubliek gemiddeld iets minder last te hebben van een gevoel van onveiligheid tijdens het stappen op straat of in de uitgaansgelegenheden dan de ondernemers. Wellicht heeft dit te maken met de verantwoordelijkheid die ondernemers hebben: dit betreft niet alleen henzelf, maar ook hun personeel, hun zaak én het uitgaanspubliek, terwijl de verantwoordelijkheid van het uitgaanspubliek in feite hoofdzakelijk henzelf betreft.

7.4. Aanraking met onveilige situaties ondernemers en uitgaanspubliek

In de vorige paragraaf is inzicht gegeven in hoe ondernemers en uitgaanspubliek de veiligheid gevoelsmatig ervaren in het Helmondse uitgaansgebeuren. Deze paragraaf geeft een beeld van hun eigen aanraking met onveilige situaties en criminaliteit door wat hierover uit de enquêtes naar voren is gekomen. In 7.5. worden de gegevens vanuit de politie over gelijksoortige situaties beschreven.

7.4.1. Aanraking met onveilige situaties : ondernemers

Twee op de drie ondernemers kregen in de voorafgaande twaalf maanden te maken met verschillende misdrijven in hun zaak; de meest door hen genoemde zijn vernielingen en vechtpartijen.

Tabel 7.4.1.a: Aantal keren dat zich de volgende misdrijven in horecagelegenheden voordeden (in 1 jaar)

	Aantal keren	Gemiddeld per ondernemer
Vernielingen/bekladdingen	39	4,3
Vechtpartij	23	2,6
Diefstal (door bezoekers)	9	1,1
Mishandeling	9	1,1
Diefstal (door personeel)	6	1,2
Pogingen tot inbraak	1	1
Beroving/roofoverval	1	1

Bron: Enquête horeca-ondernemers Veilig uitgaan in Helmond 2012

De vernielingen/bekladdingen leverden de ondernemers in financiële zin de grootste kostenpost op: uit de enquête kwam een bedrag van € 15.500 naar voren; dit betrof de grote schadeposten van een paar ondernemers. De gemiddelde schade per ondernemer was € 1293,--.

Gewelddadige benadering in en rond bedrijf

Op de vraag of ondernemers in hun bedrijf/in de directe omgeving gewelddadig zijn benaderd in de voorafgaande 12 maanden (gerekend vanaf enquêtering), hebben 6 van de 24 aangegeven, dat zij/hun personeel hiermee te maken hebben gehad in hun bedrijf en 6 daarbuiten. Deels ging het hier om dezelfde personen, wat uitkomt op een totaal van zeven personen. In de meeste gevallen ging het om verbaal of fysiek geweld.

De gewelddadige benaderingen hebben niet geleid tot een (tijdelijke) arbeidsongeschiktheid.

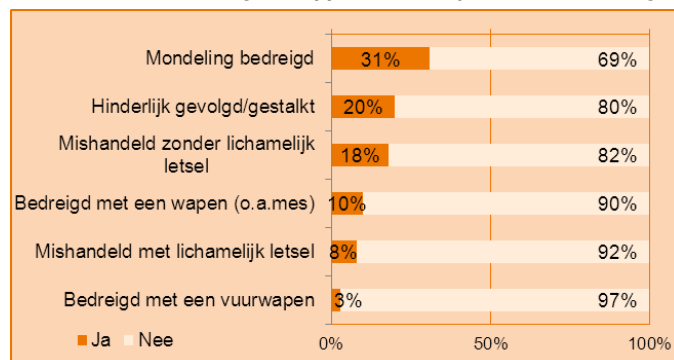
Tabel 7.4.1.b: Ondernemer of personeel bedreigd of gewelddadig benaderd in/rond bedrijf in 1 jaar

	Aantal keren in bedrijf	Aantal keren in de directe omgeving
Verbaal geweld	35	19
Fysiek geweld	8	6
Gebruik van steek- of slagwapens	0	0
Geestelijk geweld (intimidatie)	2	0
Andere gewelddadige benadering	1	0

Bron: Enquête horeca-ondernemers Veilig uitgaan in Helmond 2012

7.4.2. Aanraking met onveilige situaties op straat tijdens het uitgaan : uitgaanspubliek

Een deel van het uitgaanspubliek in Helmond kreeg in de voorafgaande 12 maanden (voor de enquêtering) te maken met onveilige situaties: één op de drie is mondeling bedreigd, één op de vijf werd hinderlijk gestalkt en bijna één op de vijf werd mishandeld (zonder dat dit lichamelijk letsel opleverde). Sommige stappers hadden te maken met 1 voorval, sommigen met meer. In totaal heeft 44% met één of meer onveilige situaties te maken gehad.

Grafiek 7.4.2: Percentages stappers dat in 1 jaar te maken kreeg met onveilige situaties

Bron: Enquête uitgaanspubliek Veilig uitgaan in Helmond 2012

Als deze groep die als slachtoffer te maken kreeg met de voorvallen nader bekeken wordt, blijkt het volgende:

- Verhoudingsgewijs hebben mannen meer dan vrouwen ermee te maken gehad
- Het grootste deel van hen (76%) had met 1 (45%) of 2 voorvallen (31%) te maken;
- Stappers onder de 18 jaar hadden relatief minder te maken met mishandeling (zonder letsel) en de 18-21-jarigen relatief wat meer met mondelinge bedreiging.
- Voor de meeste stappers van deze groep (van 71 personen) heeft het voorval geen al te grote invloed gehad op hun veiligheidsgevoel: twee derde deel van hen heeft aangegeven zich nooit onveilig te voelen op straat tijdens het uitgaan.
- Het te maken krijgen met voorvallen leidt in de meeste gevallen niet tot het doen van aangifte bij de politie: ca. 1 op de 7 van de groep heeft wel aangifte gedaan bij de politie van het voorval; 40% gaf aan dit nooit te doen en de overige respondenten gaven geen antwoord. Verder blijkt een niet onbelangrijk deel (17 van de 31 personen) geen aangifte te hebben gedaan omdat men het gebeuren te onbelangrijk vond/niet aan gedacht had. De overigen hadden diverse redenen zoals o.a. 'los het zelf op', 'geen tijd', 'geen vertrouwen in politie' en 'angst om teruggepakt te worden'.
- De 3% van de ondervraagden die aangeeft bedreigd te zijn met een vuurwapen is er opmerkelijk, aangezien hier geen meldingen/aangiften van zijn gedaan bij de politie. Kennelijk waren er redenen om dit niet bij de politie te melden.

7.5. Bij politie gemelde – uitgaansgerelateerde – persoonsgerichte en overige incidenten

De vorige paragraaf gaf een duidelijk beeld van de subjectieve veiligheid in het uitgaansgebied van Helmond. De veiligheid van het uitgaansgebied kent ook een objectieve kant, namelijk de geregistreerde uitgaansgerelateerde incidenten die bij de politie zijn gemeld. In deze paragraaf worden die geregistreerde uitgaansgerelateerde incidenten van de politie beschreven die het slachtoffer daarvan direct, (in fysieke en psychische zin) persoonlijk raken, anders dan de overlastincidenten waar het gaat om indirect slachtofferschap. En daarnaast zijn er uitgaansgerelateerde incidenten, die noch kunnen worden bestempeld als overlast- noch als persoonsgerichte incidenten. Deze hebben wel te maken met een overtreding. Deze worden hier als 'overige' bestempeld. Deze presentatie van cijfers maakt ook hier – net zoals bij de overlastincidenten - de vergelijking mogelijk met de subjectieve cijfers. Hiermee kan bijvoorbeeld onder andere gekeken worden naar de aangiftebereidheid van het uitgaanspubliek en/of ondernemers.

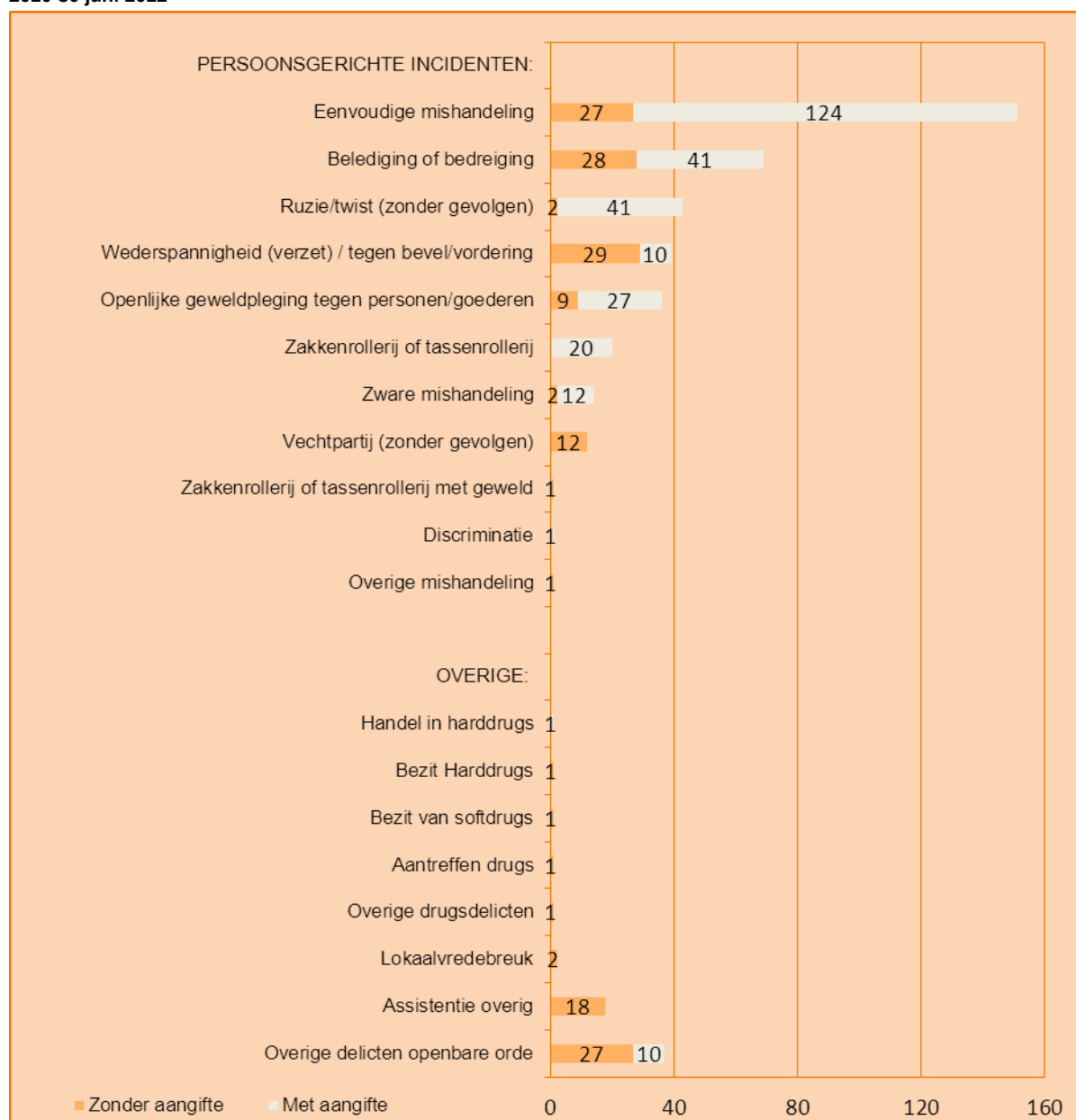
In de volgende paragrafen worden de grafieken gepresenteerd per incident. Voor de vergelijking in de tijd worden vijf tijdperiodes gepresenteerd: periode 1 = eerste helft 2010, periode 2 = tweede helft 2010, periode 3 = eerste helft 2011, periode 4 = tweede helft 2011, en periode 5 = eerste helft 2012.

Overallbeeld

Net zoals bij de politiecijfers van overlastincidenten wordt ook hier een eerst een totaalplaatje gepresenteerd om een beeld te krijgen van welke incidenten minder en welke meer voorkomen en in welke mate er aangifte wordt gedaan. Dit beeld bestrijkt de hele onderzoeksperiode, van januari 2010 t/m juni 2012.

Uit het volgende overzicht komt één ding heel duidelijk naar voren: de hiervoor door de ondernemers genoemde onveilige situaties waarmee zij te maken kregen, sluiten geheel aan bij de meldingen die bij de politie binnen zijn gekomen: dreiging/belediging maar vooral mishandeling zijn de twee meest voorkomende incidenten. En ook de incidenten die dan volgen (als meest voorkomend), hebben indirect te maken met geweld en misdragingen van het publiek: ruzie/twist, verzet tegen bevel en openlijke geweldpleging tegen personen/goederen.

Grafiek 7.5: Bij politie gemelde – uitgaansgerelateerde – persoonsgerichte en overige incidenten in periode 1 januari 2010-30 juni 2012

Bron: Politiecijfers

7.5.1. Eenvoudige mishandeling

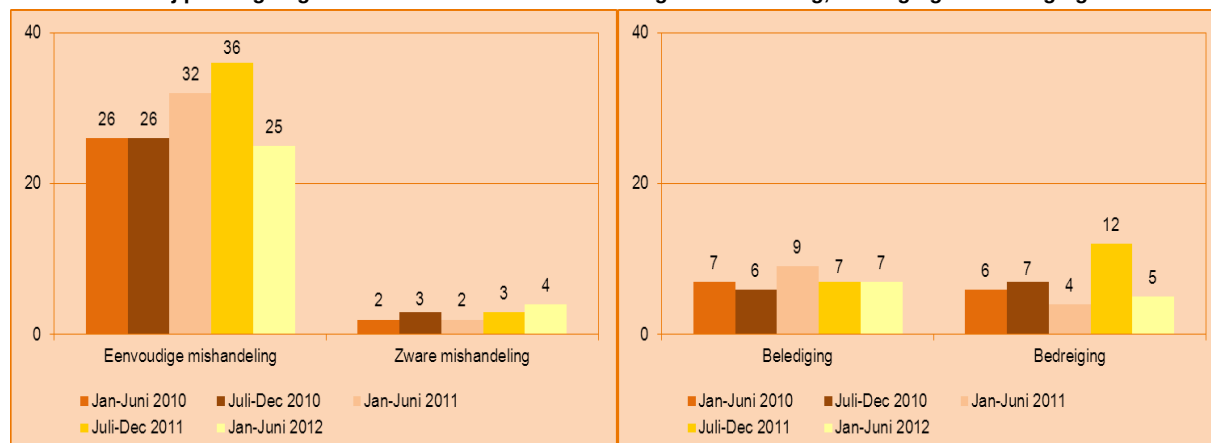
Eenvoudige mishandeling is het meest geregistreerde incident in het uitgaansgebied van Helmond. Onder eenvoudige mishandeling wordt (volgens het Wetboek van Strafrecht) verstaan het opzettelijk toebrengen van pijn en/of letsel. In de periode 1 januari 2010 – 30 juni 2012 is dit 151 keer voorgekomen. Daarvan is in 124 gevallen ook aangifte gedaan.

Verreweg de meeste eenvoudige – bij de politie gemelde - mishandelingen deden zich voor in het Havengebied en in het gebied Steenweg: ruim de helft in het Havengebied (80 incidenten) en ruim een derde in gebied Steenweg (55 incidenten). In het gebied Markt/Wal zijn er 12 incidenten geregistreerd en in het Restgebied 4.

Zowel in het Havengebied als in het gebied Steenweg hebben de meeste gemelde incidenten zich voorgedaan in de zaterdagnacht na 24.00 uur ofwel op de vroege zondagmorgen, 47 incidenten in het Havengebied en 39 in gebied Steenweg.

In de periodes 4 en 5 (1 juli 2011-30 juni 2012) is 61 keer een melding van eenvoudige mishandeling gedaan. In de enquête van het uitgaanspubliek kwam een percentage van 8% naar voren van stappers die de voorafgaande 12 maanden (september 2011-september 2012) te maken kregen met mishandeling met lichamelijk letsel. Berekend naar een gemiddeld aantal stappers van circa 1.200 op een uitgaansavond (aantal volgens de horeca-ondernemers) komt dit uit op een aantal van 96. Gezien het gegeven, dat het getal van 1.200 een gemiddelde is én de veronderstelling dat niet iedere mishandeling (met niet al te zwaar letsel) zal leiden tot een melding/aangifte bij de politie, kan worden gesteld, dat de subjectieve en objectieve cijfers hier toch bij elkaar in de buurt komen.

Grafiek 7.5.1: Bij politie geregistreerde incidenten van eenvoudige mishandeling, belediging en bedreiging

Bron: Politiecijfers

7.5.2. Belediging of bedreiging

Na eenvoudige mishandeling - vandalisme en overlast niet meegerekend - komt de categorie “Belediging of bedreiging” het meeste voor in de periode van onderzoek. Van de 69 beledigingen of bedreigingen zijn er in 41 gevallen aangiftes gedaan.

Ook hier blijken de meeste gemelde incidenten zich in de twee gebieden Steenweg en Havengebied te hebben afgespeeld, 37 respectievelijk 24 incidenten in het Havengebied; 7 in het gebied Markt/Wal en 1 in het Restgebied. De meeste van de 69 geregistreerde incidenten (42) hebben zich voorgedaan in de zaterdagnacht na 24.00 uur ofwel op de vroege zondagmorgen.

Als het percentage uit de uitgaansenquête hieraan wordt gerelateerd (31% mondeling bedreigd) en dit wordt doorgerekend naar het aantal stappers per avond (ca. 1.200), dan zou het aantal beledigingen/bedreigingen veel hoger moeten liggen. De ondernemers geven wel een hoger aantal aan. Het is echter de vraag in hoeveel gevallen stappers ook daadwerkelijk naar de politie stappen om melding te maken van een belediging of bedreiging. Bedreiging zal wellicht wel eerder reden zijn om er iets mee

te doen dan belediging. Het gegeven dat er noch lichamelijke noch economische schade wordt toegebracht door deze criminaliteitssoort, zal zeker van invloed zijn op het niet doen van een melding.

7.5.3. Zware mishandeling

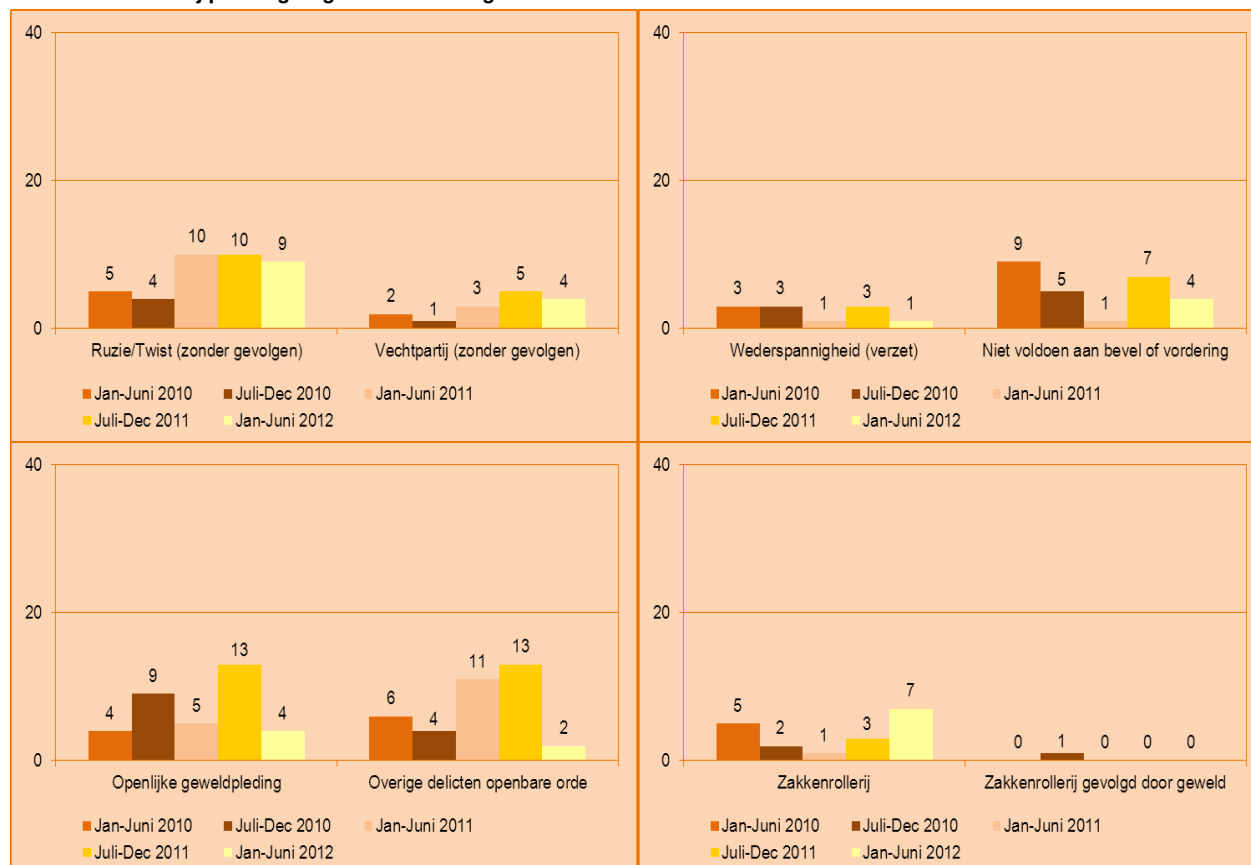
Zware mishandeling komt gelukkig veel minder voor vaak voor in het uitgaansgebied dan de overige incidenten maar heeft, als het wel voorkomt, veel meer impact op ieder die hiermee te maken krijgt (voor het slachtoffer, maar ook voor anderen).

In de periode 1 januari 2010-30 juni 2012 is 14 keer een melding bij de politie gedaan van zware mishandeling, waarvan 12 keer aangifte, gemiddeld 2 tot 3 keer per half jaar. De gemelde incidenten vonden veelal plaats in het Havengebied (7 keer) en het gebied Steenweg (4 keer) en 2 keer in het gebied Markt/ Wal. Het merendeel van deze 14 deed zich voor in de zaterdagnacht na 24.00 uur ofwel op de vroege zondagmorgen.

7.5.4. Overige geregisteerde incidenten

De overige geregisteerde uitgaansgerelateerde incidenten zijn in de hierna volgende vier grafieken weergegeven. Te zien is dat ruzie/twist hiervan de grootste categorie vormt (38), direct gevolgd door openlijke geweldpleging (35) en overige delicten openbare orde (36; weerspannigheid, verzet) en zakkenrollerij gevolgd door geweld kwamen veel minder voor.

Grafieken 7.5.4: Bij politie geregisteerde overige incidenten

Bron: Politiecijfers

7.5.5. Overige, sporadisch voorkomende incidenten

Naast de al genoemde uitgaansgerelateerde incidenten zijn er nog incidenten die weinig of sporadisch in de registratie voorkomen in de onderzochte periode.

Tabel 7.5.5: Weinig en sporadisch geregistreerde incidenten 1 januari 2010-30 juni 2012 (5 periodes samengevoegd)

Incident	Aantal	Aangifte gedaan	
		Ja	Nee
Handel of bezit harddrugs	2	1	1
Bezit softdrugs	1	0	1
Aantreffen drugs	1	0	1
Discriminatie	1	1	0
Overige mishandeling	1	0	1

Bron: Politiecijfers

Wat onder andere positief opvalt, is dat er maar 1 aangifte van discriminatie is gedaan, tenzij men om diverse redenen noch meldt noch aangifte doet maar wel discriminatie ervaart. Als dit wordt vergeleken met de enquête van het uitgaanspubliek, dan blijkt, dat daarin 3 personen aangaven de voorafgaande 12 maanden geweigerd te zijn bij een uitgaansgelegenheid, met als reden discriminatie. Dat is 2% procent van alle respondenten. Deze cijfers sluiten ook ongeveer aan bij de registratie van de meldingen bij het Helmondse Meldpunt Discriminatie (van de LEV-groep). In 2010+2011+2012 (= hele jaren; politiecijfers en enquête uitgaanspubliek tot medio 2012) werd in totaal 5 maal een melding gedaan van discriminatie in de horeca/bij amusement.

De afgelopen twee jaar is geen schietpartij, steekpartij of overige misdrijven tegen de persoonlijke vrijheid geregistreerd in het uitgaansgebied van Helmond.

Wat wel opvallend is, is het kleine aantal drugsgerelateerde incidenten dat bekend is bij de politie. De portiersorganisatie heeft namelijk in overlegsituaties aangegeven een aantal keer per jaar verdachten over te dragen aan de politie in verband met drugs. Dit is niet terug te zien in de cijfers. Een verklaring hiervoor kan zijn dat de registratie in de meeste gevallen verwerkt wordt onder een andere code dan de betreffende (drugs)incidentcode. Bijvoorbeeld als een stapper zich onder invloed van drugs niet goed gedraagt en wordt opgepakt en overgedragen, kan dit als wederspanning/verzet worden gemeld/aangegeven en niet onder een drugsgerelateerde code.

8. Bij veilig uitgaan betrokken instanties

8.1. Inleiding

Behalve de ondernemers zijn er diverse instanties betrokken bij de veiligheid van het uitgaan: gemeente, politie, brandweer en hulpverleners dragen medeverantwoordelijkheid waar het gaat om de veiligheid van het uitgaansgebied te waarborgen. Het is van belang, dat ondernemers en het uitgaanspubliek ook in geval van calamiteiten kunnen rekenen op deze instanties. In het onderzoek is de ondernemers en het uitgaanspubliek gevraagd naar de mening over/ervaring met deze instanties. Het levert inzicht in de mate waarin zaken goed lopen en waar verbeteringen gewenst zijn.

8.2. Gemeente

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid voor de openbare ruimte in het uitgaansgebied. Zij moet zorgen voor voldoende straatverlichting en het onderhoud/de schoonmaak.

8.2.1. Mening ondernemers over de straatverlichting

De ondernemers is gevraagd hoe zij de toestand hiervan ervaren.

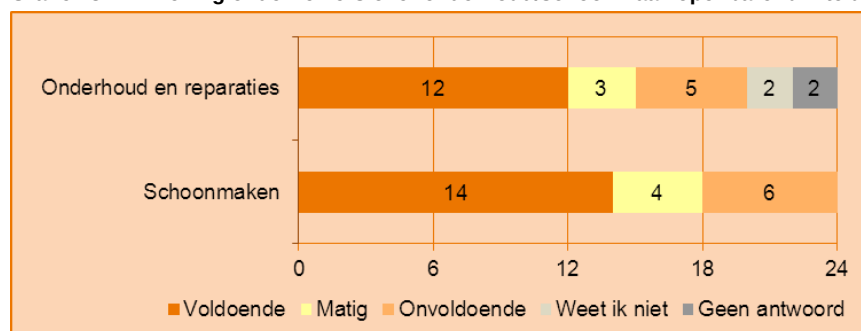
Uit de enquête komt naar voren, dat niet iedereen tevreden is over de straatverlichting in de omgeving van hun bedrijf: 13 van de 24 ondernemers zijn wel tevreden, 4 deels en 7 vinden dat er onvoldoende verlichting is. Omdat de enquête anoniem is, kan hier niet worden aangegeven welke straat of straten dit betreft.

De mening van de ondernemers over de straatverlichting sluit aan bij wat uit de schouw daarover is geconstateerd: op sommige plaatsen waren straatlampen al enige tijd kapot. De ondernemers gaan in hun mening nog wat verder en constateren, dat er onvoldoende lampen zijn, iets wat in de schouw ook naar voren kwam bij enkele locaties.

8.2.2. Mening ondernemers over onderhoud/schoonmaak openbare ruimte

Ondernemers zijn niet allemaal tevreden over het onderhoud/de reparatie en schoonmaak van de openbare ruimte in het uitgaansgebied: circa twee/derde vindt het voldoende/matig, maar één op de zes vindt het onvoldoende.

Grafiek 8.2.2: Mening ondernemers over onderhoud/schoonmaak openbare ruimte uitgaansgebied door gemeente*

* Absolute aantallen; totale respons=24.

Bron: Enquête horeca-ondernemers Veilig uitgaan in Helmond 2012

Een aantal ondernemers heeft de ontevredenheid toegelicht: 'vaak zwerfafval en niet-werkende verlichting' is daarbij enkele keren genoemd.

Tijdens de schouwen – momentopnames – bleek er weinig sprake van zwerfvuil. Op een enkele plek (Speelhuisplein) kwam dit wat meer voor en ook waren er diverse volle afvalbakken (dagschouw).

8.3. Brandweer

Naast de aanschaf van brandwerende materialen en het nemen van organisatorische maatregelen om de brandveiligheid te waarborgen is contact met de brandweer belangrijk voor ondernemers. De brandweer heeft op haar beurt de taak om preventief en repressief op te treden.

De meeste ondernemers – zo blijkt uit de enquête – zijn tevreden over het contact dat zij met de brandweer hebben. Twee ondernemers stelden zich neutraal op en geen enkele ondernemer is echt ontevreden. De tevredenheid hebben zij verder geuit in allerlei bewoordingen.

Tabel 8.3: Tevredenheid ondernemers met de brandweezorg

Tevreden. Prima dat dat gebeurt
Goed dat alle veiligheid wordt nagekeken, omdat in geval van nood niemand onnodig gevaar loopt
Prima contact en duidelijke uitleg
Perfekte samenwerking/medewerking
Goede samenwerking
Ze kijken of alles veilig is, brandblussers e.d.
Controle wordt correct uitgevoerd/daarnaast is brandweer altijd een graag geziene gast na uitruk/oefening
Nooit brand gehad
Na controle van de buurman hebben wij de brandgang/noodgang schoongemaakt en opgeruimd
Omvang met brand/alarmsignaal. Bij valse meldingen verloopt niet soepel

Bron: Enquête horeca-ondernemers Veilig uitgaan in Helmond 2012

8.4. Hulpverleners

In geval van calamiteiten waar mensen bij gewond raken, is het zaak, dat ondernemers snel de juiste instanties weten te bereiken en dat die ook adequaat reageren. De ondernemers is gevraagd naar hun ervaringen hiermee.

Circa één op de zes ondernemers heeft in 1 jaar bedrijfshulpverlening (BHV) - onveilige situatie waar- bij een bezoek aan eerste- of tweedelijns medische hulp noodzakelijk is - toegepast. Deze 5 ondernemers moesten dit in totaal 41 keer toepassen, gemiddeld 8 keer per ondernemer.

In het voorafgaande jaar (voor de enquêtering) hebben 10 ondernemers 14 keer een ambulance moeten bellen.

De tijd die ondernemers het afgelopen jaar moesten wachten op ambulance, politie en/of brandweer verschilt nogal:

- daar waar de ambulance nodig was, was die in 2 van de 20 keer er binnen 10 minuten, 6 keer iets later, maar wel binnen een kwartier
- de brandweer was er in bijna alle gevallen binnen 10 minuten
- de politie had gemiddeld meer tijd nodig: in 5 gevallen was men er binnen 10 minuten, in 6 gevallen later.

Hierbij moet de opmerking worden gemaakt, dat de aard/ernst van de calamiteiten niet bekend is en in die zin kan ook niets worden gezegd over het spoedeisende karakter van de meldingen.

Tabel 8.4: Tijd die de hulpverleners volgens de ondernemers nodig hadden om na een melding op de plaats van bestemming te zijn

	Ambulance	Politie	Brandweer
<10 minuten	2	5	4
10-15 minuten	6	2	1
15-30 minuten	2	2	0
>30 minuten	0	2	0

Bron: Enquête horeca-ondernemers Veilig uitgaan in Helmond 2012

8.5. Politie

Over deze instantie is zowel de mening van de ondernemers als van het uitgaanspubliek gevraagd. Beide kunnen immers in contact komen met de politie: bij de horeca-ondernemers gaat het dan met name om het reguliere contact en de tevredenheid daarover, bij het uitgaanspubliek gaat het om de eventuele ervaringen met de politie tijdens het uitgaan.

8.5.1. Ondernemers en politie

Een aantal van de horeca-ondernemers heeft zeer frequent contact met de politie: 13 hebben aangegeven, dat zij in totaal 340 keer contact hebben gehad in de voorafgaande 12 maanden. Drie ondernemers vulden het cijfer 100 in, een gemiddelde van 2 keer per week.

De redenen van het contact waren divers; de 4 meest genoemde betroffen 'doen van aangifte', gedrag bezoekers, vechtpartij en 'overdragen van personen'.

In het algemeen blijken de ondernemers wel tevreden over het contact met de politie; desgevraagd hebben 18 ondernemers hun mening hierover gegeven: 13 zijn tevreden, 4 nemen hier een neutrale mening in en 1 ondernemer is ontevreden. Deze persoon noemde als reden daarvoor 'het niet nakomen van afspraken'.

De meeste ondernemers zijn wel tevreden over de bezettingsgraad van de politie ervaren op de uitgaansmomenten. Bij de vrijdag en zaterdag blijken 2 ondernemers niet tevreden hierover te zijn, op zondag zijn dat er iets meer, 4. In de enquête zijn geen vragen gesteld over de openingstijden. Het is onbekend of de ondernemers die (on)- tevreden zijn op zondagen open dan wel gesloten zijn.

Tabel 8.5.1: Tevredenheid ondernemers met bezettingsgraad politie op uitgaansavonden

	Vrijdagavond/ nacht	Zaterdagavond/-nacht	Zondagavond/-nacht
Zeervredend	1	2	0
Tevreden	14	14	13
Niet tevreden/ niet ontevreden	4	4	5
Ontevreden	1	2	4
Zeervredend	1	0	0
Geen antwoord	3	2	2
Totale respons	24	24	24

Bron: Enquête horeca-ondernemers Veilig uitgaan in Helmond 2012

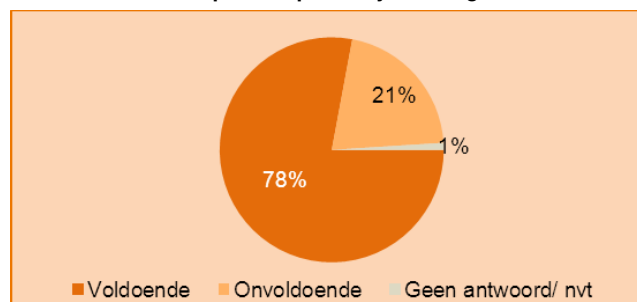
8.5.2. Uitgaanspubliek en politie

Mening over optreden algemeen:

Net zoals de ondernemers is ook het uitgaanspubliek gemiddeld tevreden over de politie: ruim drie op de vier vindt het optreden van de politie voldoende; maar ook vindt 21% dit niet voldoende.

Vrouwen en stappers onder de 18 jaar zijn relatief gemiddeld wat positiever in hun mening.

Grafiek 8.5.2.a: Is optreden politie tijdens uitgaan voldoende?

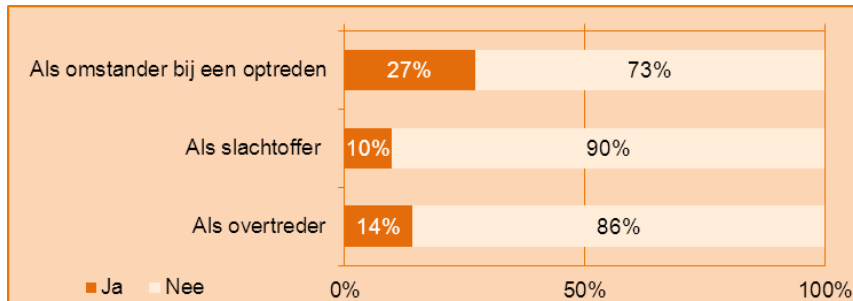

Bron: Enquête uitgaanspubliek Veilig uitgaan in Helmond 2012

In aanraking geweest met politie:

Een deel van de stappers komt tijdens het uitgaan in aanraking met de politie. Uit de enquête blijkt, dat in 1 jaar in Helmond 27% omstander was bij een incident waarbij de politie op moest treden, 10% was daar als slachtoffer bij betrokken en 14% als overtreder.

Grafiek 8.5.2.b: In aanraking geweest met politie tijdens uitgaan in afgelopen 12 maanden?

Bron: Enquête uitgaanspubliek Veilig uitgaan in Helmond 2012

Mannen zijn gemiddeld vaker in aanraking geweest met de politie als omstander en overtreder dan vrouwen en de stappers onder de 18 jaar hadden hier ook minder mee te maken dan de 18-plussers.

Sommige stappers kwamen meer dan eens in aanraking. In totaal ging het om 31% van het uitgaanspubliek.

Tabel 8.5.2.a: In aanraking met de politie als:

	In % van respondenten
Omstander	12%
Slachtoffer	1%
Overtreder	2%
Omstander + slachtoffer	4%
Omstander + overtreder	7%
Slachtoffer + overtreder	1%
Omstander + overtreder + slachtoffer	4%
Totaal in aanraking geweest met politie	31%

Bron: Enquête uitgaanspubliek Veilig uitgaan in Helmond 2012

Van de groep die meerdere keren in aanraking kwam, betrof dit in de meeste gevallen als omstander+overtreder.

Mening over het optreden van de politie bij incidenten

De 51 respondenten gaven samen in 83 antwoorden hun mening over het optreden van de politie en daaruit blijkt, dat niet iedereen hierover onverdeeld tevreden is: 47% van de antwoorden betroffen positieve/neutrale redenen en 53% negatieve.

Niet geheel onverwacht zijn overtreders het meest negatief in hun oordeel: 18 van de 23 door hen gegeven antwoorden zijn negatief van aard; bij de slachtoffers en omstanders is het circa de helft.

Tabel 8.5.2.b: Mening over optreden van politie tijdens uitgaansincidenten

	Omstander	Slachtoffer	Overtreder	Totaal	In %
Correct	23	6	5	34	41%
Viel wel mee		1		1	1%
Voldoende	3	1		4	5%
Onjuist	9	7	3	19	23%
Overdreven	9	1		10	12%
Hardhandig behandeld			3	3	4%
Werd niet serieus genomen			5	5	6%
Ik werd onterecht aangehouden			7	7	8%
Totaal	44	16	23	83	100%

Bron: Enquête uitgaanspubliek Veilig uitgaan in Helmond 2012

8.6. Aandachtspunten veiligheid volgens ondernemers

De ondernemers is gevraagd om aan te geven welke groepen van personen naar hun mening de grootste problemen veroorzaken en wat in hun ogen voor het uitgaansgebied van Helmond het grootste probleem op het gebied van veiligheid is dat als eerste aangepakt zou moeten worden.

Tevens is hen ook de vraag voorgelegd of er behoefte is aan overleg met andere – bij het uitgaan betrokken – partijen.

Supporters en (allochtone) jongeren zijn de twee meest genoemden door de 24 ondernemers als groepen die het grootste probleem vormen voor de veiligheid in de uitgaansgebieden.

8.6.1. Welk probleem als eerste aanpakken

Het punt over hangjongeren komt ook wel terug bij de aandachtspunten die de ondernemers hebben genoemd die het eerst aangepakt zouden moeten worden, maar hierbij moet toch worden opgemerkt, dat ondernemers dit zeker niet als HET grootste probleem hebben benoemd dat als eerste aangepakt zou moeten worden.

Er is in de ogen van de horeca-ondernemers dan ook geen echte eenduidige oplossing voor uitgaansproblemen. In onderstaande tabel zijn de antwoorden weergegeven van de 15 ondernemers die hebben gereageerd op de desbetreffende vraag. Zij hebben een diversiteit aan antwoorden gegeven, die zowel sociale en verkeersveiligheid, ruimtelijke ordening, als handhaving betreffen.

Tabel 8.6.1: Overzicht aandachtspunten ondernemers

Wij vallen net buiten uitgaansgebied, dus moeilijk te zeggen.
Taxi's
Ongeregeldheden en overlast na sluitingstijden.
Mogelijkheden om hangjongeren en veelplegers op te sluiten/te verwijderen zijn niet voldoende. Er moet harder opgetreden worden.
Minder zichtbaar politie, niet gastvrij, geeft indruk dat nodig is.
Lokaal horecaverbod zou voor heel de stad moeten gelden.
Incidenten/vechtpartijen op de Steenweg.
Hangjongeren, te jonge mensen.
Graag verkeersdrempel voor onze zaak. Wordt veel te hard gereden.
Goed op weg, maar aantrekkingskracht moet verbeteren (4x).
Geen problemen.
Alles ligt te ver van elkaar, zodat controle lastig wordt.

Bron: Enquête horeca-ondernemers Veilig uitgaan in Helmond 2012

8.6.2. Behoeftte aan overleg met andere bij het uitgaan betrokken partijen

Eén op de vier ondernemers heeft geen behoefte aan overleg met andere partijen die bij het uitgaan zijn betrokken, maar een meerderheid (twee/derde deel) wel.

Gevraagd met welke partijen men dit wenst, blijken alle partijen wel genoemd te zijn, de brandweer het minst. Dit laatste is niet zo onlogisch: de brandweer heeft – uit oogpunt van handhaving – al regelmatig overleg met de horeca-ondernemers.

De onderwerpen waar men overleg over wil, zijn divers; in de genoemde antwoorden komen de sluitingstijden en de handhaving wat vaker naar voren.

8.7. Aandachtspunten veiligheid van betrokken instanties

8.7.1. Aandachtspunten uit notulen Klein Horeca Overleg (KHO)

Als aanvulling op de politiecijfers en de sfeermutaties van de politie zijn van de verslagen van het Klein Horeca Overleg (KHO) in dezelfde periode (1 januari 2010-30 juni 2012) de vaker terugkomende aandachtspunten en thema's genoteerd.

Het KHO is een incidentenoverleg openbare orde en veiligheid over de uitgaansavonden in Helmond-centrum tussen gemeente, politie, beveiliging en horecavertegenwoordigers.

De volgende aandachtspunten/thema's kwamen naar voren in de 2,5 jaar van notulen, globaal gerubriceerd in focus van de punten en thema's.

Tabel 8.7: Overzicht aandachtspunten/thema's betrokken instanties

OPENBARE RUIMTE:	
	Afspraken over noodverlichting
	Afspraken over afsluitpalen
	Wildplassen
	Parkeren fietsen door de week en tijdens uitgaan
	Cameratoezicht
	Openbare ruimte veranderingen inclusief afspraken over het weer
IN/BIJ HORECAGELEGHEDEN:	
	Afspraken terras- en parasolsluiting
	Doorgang Havenweg bij Bank, Kapper, Franske – ook Kasteellaan overdag en 's avonds
	Toelatingsbeleid
	Aangifte doen en horen getuigen na incidenten (horecapersoneel)
AFSPRAKEN TUSSEN INSTANTIES:	
	Horecatelefoon
	Opvolging en horecaproject politie
	Harddrugs in de horeca
	Individuele en collectieve ontzeggingen actualiseren en nieuw beheer met hulp van website
	Taxi-afspraken/taxiconvenant
	Gemeentepiket avonden, nachten en weekenden
	Afspraken openbare orde en horeca bij terugkerende grote evenementen
	Jongeren en alcohol (en drugs)
	Afspraken tussen politie en portiers

Bron: Notulen Klein Horeca Overleg

Hier komen een aantal punten terug, die ook in andere bronnen genoemd worden:

- De punten Openbare ruimte zijn ook genoemd tijdens de schouw, dus vóór die schouw al vaker/eerder punt van aandacht geweest.
- De punten in/bij horecagelegenheden kwamen deels in de schouw (terras-parasolsluiting en doorgang Havenweg bij Kanaal) en deels in de ondernemers- en uitgaansenquête naar voren (toelatingsbeleid).
- De punten onder afspraken tussen instanties zijn alle onderdeel van de bestaande afspraken-set die onder het Klein Horeca Overleg en het Horecaproject van de politie liggen. De politie noemt de speciale politie-inzet tijdens de uitgaansavonden/-nachten op vrijdag en zaterdag en bij evenementen in Helmond "horecaproject". Het gaat hier om reguliere, terugkomende inzet iedere week en bij evenementen. Wel gaat het om een speciale vorm van inzet, met dus de afspraken tussen instanties en inmiddels ook met zoveel/zo vaak mogelijk vaste politiemensen onder leiding van een coördinator, dus inzet met een projectmatig karakter.

8.7.2. Aandachtspunten uit de sfeermutaties van de politie

Om de verkregen politiecijfers toe te lichten en om een beeld te geven hoe een stapavond er in het uitgaanscentrum van Helmond uit ziet zijn de sfeermutaties bekeken van januari 2012 tot en met juni 2012. Daarbij is gekeken naar wat opvalt en welke aandachtspunten terugkomen (zie verder in het Bijlagenboek paragraaf 7.3).

Algemeen beeld van "stappen in Helmond"

- **Vrijdagavonden/-nachten:**
Op de vrijdagavonden en -nachten hangt er meestal een gemoedelijke sfeer. Vaak wordt het gebied niet druk bezocht en blijft het merendeel van het uitgaanspubliek in de cafés. Vaak hangt er een gezellige sfeer. De ene vrijdagavond worden er geen aanhoudingen verricht en de andere avond wordt er iemand aangehouden voor bijvoorbeeld belediging na een opstootje. Over het algemeen worden er weinig aanhoudingen verricht op de vrijdagavonden en komen er weinig incidenten voor. Wel wordt er regelmatig gemeld dat er jongeren op de Steenweg hangen. Deze veroorzaken net niet genoeg overlast om ze weg te kunnen sturen, maar ze zorgen wel voor 'last'.
- **Zaterdagavonden/-nachten:**
Zaterdagavonden worden altijd het drukste bezocht in Helmond. Op deze avonden komt het meeste uitgaanspubliek naar het centrum van Helmond. Veel jongeren lopen over en weer tussen de ene kant van het kanaal (Havenweg- Kasteellaan) en de andere kant (Steenweg). Er komen geregeld opstootjes voor, maar deze leiden bijna nooit tot zware mishandelingen. Vaak is er alcohol in het spel waardoor een opstootje ontstaat en de politie nodig is om dit de sussen. De politie heeft het rond sluitingstijd vaak erg druk wanneer iedereen naar buiten gaat en er vaak groepen jongeren op straat blijven hangen voor ze daadwerkelijk naar huis gaan. Ook dan vinden de meeste opstootjes en incidenten plaats. Denk daarbij aan vechten op straat, baldadigheid, niet voldoen aan bevel of verordening en wildplassen. Opvallend is dat er vaak wordt vermeld dat mensen een miniproces hebben gekregen voor wildplassen. Tijdens de schouw is ook gezien dat er veel sporen van wildplassen zijn. Ook wordt op de zaterdagavonden opgemerkt dat er veel jongeren bij Club Tien buiten hangen. Deze hebben bijna allemaal een collectief verbod, maar ze mogen nog wel buiten in het gebied aanwezig zijn. Dit zorgt voor overlast en ook uitgaanspubliek blijft hierdoor op straat hangen. Op de gemiddelde zaterdagavond komt er een aantal kleine incidenten voor zoals hoort bij een stapavond.
- **Tijdens de evenementen:**
Gekeken naar evenementen zoals de jaarwisseling, carnaval en Koninginnedag (overdag) kan gesteld worden dat deze het afgelopen jaar (2012) bijzonder rustig verlopen zijn qua incidenten. Wel valt op dat wanneer er boetes uitgedeeld worden dit regelmatig voor wildplassen is. Opvallend is dat er tijdens Koninginnenacht (de avond voor Koninginnedag) veel incidenten zijn voorgekomen, vooral vechtpartijen en wederom een aantal keer wildplassen.

9. Helmond vergeleken met andere steden

9.1. Inleiding

Uitgaan, stappen: het zijn geen Helmondse begrippen, ze zijn zelfs universeel. Overal ter wereld gaan mensen als vrijetijdsbesteding naar cafés, bars, restaurants, dancings enz.

In Nederland heeft iedere stad wel een uitgaanscentrum en in de meeste steden liggen die – net zoals in Helmond – in het centrum van de stad. De problemen die hiervoor in beeld zijn gebracht en samenhangen met het uitgaan in Helmond, zullen dan – zo mag worden verwacht – ook in min of meerdere mate opgaan voor het uitgaan in andere Nederlandse steden.

Het is voor bestuurders en beleidsontwikkelaars van belang te weten hoe het uitgaan in andere steden zich manifesteert. Dit geeft inzicht in de mate waarin problemen als algemeen geldend worden gezien dan wel dat ze specifiek Helmonds zijn.

Dit hoofdstuk laat zien hoe uitgaanspubliek en horeca-ondernemers in enkele andere steden in Nederland denken over het uitgaan in hun (uitgaans-)stad. Hiervoor worden de uitkomsten gepresenteerd van soortgelijke onderzoeken als in deze rapportage van steden, die qua omvang niet heel sterk van Helmond afwijken en waarvan recentelijk onderzoek is gedaan.

Alhoewel de uitgaansgebieden in de steden verschillen en ook hun geografische ligging niet exact gelijk is, zijn er – op hoofdlijnen – zeker vergelijkingen te maken, waardoor de relatieve positie van Helmond in beeld kan worden gebracht.

De volgende vijf steden zijn hier in het onderzoek meegenomen:

Tabel 9.1: Met Helmond vergeleken steden

Onderzoek	Onderzoek onder uitgaanspubliek	Onderzoek onder horeca-ondernemers	Politie cijfers	Onderzoek naar inrichting uitgaansgebied (schouw)
Harderwijk 2011*	----	45=56%	Nee	Nee
Hoorn 2011	524 respondenten	Te weinig respondenten (11)	Nee	Nee
Kampen 2011	521 respondenten	26=74%		Nee
Roosendaal 2011	300 respondenten	46=55%	Ja	Ja
Venlo 2011	-----	42=93%	Nee	Nee

* Het uitgaansgebied van Harderwijk bestaat uit 2 locaties: het stadscentrum en een locatie aan de rand van de stad aan een uitvalsweg. Om die reden zijn in het onderzoek enkel die uitkomsten meegenomen, die niet expliciet samenhangen met het geven van twee locaties.

In de volgende paragrafen komen dezelfde onderwerpen aan de orde zoals ze ook in de voorgaande hoofdstukken zijn gepresenteerd.

9.2. Kenmerken doelgroepen onderzoek

De Helmondse stappers zijn gemiddeld relatief jonger, maar hun uitgaansfrequentie wijkt niet sterk af van drie overige steden. In Harderwijk en Roosendaal ligt dit percentage lager. Met uitzondering van Harderwijk blijkt een grote meerderheid van de stappers uit de eigen stad te komen.

Tabel 9.2: Kenmerken van het uitgaanspubliek

	Harderwijk	Helmond	Hoorn	Kampen	Roosendaal
Gemiddelde leeftijd	24	21	--	31	26
% 1 x per week of meer op stap	46%	58%	53%	52%	41%
% stappers uit eigen stad	33%	88%	79%	69%	74%
Op stap met fiets	29%	60%	51%	49%	53%
Op stap met auto	51%	23%	17%	28%	24%
Op stap met openbaar vervoer	4%	2%	6%	4%	4%

Bron: Onderzoeken onder uitgaanspubliek

De Helmondse stappers gebruiken relatief vaker de fiets dan die uit de andere 5 gemeenten, wat kan liggen aan hun gemiddeld lagere leeftijd. Zoals eerder aangetoond is bijna de helft van de Helmonders jonger dan 18 jaar; deze groep kan in ieder geval niet met de auto op stap, tenzij ze gebracht/gehaald worden door anderen. Maar evengoed kunnen de geografische ligging van zowel het uitgaanscentrum in Helmond als de ligging van de woonwijken alsook de aanwezigheid van het uitgebreide fietspaden-netwerk in de stad hier een verklaring vormen. De meeste Helmonders die in hun stad uitgaan, hoeven niet door donkere, onverlichte en spaarzaam bewoonde straten te fietsen om vanuit de woonwijken in het centrum te komen.

Het lagere percentage in Harderwijk wordt mede bepaald doordat één van de twee uitgaanscentra buiten de stad aan een uitvalsweg ligt en een grote parkeerplaats heeft.

Uitgezonderd Almere (met een nachtnet) maken stappers, zowel in Helmond als in de andere steden, nauwelijks gebruik van het openbaar vervoer. In Helmond is dit niet onlogisch; er is 's nachts geen trein- of busvervoer.

Omdat alleen in Helmond het onderwerp 'indrinken' in het onderzoek is betrokken, kunnen hier geen uitkomsten van andere steden worden gegeven.

9.2.1. Beoordeling uitgaansgebied door publiek

In alle 5 steden vindt een grote meerderheid het stappen leuk en gezellig; de percentages variëren van 61% (Almere) tot 78% Harderwijk en Helmond neemt met 72% een gemiddelde positie in.

9.3. Maatregelen om de veiligheid te waarborgen

Zowel de horeca-ondernemers als het publiek nemen maatregelen om de veiligheid tijdens het uitgaan te waarborgen.

9.3.1. Brandveilige maatregelen door horeca-ondernemers

In de onderstaande tabel zijn de percentages weergegeven van het aandeel horeca-ondernemers dat maatregelen heeft genomen. Daarbij wordt opgemerkt, dat de responsaantallen van de enquêtes van de ondernemers zo laag zijn, dat de percentages hier zijn afgerond. En voor de vergelijking wordt daarom globaal gekeken of er grove afwijkingen zijn.

Allereerst blijkt, dat de maatregelen die de Helmondse horeca-ondernemers in de meeste gevallen toepassen, in grote lijnen overeenkomen met die van hun collega's in de onderzochte steden.

De aflopende rij percentages van de toegepaste maatregelen, zowel in/aan het pand als de organisatorische, zijn bij vrijwel alle steden wel dezelfde.

Tabel 9.3.1: Percentage horeca-ondernemers dat maatregel heeft toegepast, in (afgeronde) %

	Harderwijk	Helmond	Kampen	Roosendaal	Venlo
Maatregelen in/aan pand:					
Kleine blusmiddelen	80%	70%	80%	80%	70%
Brandblusinstallatie	60%	70%	50%	50%	60%
Brandveilige inrichtingsmaterialen	50%	70%	60%	60%	50%
Brandwerend meubilair	20%	50%	20%	50%	--
Organisatorische maatregelen:					
Vrijhouden nooduitgangen	80%	90%	80%	80%	90%
Legen prullen- en asbakken	80%	80%	80%	80%	90%
Jaarlijkse controle installaties	80%	80%	70%	70%	70%
Testen brandalarmsignaal/ ontruimingsinstallatie	30%	50%	30%	30%	20%
Instructie personeel	40%	60%	70%	30%	30%
Training personeel	30%	0%	20%	20%	10%
Absolute respons	45	24	26	46	42

Bron: Onderzoeken onder horeca-ondernemers

Kleine blusmiddelen, een brandblusinstallatie en brandveilige materialen komen in een meerderheid van de horeca-ondernemingen voor. De ondernemers in Helmond en Roosendaal hebben in iets grotere mate brandwerend meubilair.

De Helmondse ondernemers wijken in positieve zin af waar het gaat om het geven van instructies aan hun personeel en in negatieve zin, dat zij hun personeel geen cursussen op het gebied van de brandpreventie laten volgen. Overigens wordt opgemerkt, dat dit in de andere steden ook maar door een minderheid wordt toegepast.

9.3.2. Maatregelen om sociale veiligheid te waarborgen

Alle horeca-ondernemers in de in dit onderzoek betrokken steden treffen één of meer maatregelen om de sociale veiligheid in hun zaken te waarborgen, waarbij het inbraakalarmsysteem het meest gebruikte technische middel is.

Tabel 9.3.2: Deel horeca-ondernemers dat maatregelen neemt om sociale veiligheid te waarborgen, in (afgeronde) %

	Harderwijk	Helmond	Kampen	Roosendaal	Venlo
Beveiligingsinstallaties:					
Inbraakalarmsysteem	60%	70%	40%	60%	50%
Camerabewaking in gebouw	30%	70%	30%	30%	20%
Camerabewaking toegang	20%	50%	10%	20%	20%
Knop om vol licht te geven	0%	30%	20%	10%	10%
Interne paniekmelder	10%	30%	0%	10%	10%
Overvalknop	10%	20%	10%	10%	0%
Overige maatregelen:					
Geen gevaarlijke voorwerpen in bedrijf	20%	80%	30%	40%	40%
Horeca-telefoonnummer van politie	40%	60%	80%	10%	50%
Geen donkere hoeken in zaak	20%	50%	30%	40%	50%
Toezicht op de toiletten	10%	50%	10%	40%	20%
Bewaakte garderobe	10%	40%	10%	30%	10%
Afspraken met andere bedrijven	20%	10%	30%	20%	10%
Absolute respons >	45	24	26	46	42

Bron: Onderzoeken onder horeca-ondernemers

De Helmondse horeca-ondernemers blijken relatief meer maatregelen te treffen: zij hebben verhoudingsgewijs gemiddeld vaker camera's in het gebouw/bij de toegang hangen, zorgen meer dan andere dat er geen gevaarlijke voorwerpen in hun bedrijf aanwezig zijn, dat er toezicht is op de toiletten en dat de garderobe bewaakt is.

Een vollichtknop, interne paniekmelder en overvalknop worden in alle steden relatief minder toegepast.

Opvallend blijkt in alle onderzochte steden maar een beperkt deel van de ondernemers afspraken met andere bedrijven te maken om de sociale veiligheid te waarborgen.

9.3.3. Organisatorische maatregelen door horeca-ondernemers

Naast de hierboven genoemde zijn er nog organisatorische maatregelen, die horeca-ondernemers kunnen toepassen ter verhoging van de sociale veiligheid van henzelf, hun personeel en hun bezoekers.

De meeste horeca-ondernemers zorgen voor deskundig personeel. Uitgezonderd Roosendaal en Harderwijk heeft de overgrote meerderheid ook huisregels en hanteert het middel van toegangsontzegging. Helmond springt er hier in positieve zin uit wat het gebruik van portiers betreft: een ruime

meerderheid in de Helmondse horeca heeft portiers in dienst, terwijl dit in de andere steden een veel beperkter deel van de ondernemers heeft (overal minder dan de helft).

De selectiecriteria blijken in alle steden nagenoeg dezelfde: de vier meest genoemde zijn: leeftijd, legitimatie, gedrag en alcohol- en drugsgebruik.

Tabel 9.3.3.a: Deel horeca-ondernemers dat organisatorische maatregelen toepast, in (afgeronde) %

	Harderwijk	Helmond	Kampen	Roosendaal	Venlo
Deskundig personeel	100%	80%	100%	90%	90%
Gebruik portier	10%	70%	10%	20%	40%
Toegangsontzegging	60%	90%	80%	50%	80%
Hanteren van huisregels	40%	80%	80%	40%	80%
Absolute respons >	45	24	26	46	42

Bron: Onderzoeken onder horeca-ondernemers

Mening over gezamenlijke aanpak ontzeggingen

De meeste horeca-ondernemers in de onderzochte steden willen een gezamenlijke aanpak van ontzeggingen, zowel wat betreft de horeca-gelegenheden als het totale uitgaansgebied. En ook Helmond wijkt hier niet van af.

Op een klein deel na stelt niemand hier zich negatief tegen op.

Tabel 9.3.3.b.: Mening van horeca-ondernemers over gezamenlijke aanpak ontzeggingen, in (afgeronde) %

	Harderwijk	Helmond	Kampen	Roosendaal	Venlo
Mening over gezamenlijke aanpak horeca-ontzegging:					
Positief/gematigd positief	80%	90%	70%	60%	90%
Neutraal	0%	10%	?	20%	10%
Negatief	10%	0%	?	0%	0%
Weet niet	10%	0%	?	20%	0%
Totaal	100%	100%		100%	100%
Mening over gezamenlijke aanpak gebiedsontzegging:					
Positief/gematigd positief	80%	90%	80%	70%	80%
Neutraal	10%	10%	?	20%	10%
Negatief	0%	0%	?	0%	10%
Weet niet	10%	0%	?	20%	0%
Totaal	100%	100%		100%	100%
Absolute respons >	45	24	26	46	42

Bron: Onderzoeken onder horeca-ondernemers

9.3.4. Mening van uitgaanspubliek over de organisatorische maatregelen van ondernemers

Mening over aanwezigheid portier

Véruit de meeste stappers vinden de aanwezigheid van een portier belangrijk en ook een grote meerderheid oordeelt positief over diens gedrag. En deze mening wordt in de onderzochte steden min of meer in gelijke mate gedeeld. In Kampen scoort het belangrijkheidspercentage wat lager; hier oordeelt een relatief wat grotere groep 'neutraal'; in Hoorn vindt een groter aandeel van de stappers de aanwezigheid niet belangrijk.

Hoewel ook in Helmond en Kampen een grote meerderheid van het uitgaanspubliek positief oordeelt over het gedrag van de portier, liggen hun percentages hier net iets lager dan in de andere steden.

Tabel 9.3.4.a: Mening over aanwezigheid en gedrag van portier, in %

	Harderwijk	Helmond	Hoorn	Kampen	Roosendaal
Mening over aanwezigheid:					
(Zeer) Belangrijk	74%	76%	73%	59%	78%
Neutraal	13%	8%	0%	22%	13%
(helemaal) Niet belangrijk	12%	16%	27%	18%	3%
Geen mening	1%	0%	0%	1%	6%
Totaal in %	100%	100%	100%	100%	100%
Mening over gedrag:					
Portier is (zeer) correct/vriendelijk	82%	74%	82%	73%	77%
Neutraal	7%	0%	0%	0%	10%
Portier is (helemaal) niet correct/vriendelijk	7%	17%	18%	10%	8%
Anders/geen mening/n.v.t.	4%	9%	0%	17%	5%
Totaal in %	100%	100%	100%	100%	100%

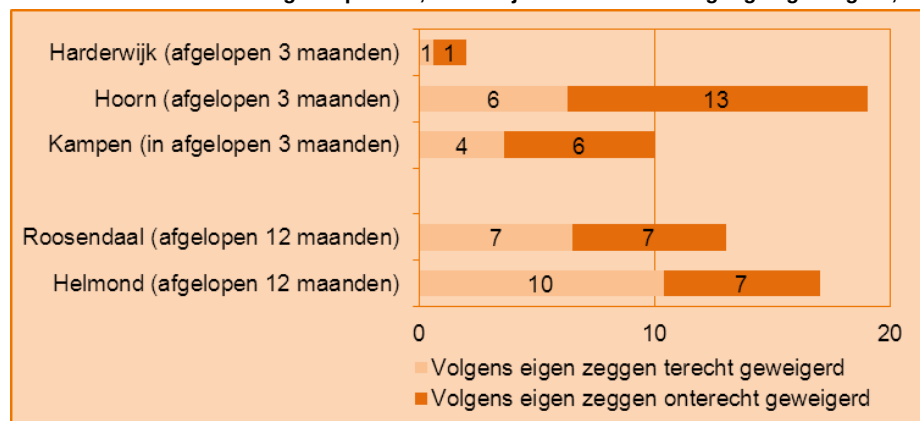
Bron: Onderzoeken onder uitgaanspubliek

Toegangsweigering

In elke stad is een deel van het uitgaanspubliek de toegang tot een horecabedrijf ontzegd.

In drie van de vijf onderzochte steden heeft men naar een tijdsperiode van 3 maanden gevraagd (voorafgaand aan het tijdstip van enquêtering) en in twee (waaronder Helmond) 12 maanden.

Ondanks de kortere periode is het percentage in Hoorn het hoogst: 19% kreeg te maken met een weigering. In Roosendaal en Helmond, waar de gevraagde periode 4 keer zo lang was, zijn deze percentages nog wat lager, respectievelijk 14% en 17%. Er mag niet automatisch van uit worden gegaan, dat dit percentage dan ook 4 keer zo laag zou moeten zijn, maar wel mag worden gesteld, dat deze twee steden hier zeker niet negatief naar voren komen.

Grafiek 9.3.4.a: Aandeel uitgaanspubliek, dat in 1 jaar/3 maanden toegang is geweigerd, in %

Bron: Onderzoeken onder uitgaanspubliek

Interessant is het gegeven, dat van alle vijf steden alleen in Helmond meer dan de helft van de geweigerden de weigering ook terecht vond. In Roosendaal is dit de helft en in de andere drie steden is het aandeel geweigerden die dit onterecht vonden, groter.

Redenen voor weigering

De drie meest genoemde redenen waarom mensen zijn geweigerd, betreffen de leeftijd, geen (geldige) legitimatie en kleding. Ook 'vanwege huidskleur' en 'zaak vol' kwamen voor.

De tabel laat zien, dat de onderzochte steden op dit punt niet sterk van elkaar afwijken. De twee meest genoemde zijn overal (in wisselende volgorde) dezelfde: leeftijd en legitimatie.

Tabel 9.3.4.b: Meest genoemde reden toegangsweigering volgens stappers (1=het meest genoemd, 2= op 1 na enz.)

	Harderwijk	Helmond	Hoorn	Kampen	Roosendaal
Leeftijd	1	1	2	1	1
Geen (geldige legitimatie)	2	2	1	2	2
Kleding	3	3			3
Huidskleur		4	3		
Zaak vol				3	

Bron: Onderzoeken onder uitgaanspubliek

De redenen die de horeca-ondernemers hebben genoemd om stappers de toegang te weigeren, komen wat betreft legitimatie en leeftijd wel overeen. Ondernemers noemden ook drugs- en alcoholgebruik en gedrag; dit zijn zaken waarvan het publiek zelf niet snel zal zeggen, dat ze om die reden geweigerd zijn. Dan moeten ze immers zelf toegeven dat ze teveel drank of drugs gebruikt hebben of dat ze zich onbehoorlijk gedragen.

9.3.5. Maatregelen door uitgaanspubliek

In vier van de vijf steden – inclusief Helmond – neemt circa de helft van de stappers zelf maatregelen om de eigen sociale veiligheid te waarborgen. In Roosendaal is het aandeel hoger (rond 80%). En stappers – waar ze ook uitgaan – blijken grotendeels dezelfde maatregelen te nemen. De meest genoemde zijn: goed opletten, niet alleen uitgaan maar samen met anderen, agressie uit de weg gaan, normaal gedragen en donkere, stille plekken vermijden.

9.4. Overlast

Uitgaanspubliek zorgt tijdens het uitgaan voor diverse vormen van overlast, zo ervaren de meeste horeca-ondernemers. De horeca-ondernemers in vier van de vijf steden (uitgezonderd Kampen) ervaren de meeste overlast van het wildplassen. Venlo scoort hier op de meeste de hoogste percentages, Helmond neemt een gemiddelde plaats in met een relatief wat gunstiger score voor vervuiling.

Tabel 9.4.a: Aandeel horeca-ondernemers dat te maken had met volgende situaties in omgeving bedrijf, (afgeronde) %

	Harderwijk	Helmond	Kampen	Roosendaal	Venlo
Wildplassen	60%	70%	40%	40%	80%
Fietsendiefstal	20%	50%	30%	40%	70%
Vernieling straatmeubilair	50%	50%	40%	< 30%	80%
Bekladding muren en gebouwen	30%	30%	10%	< 40%	40%
Vervuiling	60%	30%	60%	40%	80%
Vernieling auto's	20%	30%	10%	< 30%	20%
Geen van dit	20%	20%	20%	30%	10%
Absolute respons >	45	24	26	46	42

Bron: Onderzoeken onder horeca-ondernemers

Of deze bovenstaande vormen van overlast het gevolg zijn van drank- en/of drugsgebruik kan uit de enquête niet worden afgeleid. Wel heeft circa de helft van de horeca-ondernemers in alle steden hier overlast van. In Helmond is de overlast van drankgebruik relatief wat minder dan in de andere steden.

Tabel 9.4.b.:Aandeel ondernemers dat overlast ondervindt van drank- en/of druggebruik, in (afgeronde) %

	Harderwijk	Helmond	Kampen	Roosendaal	Venlo
Drankgebruik	60%	40%	60%	50%	70%
Drugsgebruik	40%	50%	50%	50%	60%
Absolute respons >	45	24	26	46	42

Bron: Onderzoeken onder horeca-ondernemers

9.5. Veiligheid

9.5.1. Algemene mening over veiligheid uitgaanspubliek

Gevraagd of het gebied, waar men uitgaat, veilig is, wordt in alle onderzochte steden door een ruime meerderheid van de stappers beaamd. In Harderwijk is het percentage het hoogst, maar dit zal zeker te maken hebben met het gegeven, dat een van de twee locaties een (grote) uitgaanszaak omvat, waar men veelal met de auto naar toe gaat en waar men niet van de ene zaak naar de andere gaat, zoals in de andere uitgaansgebieden.

Tabel. 9.5.1: Aandeel stappers dat uitgaansgebied veilig vindt, in %

Harderwijk	87%
Helmond*	7,2*
Hoorn	74%
Kampen	85%
Roosendaal	74%

* Score veiligheid uitgaansgebied

Bron: Onderzoeken onder uitgaanspubliek

In Helmond is gevraagd om de veiligheid in schaal van 1 (=niet veilig) tot en met 10 (=heel veilig) uit te drukken. Dit heeft uitgemond in een gemiddelde 7,2. Van de Helmondse stappers gaf 12% het oordeel 5 of lager. Op zich kan dit worden bestempeld als het deel dat het niet helemaal veilig vindt. Deze cijfers zijn uiteraard niet helemaal vergelijkbaar met de percentages van de andere steden vanwege de verschillende vraagstelling en gegeven soort uitkomst, maar gesteld kan worden, dat het Helmonds uitgaanspubliek Helmond hier niet echt afwijkt van de andere steden. Helmond scoort gemiddeld een ruime voldoende en het percentage dat het niet helemaal veilig vindt (12%) komt in de buurt van dat van Harderwijk en Kampen en is lager dan Hoorn en Roosendaal.

9.5.2. Onveiligheidsgevoel/onveilige situaties ondernemers

Een aantal horeca-ondernemers voelt zich bij tijd en wijle niet veilig in of rond hun bedrijf. In de ene stad is dit relatief meer dan in de andere, zo blijkt uit onderstaande tabel. In Helmond en Venlo zijn de percentages relatief hoger dan in Harderwijk en Kampen.

Tabel 9.5.2.a: Aandeel ondernemers dat zich in afgelopen 12 maanden onveilig voelde, in (afgeronde) %

	Harderwijk	Helmond	Kampen	Roosendaal	Venlo
Bedrijf	10%	40%	10%	-	30%
Omgeving	30%	50%	30%	-	50%
Totaal %	--	50%	30%	40%	-
Absolute respons >	45	24	26	46	42

Bron: onderzoeken onder horeca-ondernemers

Bedreigd

Het onveiligheidsgevoel heeft ook zijn oorzaak: in elke onderzochte stad worden horeca-ondernemers (of hun personeel) wel eens bedreigd. In Venlo overkwam dit in het onderzochte jaar de helft van hen en in de andere steden was dit een gering deel.

Ondernemers die bedreigd zijn, hebben vooral te maken gekregen met verbaal geweld. In alle vijf steden is dit véruit het vaakst genoemd.

Tabel 9.5.2.1.b: Aandeel horeca-ondernemers dat is bedreigd in afgelopen jaar, in %

	Harderwijk	Helmond	Kampen	Roosendaal	Venlo
Bedreigd	20%	30%	10%	20%	50%
Absolute respons >	45	24	26	46	42

Bron: onderzoeken onder horeca-ondernemers

Onveilige situaties

Ondernemers hebben aangegeven welke onveilige situaties zich in hun bedrijf/omgeving hebben voorgedaan. In Helmond werd de vraag op een andere manier gesteld. Vergelijkende percentages zijn daarom niet te presenteren.

Wel is het mogelijk om een overzicht te geven welke zaken hogere percentages kregen (van 'vaak' voorkomen in de andere vier steden) en welke zaken door de meeste ondernemers zijn genoemd (in Helmond). Op die manier wordt wel inzicht gegeven welke situaties voor meer problemen zorgen en welke relatief minder.

In het volgend overzicht is door middel van een 1 weergegeven, welke onveilige situatie het meest is genoemd; de op 1 na heeft een 2 gekregen, enz.

Daaruit komt heel duidelijk naar voren, dat vecht- en scheldpartijen – voor zover daarnaar gevraagd – volgens ondernemers in alle vijf de steden het vaakst voorkomen; zij staan op de plaatsen 1 en 2. In Helmond is dit in de betreffende vraag niet voorgelegd, maar met het hierboven gestelde over het verbaal geweld, in combinatie met wat in Helmond bovenaan staat (bedreiging/intimidatie) mag worden aangenomen, dat ook deze situaties in Helmond hoog scoren. Uitgezonderd Kampen scoren de steekpartijen in de andere vier steden het laagst.

Tabel 9.5.2.c: Volgens horeca-ondernemers voorkomende onveilige situaties (1= vaakst genoemd, 2= op 1 na, enz.)

	Harderwijk	Helmond	Kampen	Roosendaal	Venlo
Scheldpartijen	--	--	1	1	2
Discriminatie	4	6	5	4	6
Bedreiging/intimidatie	3	1	3	4	3
Seksueel geweld	6	5	8	6	7
Diefstal/beroving	4	3	7	3	5
Vechtpartij	1	2	2	2	1
Steekpartij	7	7	4	7	8
Absolute respons >	45	24	26	46	42

Bron: onderzoeken onder horeca-ondernemers

9.5.3. Onveilig gevoel uitgaanspubliek

Onveilig voelen op straat tijdens uitgaan

In vergelijking met de onderzochte steden scoort Helmond het meest positief waar het om het veilig voelen op straat gaat. Het percentage van stappers dat zich nooit onveilig voelt is in Helmond het hoogst en het percentage dat zich meestal/ altijd onveilig voelt is het laagst. Ook Roosendaal scoort hier wat positiever.

Tabel 9.5.3.2.a: Onveilig gevoel op straat tijdens stappen in uitgaansgebied, in %

	Harderwijk	Hoorn	Kampen	Helmond	Roosendaal
Onveilig gevoel in afgelopen >	3 maanden			12 maanden	
Nooit	45%	55%	50%	82%	71%
Meestal niet/soms	42%	34%	25%	15%	23%
Meestal wel/Altijd	13%	11%	6%	3%	6%
Totaal	100%	100%	81%	100%	100%

Bron: onderzoeken onder uitgaanspubliek

De drie steden waar men heeft gevraagd naar het onveilig voelen 'in de afgelopen 3 maanden' scoren gemiddeld lager. In hoeverre het verschil in tijdvak hier de score heeft beïnvloed, kan uit de onderzoeken niet worden afgeleid. De onderzoeken in de steden waar de periode 3 maanden betrof, zijn al in een andere maand gehouden; het verschil kan in ieder geval daar niet mee verklaard worden.

De tijdvakken vergelijkend zou juist verwacht mogen worden, dat de stappers die het antwoord over een heel jaar konden bestrijken, relatief minder vaak een 'nooit' zouden hebben geantwoord.

Daarom mag hier worden verondersteld, dat Helmond en Roosendaal beter scoren op het veiligheidsgevoel. Wel voelen in alle onderzochte steden toch veruit de meeste stappers zich gemiddeld wel veilig. In elke stad blijft het percentage dat hier altijd last van heeft, onder de 15%.

Oorzaak onveilig voelen op straat

Het onveilig gevoel dat stappers op straat hebben tijdens het uitgaan, wordt volgens hen veelal veroorzaakt door groepen (allochtone) jongeren. Dit wordt het meest genoemd. Maar ook dronken mensen/ mensen onder invloed en een agressieve sfeer zijn zaken waardoor het uitgaanspubliek zich niet veilig voelt.

Tabel 9.5.3.2.b: Drie meest genoemde redenen waarom men zich onveilig voelt op straat

Harderwijk	allochtone jongeren	dronken mensen	stille donkere locaties
Helmond	groepen allochtone jongeren	groepen jongeren	agressieve sfeer
Hoorn	groepen allochtone jongeren	agressieve sfeer	groepen jongeren
Kampen	mensen onder invloed	ruzie/schreeuwen/vechten	groepen jongeren
Roosendaal	allochtone jongeren	groepen jongeren	

Bron: onderzoeken onder uitgaanspubliek

Onveilig voelen in de uitgaansgelegenheden

Ook wat betreft het veilig voelen binnen in de uitgaansgelegenheid scoort Helmond relatief goed: samen met Hoorn en Roosendaal voelt drie vierde deel of meer zich veilig en is het percentage dat zich meestal wel/vaak/altijd onveilig voelt, relatief klein (alle drie < 8%). In Harderwijk en Kampen is het aandeel stappers, dat zich binnen onveilig voelt, relatief wat groter, ca. 16%.

Opmerkelijk is wel het gegeven, dat Helmond hier de enige stad is waar het percentage dat zich 'nooit' onveilig voelt binnen in de uitgaansgelegenheden niet lager is dan het percentage dat 'nooit' op straat heeft ingevuld (nagenoeg gelijk: 79% t.o.v. 81% op straat). In de andere steden liggen deze percentages wel lager.

Tabel 9.5.3.2.c: Onveilig gevoel tijdens stappen in de uitgaansgelegenheden, in %

	Harderwijk	Hoorn	Kampen	Helmond	Roosendaal
	in afgelopen 3 maanden			in afgelopen jaar	
Nooit	58%	73%	54%	79%	84%
Meestal niet/soms wel, soms niet	25%	20%	31%	19%	16%
Meestal wel/vaak/altijd	17%	7%	15%	2%	1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: onderzoeken onder uitgaanspubliek

Oorzaak onveilig voelen in de uitgaansgelegenheden

De redenen waarom stappers zich binnen onveilig voelen tijdens het uitgaan, zijn meer divers van aard dan de redenen die hierboven werden genoemd bij het onveilig voelen op straat. Agressie, mensen onder invloed en groepen (allochtone) jongeren zijn hier de meest bepalende factoren waarom men zich onveilig voelt. Hoewel er wel verschillen zijn tussen de steden, worden deze drie toch overal wel in soortgelijke bewoordingen genoemd.

Tabel 9.5.3.2.d: Drie meest genoemde redenen waarom men zich onveilig voelt tijdens het stappen in uitgaansgelegenheden

Harderwijk	agressieve sfeer	vechtpartijen	dronken mensen
Helmond	groepen allochtone jongeren	drugsgebruikers	groepen jongeren
Hoorn	dronken mensen	agressieve sfeer	groepen allochtone jongeren
Kampen	ruzie/schreeuwen/vechten		
Roosendaal	mensen onder invloed	vechtpartijen	

Bron: onderzoeken onder uitgaanspubliek

9.6. Bij veiligheid betrokken instanties

9.6.1. Gemeente

De gemeente heeft als taak om te zorgen, dat de openbare ruimte in de uitgaansgebieden, schoon, goed onderhouden en goed verlicht zijn.

In elke onderzochte stad is een kleiner deel van de horeca-ondernemers niet echt tevreden over het onderhoud/de reparatie, schoonmaak van de openbare ruimte in het uitgaansgebied en de straatverlichting daarin. Helmond scoort gemiddeld wat slechter waar het gaat om de straatverlichting.

Net zoals in de andere steden is ca. 70%-80% matig tot redelijk tevreden over de schoonmaak en ca. 60-70% over het onderhoud/de reparatie.

Tabel 9.6.1. Oordeel horeca-ondernemers over beheer openbare ruimte uitgaansgebied door gemeente, (afgeronde) %

	Harderwijk	Helmond	Kampen	Roosendaal	Venlo
Oordeel over straatverlichting:					
Voldoende	80%	50%	70%	-	80%
Aan voorzijde wel, aan achterzijde niet	10%	20%	10%	-	20%
Nee, onvoldoende	10%	30%	20%	-	10%
Totaal	100%	100%	100%	-	100%
Oordeel over schoonmaak:					
Voldoende	40%	60%	40%	50%	50%
Matig	30%	20%	40%	30%	20%
Onvoldoende	20%	30%	10%	10%	20%
Weet ik niet	10%	0%	0%	20%	10%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%
Oordeel over onderhoud/reparatie:					
Voldoende	40%	50%	40%	40%	20%
Matig	30%	10%	30%	20%	50%
Onvoldoende	10%	20%	10%	0%	20%
Weet ik niet	20%	20%	10%	30%	20%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%
Absolute respons >	45	24	26	46	42

Bron: onderzoeken onder horeca-ondernemers

9.6.2. Brandweer

Alle horeca-ondernemers in de in dit onderzoek betrokken steden hebben regulier contact met de brandweer en de meesten zijn niet ontevreden over deze contacten.

Van de vijf onderzochte steden zijn er twee waar circa 10% ontevreden is. In Helmond is men gemiddeld nog het meest positief met 90% tevreden en geen enkele ontevreden horeca-ondernemer.

Tabel 9.6.2. Oordeel van horeca-ondernemers over de brandweer, in (afgeronde) %

	Harderwijk	Helmond	Kampen	Roosendaal	Venlo
(Zeer) Tevreden	70%	90%	80%	60%	80%
Noch tevreden noch ontevreden	20%	10%	10%	30%	15%
(zeer) ontevreden	10%	0%	10%	10%	5%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%
Absolute respons >	45	24	26	46	42

Bron: onderzoeken onder horeca-ondernemers

9.6.3. Politie

De politie heeft zowel taken richting de ondernemers als het publiek. Preventief worden er afspraken gemaakt met de ondernemers over de veiligheid en kan er toezicht zijn tijdens de uitgaanstijden. Maar ook is er contact met de stappers en ondernemers als er overtredingen zijn en er aangiften of meldingen worden gedaan.

Ondernemers

Circa de helft tot ruim de helft van de horeca-ondernemers heeft contact met de politie. Dit betreft zowel het doen van meldingen en/of aangiften alsook het preventief hebben van gesprekken.

Van degenen die contact hebben gehad, zijn de meesten niet ontevreden en Helmond wijkt hier niet af van de andere steden.

Toch is er in iedere stad, en ook Helmond, een klein deel van de ondernemers die ontevreden zijn over de politie, waarbij in de onderzoeken niet altijd de redenen daarvan zijn vermeld.

Tabel 9.6.3.a: Contact met en oordeel van horeca-ondernemers over de brandweer, in (afgeronde) %

	Harderwijk	Helmond	Kampen	Roosendaal	Venlo
Contact gehad met politie	60%	50%	60%	50%	60%
Oordeel over contact met politie:					
(Zeer) Tevreden	60%	70%	80%	70%	60%
Noch tevreden noch ontevreden	20%	20%	-	20%	20%
(Zeer) Ontevreden	20%	10%	20%	10%	20%
	100%	100%	100%	100%	100%
Totale absolute respons >	45	24	26	46	42

Bron: onderzoeken onder horeca-ondernemers

Uitgaanspubliek

De mening van het uitgaanspubliek in de onderzochte steden over het toezicht van de politie tijdens het uitgaan loopt nogal uiteen. Helmond scoort goed met bijna 80% stappers die het toezicht voldoende vinden. In de andere steden is dit beduidend minder en variëren de percentages van 39% in Harderwijk tot 60% in Roosendaal.

In de vier steden waar alle uitkomsten van bekend zijn, is ook een kleiner deel van de stappers echter niet tevreden en men vindt het toezicht onvoldoende; deze percentages variëren van 13% in Roosendaal tot 31% in Harderwijk; Helmond neemt hier een tussenpositie in met 22%.

Tabel 9.6.3.b: Oordeel uitgaanspubliek over toezicht politie tijdens uitgaan, in %

	Harderwijk	Helmond	Hoorn	Kampen	Roosendaal
Voldoende	39%	78%	46%	53%	60%
Twijfelachtig			?	--	19%
Onvoldoende	31%	21%	?	17%	13%
Weet niet/geen mening	30%	1%	?	30%	8%
Totaal	100	100	46	100	100

Bron: onderzoeken onder uitgaanspubliek

9.6.4. Aandachtspunten veiligheid

In elke stad wil 50% tot 70% van de horeca-ondernemers met de betrokken instanties overleg om over de veiligheid en aanverwante zaken rond het uitgaan afspraken te maken en ook Helmond wijkt hierin niet af. De onderwerpen variëren per stad en omvatten alle thema's die het uitgaan betreffen, van parkeren en beheer openbare ruimte tot terugdringing overlast en handhaving.

9.6.5. Grootste probleem veilig uitgaan volgens ondernemers

In alle vijf onderzochte steden noemen de horeca-ondernemers nagenoeg dezelfde factoren die zij als grootste problemen voor het veilig uitgaan zien.

Jongeren, allochtone jongeren, drank- en drugsgebruik zijn de drie meest genoemde. En het zijn ook die zaken, die het uitgaanspubliek hebben genoemd als veroorzakers van een onveilig gevoel hetzij op straat tijdens het uitgaan hetzij in de horecagelegenheden zelf. Het is een deel van het uitgaanspubliek zelf, dat zorgt voor overlast/onveiligheid voor een aantal andere (mede) stappers en de ondernemers en hun personeel.